

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Diplomová práce

**Evropská integrace - její vývoj a vliv na Českou
Slovenskou republiku**

**European integration - its development and
influence on the Czech and Slovak Republics**

Ing.et Bc. Čechura Ladislav

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Ing. Ladislav Čechura

Hospodářská politika a správa
Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Evropská integrace – její vývoj a vliv na Českou a Slovenskou republiku

Název anglicky

European integration – its development and influence on the Czech and Slovak republics

---

Cíle práce

Hlavním cílem DP je provést analýzu vybraných ekonomických ukazatelů u zvolených zemí EU. Vybrány k analýze ekonomických ukazatelů byly země Česká a Slovenská republika, Spolková republika Německo, Rakousko, Polsko a Maďarsko. Dílčím cílem práce, na základě provedené analýzy ekonomických ukazatelů u zvolených zemí, je odpovědět na následující otázky

- Jaký byl vývoj ČR a SR po získání samostatnosti?
- Jak byl ovlivněn vývoj ČR a SR vstupem do EU s ohledem na zvyšování nebo snižování rozdílu mezi oběma zeměmi vzhledem k průměru EU?
- Zda vstup SR do Eurozóny pomohl této zemi k výraznějšímu snížení nezaměstnanosti, k zvyšování hospodářského růstu a ke snížení rozdílu mezi ČR a SR?
- Jaký časový horizont bude nutný k tomu, aby se úroveň obou států vyrovnala?

Na základě analyzovaných ekonomických dat bude provedeno vzájemné porovnání ukazatelů pro ČR a SR s odhadem jejich dalšího vývoje do roku 2025, jako posledního dílčího cíle této práce.

Metodika

Práce bude rozdělena na dvě části. První část bude teoretická, pro kterou bude využita literární rešerše odborné literatury, která se danému tématu věnuje. Druhá část bude praktická. V té budou shromážděny vybraná data ekonomických ukazatelů (HDP, HDP na obyvatele, HDP na obyvatele v paritě kupní síly, počet obyvatel, zaměstnanost, nezaměstnanost, schodek veřejných rozpočtů, inflace, dotaze, odvody apod.) zvolených zemí EU, které budou analyzovány pomocí vertikální a horizontální analýzy. Pomocí zjištěných dat bude možné sledovat vývoj zemí v jednotlivých letech po roce 1992. Následně budou provedeny horizontální analýzy vybraných ukazatelů, všech sledovaných zemí pro roky 1995, 2003, 2006, 2010, 2015 a 2018. Závěrem praktické části bude provedena predikce dalšího vývoje České a Slovenské republiky pomocí regresní přímky a grafického vyobrazení s vyhodnocením. Závěr práce bude obsahovat případné návrhy a doporučení ve vztahu k analyzovaným zemím, zejména pak k České republice.

Doporučený rozsah práce

60 – 90 stran

Klíčová slova

Analýza, Evropa, dotace, HDP, integrace, odvoody, predikce, růst, unie, vývoj.

Doporučené zdroje informací

- CIHELKOVÁ, E. A KOL.: 2011. Evropská ekonomická integrace: procesy, politiky, governance. 1.vydání. Praha: Oeconomica, 335 s. ISBN 978-80-245-1835-0.
- LACINA, L., KÖNIG, P., OSTŘÍŽEK, J. A KOL.: 2011. Učebnice evropské integrace.3. přepracované a rozšířené vydání. Brno: Barrister and Principal, 468 s. ISBN 978-80-8747-431-0
- PITROVÁ, M. – FIALA, P. *Evropská unie*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. ISBN 978-80-7325-180-2.
- SCHELLE, K., VESELÁ, R., VOJÁČEK, L., HLOUŠEK, J.: 2007. Historie integračních koncepcí a jejich vyústění v realitě EU. 1. vydání. Brno: Arch – polygrafické práce, spol. s r.o., 214 s. ISBN 80-87071-53-3v
- SYLLOVÁ, J., PALDUSOVÁ, H., PÍTRVÁ, L.: 2010. Lisabonská smlouva: komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1299 s. ISBN 978-80-7400-339-4
- VEBER, V.: 2012. Dějiny sjednocené Evropy: od antických počátků do současnosti. 3. doplněné vydání. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 830 s. ISBN 978-80-7422-183-5.
- VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE, – CIHELKOVÁ, E. *Evropská ekonomická integrace: procesy, politiky, governance*. V Praze: Oeconomica, 2011. ISBN 978-80-245-1835-0.
- ZAHRADNÍK, P.: 2003. Vstup do Evropské unie : přínosy a náklady konvergence. Praha: C. H. Beck, 359 s. ISBN 80-7179-472-4.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jiří Čermák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 9. 3. 2020

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 9. 3. 2020

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 10. 03. 2020

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a všechny citace a prameny řádně vyznačil v textu. Veškerou použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v příloženém seznamu literatury. Současně souhlasím s tím, aby tato práce byla zpřístupněna v knihovně ČZU a používána ke studijním účelům v souladu s autorským právem.

V Plzni dne 30. 03. 2020

.....

Podpis diplomanta

Poděkování

Touto cestou bych rád poděkoval Ing. Čermákovi, Ph.D. za jeho vstřícný přístup, odborné vedení a cenné rady při zpracování této diplomové práce.

Abstrakt

Diplomová práce se věnuje Evropské integraci - jejímu vývoji a vlivu na Českou a Slovenskou republiku. V teoretické části je proveden historický exkurz do snah o navázání úzké spolupráce v oblasti ekonomické, vojenské a politické. Popisuje souvislosti vzniku Evropské unie, její integrační vývoj, postupné rozšiřování a stanovování pravidel fungování. V praktické části jsou provedeny analýzy hlavních hospodářských ukazatelů pro již zmíněné země. Pro lepší názornost jsou do výběru zahrnuty i ostatní sousedé obou zemí. Německo a Rakousko jako staří členové a Maďarsko a Polsko jako nové země s nižší výchozí úrovní. Tato kombinace zemí, a zvoleného dlouhého období, velice dobře demonstruje působení integrace a různých událostí na rozdílné typy zemí. V jednotlivých vybraných letech jsou demonstrovány výsledky zemí v grafech i datech. V závěru praktické části jsou vzájemně provedeny analýzy hlavních ukazatelů České a Slovenské republiky a odhadnut jejich další vývoj na základě lineární regrese. Ze všech analýz je zřejmé, že vstup do EU má pro každý stát jednoznačně výrazný kladný vliv na jeho další vývoj a prosperitu. Je zřejmé, že SR se ve všech ukazatelích přibližuje ČR, ale zcela jistě se jí v následujících minimálně 10 letech nevyrovná.

Klíčová slova

Analýza, Evropa, Dotace, HDP, Integrace, Odvody, Predikce, Růst, Unie, Vývoj.

Abstrakt

The diploma thesis focuses on the European Union – its development and influence on the Czech Republic and Slovakia. The theoretical part offers a historical overview of the efforts of establishing close cooperation in the area of economics, military and politics. It describes the context of the establishment of the European Union, the development of its integration, gradual extension and setting up the operation rules. The practical part provides analyses of the key economic indicators for the above mentioned countries. For illustration, the neighbours of both countries have been included in the selection, Germany and Austria as the old members and Hungary and Poland as the new countries with a lower starting level. This combination of countries and selected long period well demonstrates the influence of integration and different events on different types of countries. The countries' results for selected years are demonstrated by graphs and data. The final section of the practical part provides mutual analyses of the key indicators of the Czech Republic and Slovakia and makes a prediction of their further development based on linear regression. All analyses show that the EU membership has had a positive effect for further development and prosperity of each country. It is clear that Slovakia is very close to the Czech Republic in all indicators but it will not become equal to it in the next 10 year at least.

Key words

Analysis, Europe, subsidies, GDP, integration, contributions, prediction, growth, Union, development.

Seznam zkratk

CEFTA	Středoevropská zóna volného obchodu
ČNB	Česká národní banka
ČSFR	Česká a Slovenská Federativní Republika
ECB	Evropská centrální banka
EHP	Evropský hospodářský prostor
EHS	Evropská hospodářská společenství
ES	Evropská společenství
EURATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
ESUO	Evropské společenství uhlí a oceli
EU	Evropská unie
EUR	Euro – společná měna
EUROSTAT	Statistický úřad Evropské unie
HDP	Hrubý domácí produkt
IPA	Předvstupní program
JV	Jihovýchod
MLD.	Miliarda
MMF	Mezinárodní měnový fond
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
NAFTA	Severoamerická zóna volného obchodu
NATO	Severoatlantická organizace
NDR	Německá demokratická republika
OBNOVA	Rozvojový fond
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
PHARE	Rozvojový fond
SAP	Stabilizační a asociační proces
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
USA	Spojené státy americké
ZEU	Západoevropská unie

Obsah

1. Úvod.....	11
2. Cíl a metodika práce.....	13
2.1 Cíl práce.....	13
2.2 Metodika práce.....	13
3. Teoretická část práce.....	18
3.1 Historie mezinárodní evropské integrace a její definice.....	18
3.1.1 Antické Řecko.....	18
3.1.2 Říše římská.....	18
3.1.3 Středověk.....	19
3.1.4 Integrace v severní Evropě.....	19
3.1.5 Návrhy na spolupráci v Evropě.....	19
3.1.6 Dlouhé 19. století.....	21
3.1.7 Období 1918-1945.....	21
3.1.8 Evropská integrace po II. Světové válce a její specifika.....	23
3.2 Podmínky pro vznik novodobé Evropské integrace.....	24
3.3 Evropská integrace a proces rozšiřování.....	26
3.4 Druhy a formy integrace.....	28
3.5 Prvopočátky integrace a její vývoj.....	30
3.6 Rozšiřování Společenství a důležité dokumenty.....	33
3.7 Průběh řízení o přistoupení k Evropské unii.....	39
3.8 Orgány Evropské unie.....	44
3.8.1 Evropská rada.....	44
3.8.2 Rada EU.....	45
3.8.3 Evropská komise.....	46
3.8.4 Evropský parlament.....	46
4. Praktická část práce.....	47
4.1 Vliv integrace na vývoj ČR a SR a ostatních sousedících zemí.....	47
4.2 Vývoj sledovaných ukazatelů.....	47
4.2.1 Hrubý domácí produkt (HDP).....	48
4.2.2 Počet obyvatel.....	59
4.2.3 Import a export.....	63
4.2.4 Dotace.....	67
4.2.5 Schodek veřejných financí.....	68
4.2.6 Platební bilance.....	72
4.2.7 Odvody států do rozpočtu EU.....	73
4.2.8 Zaměstnanost a nezaměstnanost.....	76
4.2.9 Míra inflace.....	80
4.3 Analýza v jednotlivých letech.....	82
4.3.1 1995 – 3 roky od rozdělení republiky.....	83
4.3.2 2003 – před vstupem ČR do EU.....	88

4.3.3	2008 – dva roky po vstupu ČR do EU	93
4.3.4	Rok 2010	97
4.3.5	Rok 2015	102
4.3.6	Rok 2018	107
4.4	<i>Odhad vývoje v následujících dvou letech</i>	112
5.	Závěr	119
6.	Seznam použitých zdrojů	123
7.	Seznam obrázků, tabulek a grafů	128

1. Úvod

Téma evropské integrace je procesem, který se v současnosti velice dotýká i samotné České republiky. Jedná se o velice zajímavé téma, zejména z historického hlediska. Je všeobecně známo, že snahy o integraci probíhají na všech kontinentech světa. Jsou vedeny zejména snahou o ekonomickou spolupráci. Cílem je budování větších hospodářských celků, což vede ke zvyšování velikosti trhu, stejně jako ke zvyšování kooperace mezi členy. Významnou stránkou zájmu je i zvyšování vlivu skupení a tím i jednotlivých členských států v dnešním velmi globálním světě.

V diplomové práci by autor chtěl provést historický exkurz do prvopočátečních snah a úvah o spolupráci. Poukázat na zájmy po mírové spolupráci a tím zamezení vzniků a vedení válečných konfliktů. Historie Evropy je provázena celou řadou diskuzí, úvah a myšlenek o způsobu a možnosti integrace mezi státy. Veškeré tyto snahy vedly ke skutečnému založení integračního uskupení v 50. letech 20. století.

Česká republika je součástí tohoto kontinentu a Evropská unie je jednoznačně určujícím uskupením, které udává směr veškerým integračním procesům ve světě. Jako příkladu lze uvést severoamerickou NAFTAU a Africkou unii.

Integrační proces v Evropě byl motivován zabráněním dalšího válečného konfliktu, který vedl v první polovině 20. století ke dvěma světovým válkám vyvolané kontinentálními mocnostmi. První světová válka byla impulsem k obrovskému růstu zbrojařského průmyslu a tím i technologického pokroku. Evropské elity si dobře uvědomovali, že jakékoliv další konflikty mohou být několikanásobně děsivější. Snaha o zamezení dalších vojenských střetů vedla vítězné mocnosti k tvrdému postupu proti poraženým, zejména pak vůči Německu. Šlo zejména o zamezení zbrojařské výroby v Německu, zákazu budování její armády, uvalení obrovských reparačních náhrad za způsobené škody a také významné územní ztráty. V důsledku toho došlo k rozmachu nacionalismu, což mělo za následek vznik Národně sociálně demokratické strany dělnické (NSDAP), do jejíhož čela se postavil Adolf Hitler. Tato vlna tzv. fašizmu, byla rozšířena také v Itálii a Španělsku, kde to dospělo k občanské válce. Vše dospělo k Mnichovské dohodě, připojení Rakouska k Německu, obsazení pohraničních území v Československu a napadením Polska. To byl skutečný začátek 2. světové války.

Tyto události vedly největší evropské elity ke změně myšlení. Po ukončení druhé světové války dospěly k vyslovení základní teze, že kdo spolupracuje, a je-li tato spolupráce oboustranně výhodná, nemá důvod válčit. Proto je možné tvrdit, že jediné reálné podmínky pro rozvoj spolupráce, integrace mezi státy a národy mohly vzniknout a dále se rozvíjet právě na území Evropy. Té Evropy, která byla válkou téměř zničena, kde byla rozbořená města, zničené výrobní závody, pole, stroje, dopravní infrastruktura. Nefungovalo zásobování, byla vážně poškozená zemědělská výroba, včetně chovů dobytka. Je třeba si také uvědomit, že velká část obětí byli zejména muži, což velice negativně ovlivnilo i populační obnovu. Vše toto vedlo k nutnosti spolupráce za poválečnou obnovu Evropy.

2. Cíl a metodika práce

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem DP je provést analýzu vybraných ekonomických ukazatelů u zvolených zemí EU. Vybrány k analýze ekonomických ukazatelů byly země Česká a Slovenská republika, Spolková republika Německo, Rakousko, Polsko a Maďarsko. Dílčím cílem práce, na základě provedené analýzy ekonomických ukazatelů u zvolených zemí, je odpovědět na následující otázky

- Jaký byl vývoj ČR a SR po získání samostatnosti?
- Jak byl ovlivněn vývoj ČR a SR vstupem do EU s ohledem na zvyšování nebo snižování rozdílu mezi oběma zeměmi vzhledem k průměru EU?
- Zda vstup SR do Eurozóny pomohl této zemi k výraznějšímu snížení nezaměstnanosti, k zvyšování hospodářského růstu a ke snížení rozdílu mezi ČR a SR?
- Jaký časový horizont bude nutný k tomu, aby se úroveň obou států vyrovnala?

Na základě analyzovaných ekonomických dat bude provedeno vzájemné porovnání ukazatelů pro ČR a SR s odhadem jejich dalšího vývoje do roku 2025, jako posledního dílčího cíle této práce.

2.2 Metodika práce

Práce je rozdělena na dvě části. První část obsahuje teoretické poznatky o integraci. Literární rešerše je postavena na odborné literatuře a ostatních odborných zdrojích, které se danému tématu věnují.

Druhá část je praktická. Pro následnou analýzu jsou sledovány následující ukazatele:

- Vývoj HDP [mil. EUR]
- Vývoj HDP na jednoho obyvatele [EUR]
- Vývoj HDP na jednoho obyvatele – procentuální podíl k průměrnému HDP na jednoho obyvatele Evropské unie [%]
- Celkový počet obyvatel
- Velikost dovozu, vývozu a také výše obdržených dotací [mil. EUR]
- Odvody zemí do rozpočtu EU [mil. EUR]

- Platební bilance [mil. EUR]
- Zaměstnanost – procento z celkové populace [%]
- Nezaměstnanost – procento z aktivní populace [%]
- Schodky veřejných financí [%]
- Míra inflace [%]

V případě HDP se jedná jednoznačně o relevantní ukazatel ekonomického vývoje, růstu a stability jednotlivých zemí. Z důvodu rozdílnosti ve velikosti zemí je HDP přepočítáno na obyvatele. To je sice zajímavé srovnání, ale je třeba vzít v úvahu i vyspělost a cenovou hladinu v jednotlivých zemích. A to zohledňuje přepočet HDP na obyvatele v paritě kupní síly. To je nejlepší ukazatel pro vzájemné porovnání jednotlivých zemí. Dále je vybrán počet a vývoj obyvatel jednotlivých zemí. Ten je zajímavý pro sledování zejména migrační krize a pro některá prováděná doplňková šetření. Ukazatele vývozu a dovozu jsou vybrány z důvodu možnosti zjištění, jaký byl jejich vývoj a přínos pro nové země po jejich vstupu do EU a samozřejmě jak tento vstup, a tím rozšíření trhu EU, ovlivnil export a import starých členských států EU. Ukazatele Odvodů, Dotací a Platební bilance zase slouží pro porovnání objemu jednotlivých finančních transferů mezi státy a EU. Zaměstnanost a nezaměstnanost jsou důležité ukazatele pro sledování úspěšnosti jednotlivých zemí v oblasti pracovní politiky. Schodek veřejných financí zase jako ukazatel hospodaření jednotlivých zemí. Posledním ukazatelem je inflace, která je vyjádřením úrovně vývoje cen oproti minulému období.

Sledovanými zeměmi jsou Česká republika a Slovenská republika. Ostatní země jsou vybrány především pro společnou geografickou polohu a také proto, že se jedná o sousedící státy. Rovněž také z důvodu vzájemné komparace. Mezi země zařazené do vzájemné komparace jsou: Spolková republika Německo jako největší evropská ekonomika a zakládající člen ESÚO a tím i pozdější EU, Rakousko jako přistupující člen, počtem obyvatel na úrovni ČR a Maďarska, Polsko a Maďarsko jako členové bývalého Východního bloku, stejně jako ČR a SR. Všechny 4 uvedené země jsou rovněž členy uskupení V4. Navíc je uvedena hodnota jednotlivých ukazatelů za EU jako celku 28 členů. Tato data slouží k provedení jednotlivých analýz pro porovnání s absolutní hodnotou, procentuálním vyjádřením a s jejím průměrem.

Pro zpracování analýzy vlivu evropské integrace na vývoj v ČR a SR jsou použita a zpracována data především od Eurostatu, která podle potřeby byla doplněna daty Českého statistického úřadu.

U ukazatelů je zpracována vertikální a horizontální analýza sebraných dat. V případě vertikální analýzy je sledována meziroční změna ukazatele pro každou zemi. U HDP je uvedena i horizontální analýza, která představuje podíl jednotlivých zemí na celkovém HDP celé EU. Každý ukazatel je doplněn grafem, který ukazuje vývoj jednotlivých zemí po celé období a jejich vzájemné rozdíly ve vývoji během celého období, kterým jsou roky 1992-2018.

V druhé části pak je provedena horizontální analýza ve vybraných letech. Klíčovým mezníkem je rok 1993, kdy došlo k rozdělení ČSFR na Českou a Slovenskou republiku. Nejbližším rokem, kdy se podařilo shromáždit údaje u všech zemí, je rok 1995. Dalším klíčovým rokem byl rok 2004, ve kterém ČR, SR, Polsko a Maďarsko, spolu s dalšími šesti státy, vstoupily do Evropské unie. Z tohoto důvodu je pro analýzu vybrán rok 2003. Dalším důležitým mezníkem je rok 2009, kdy vstoupila SR do Evropské měnové unie a začala používat společnou měnu euro. Shodou okolností se jedná o rok, kdy naplno vypukla hospodářská krize. Proto zvolení roku 2008 pro provedení analýzy je logickým výběrem. Dalším rokem je rok 2010, kdy se země začaly vzpamatovávat z hospodářské krize. Následuje rok 2015, který je vybrán pro sledování úspěšnosti zemí s vypořádáním se s krizí. Posledním je rok 2018, který poskytuje poslední shromážděná data. Pro analýzu jsou vybrány pouze některé ukazatele, a sice HDP v přepočtu na obyvatele, HDP na obyvatele v paritě kupní síly, zaměstnanost, nezaměstnanost, inflace a schodek veřejných financí. Všechny tyto ukazatele jsou zpracovány do grafu pro každý ukazatel samostatně, kde je oranžovou přímkou vyznačena hodnota průměru EU. Bohužel v roce 1995 jsou k dispozici data všech sledovaných států pouze u obou ukazatelů HDP a Schodku veřejných financí. V případě inflace jsou kompletní data až v roce 1997, u zaměstnanosti a nezaměstnanosti až v roce 1998. Analýza je tedy provedena v těchto letech. V případě zaměstnanosti, nezaměstnanosti, inflace a schodku není k dispozici průměr EU. Proto v grafech těchto ukazatelů není vyznačen.

Ve třetí části je provedena predikce vývoje některých ukazatelů pro Českou a Slovenskou republiku do roku 2025. Pro odhad vývoje vybraných ukazatelů je využita regresní analýza. Pomocí regresní analýzy budou u obou sledovaných zemí v rámci vybraných ukazatelů graficky vyjádřeny rovnice regresních křivek a určena hodnota

spolehlivosti, tedy míry korelace. Predikce je provedena pro následující ukazatele - vývoj HDP na obyvatele, HDP na obyvatele v paritě kupní síly, zaměstnanost, nezaměstnanost a schodek veřejných rozpočtů.

Aby mohla být provedena predikce vývoje, je určena regresní funkce. Výpočet regresních parametrů je možný na základě vztahů:

$$nb_0 + b_1 \sum_{i=1}^n x_i = \sum_{i=1}^n y_i$$

$$b_0 \sum_{i=1}^n x_i + b_1 \sum_{i=1}^n x_i^2 = \sum_{i=1}^n x_i y_i$$

Z 1. rovnice pak vychází regresní koeficient

$$b_0 = \frac{\sum y_i - b_1 \sum x_i}{n}$$

Jeho dosazením do druhé rovnice dostaneme druhý regresní koeficient

$$b_1 = \frac{n \sum x_i y_i - \sum x_i \sum y_i}{n \sum x_i^2 - (\sum x_i)^2}$$

Po dosazení a výpočtech vyjde rovnice regresní přímky:

$$y = b_0 + b_1 \cdot x$$

Pro další výpočet je použit Personův korelační koeficient, který je vyjádřen vzorcem

$$r = \frac{SP_{xy}}{\sqrt{SS_x \cdot SS_y}}$$

Zde platí, že

$$SP_{xy} = \sum (x_i - \bar{x}) \cdot (y_i - \bar{y}) = \sum xy - \frac{\sum x_i \sum y_i}{n} = n \sum xy - \sum x_i \sum y_i$$

$$SS_x = \sum (x_i - \bar{x})^2 = \sum x_i^2 - \frac{(\sum x_i)^2}{n} = n \sum x_i^2 - (\sum x_i)^2$$

$$SS_y = \sum (y_i - \bar{y})^2 = \sum y_i^2 - \frac{(\sum y_i)^2}{n} = n \sum y_i^2 - (\sum y_i)^2$$

Pokud se tyto údaje dosadí do původního vzorce, dostaneme výsledek korelačního koeficientu ve tvaru

$$r = \frac{n \sum xy - \sum x_i \sum y_i}{\sqrt{[n \sum x_i^2 - (\sum x_i)^2] \cdot [n \sum y_i^2 - (\sum y_i)^2]}} = R$$

Koeficient determinace se potom rovná R^2

Pro výpočet regresní přímky bylo vybráno období let 2004-2018. Toto období je vybráno proto, že docházelo k prudkým změnám ve vývoji ukazatelů a při kratších období docházelo k nesmyslné orientaci jejich průběhu, zejména v případě Slovenska. I přesto je v některých případech koeficient determinace, který při vynásobení hodnotou 100 vyjadřuje pravděpodobnost, z kolika procent je možné tvrdit, že průběh křivky odpovídá skutečnosti, velice nízký.

Veškeré analýzy jsou doplněny komentáři autora, kde se snaží vysvětlit příčiny jednotlivých anomálií ve vývoji komparovaných zemí.

3. Teoretická část práce

3.1 Historie mezinárodní evropské integrace a její definice

3.1.1 Antické Řecko

Na počátku lidské civilizace vznikaly společenské útvary v podobě kmenových útvarů, městských států, dynastií nebo říší. Tyto útvary samozřejmě fungovaly na samostatných základech, pravidlech a principech od sebe oddělených. K případným kontaktům docházelo pouze mezi sousedními útvary. Jednalo se většinou o konflikty, které v této době byly motivovány snahou získat nové území, které má určitou výhodu a vlastní ho někdo jiný. Samozřejmě, že v rámci řešení těchto sporů muselo docházet i ke stanovování pravidel dalšího soužití. Tím vznikaly i první normy, kterými se musí podrobení obyvatelé řídit. Spolu s tím vznikaly i nástroje a pravidla mezinárodních vztahů a diplomacie. Postupným zdokonalováním tyto principy mezinárodních vztahů a diplomacie fungují i dnes. Vznikáním větších a silnějších útvarů a zvyšování jejich rozpínavosti bylo nutné, aby slabší hledali možnost spolupráce, zejména v oblasti vojenské. Prvními náznaky těchto snah je možné spatřit v antickém Řecku, které tvořily městské státy zejména Sparta a Athény. Tyto státy mezi sebou vedly neustálé spory a války. Ale po invazi Perské říše proti Řeckým státům došlo ke vzájemné dohodě a porážce Peršanů. Athény toho využily a došlo k vytvoření Athénskému námořnímu spolku, kterého členy se stala asi stovka řeckých měst, které postupně Peršany vytlačili. (Kostka, 2007: 5, Schelle, 2007: 9, Veber, 2004: 15-20, Veselý, 2010: 11-25)

3.1.2 Říše římská

Dalším významným mezníkem ve vytváření integračních uskupení na našem kontinentu bylo vybudování Římského impéria, které vzešlo z malinké latinské obce. Postupnou rozpínavostí a obsazováním provincií, které nebyly italské, došlo k tomu, že model republiky, uplatňovaný v té době, nestačí. Nebylo schopné zajistit účinné administrativní řízení, sociální klid a majetkovou rovnost. Tím došlo k postupnému rozpadu. (Schelle, 2007: 9-16, Veber, 2004: 21-29, Veselý, 2010: 24-30)

3.1.3 Středověk

Státy Raného středověku byly spjaty s církví, protože církevní vzdělanci pracovali pro stát, který recipročně poskytoval církvi ochranu a podporu. V čele pokusu o integraci stál v roce 800 císař Karel Veliký, který konstitoval římsko-německou říši a založil i společnou měnu. Ta je od 13. století označována jako Svatá říše římská a fungovala až do 14. století. Zajímavostí je, že kromě Švýcarska byly členy i zakládajících státy ESUO – Francie, Itálie, Belgie, Lucembursko a Nizozemsko. (Schelle, 2007: 17-20, Lacina, 2012: 17, Fialla, 2018: 36)

3.1.4 Integrace v severní Evropě

Státy severní Evropy se vyznačovaly vzájemnými vazbami. O pozici nejsilnějšího státu soupeřil dánský a švédský král. Tuto pozici mělo nejdříve Dánsko. To ve 14. století iniciovalo vznik vojenskopolitické Kalmarské unie, kterou tvořilo společně s Norskem, které ovládalo Island a Švédsko, jehož součástí bylo Finsko. Toto spojení fungovalo až do 16. století, kdy vystoupilo Švédsko. (Shelle, 2007: 20-21)

3.1.5 Návrhy na spolupráci v Evropě

Jedním z prvních, kdo se zabíral možností spolupráce panovníků, byl francouzský právník a diplomat **Pierre Dubois**. Ten navrhoval v letech 1306-1308 vytvoření konfедераční „Křesťanské republiky“, kterou by spravovalo stálé shromáždění šlechticů. Cílem bylo udržení míru a obrana proti nájezdům Arabů. Spory měl řešit soudní dvůr, tvořen světskými a duchovními zástupci. Byl zde i politický cíl a to posílení postavení Francie. Velmi významným byl koncept českého krále **Jiřího z Poděbrad** z roku 1462/3. Ten vycházel z vize spojení vojenských sil ke společné obraně křesťanských zemí proti Turkům. Vyznačoval se tím, že navrhoval vytvoření evropské konfederace s vyloučením církve. V čele měl stát francouzský král Ludvík XI. Veškeré spory mezi členy i jinými státy se měly řešit pouze mírovou cestou, takzvanou smírcí

komisí nebo mezinárodním soudem. Zaváděl princip solidarity při pomoci všech členů státu, který je napaden. Předpokládalo se vytvoření mezinárodních orgánů. Valné shromáždění mělo zasedat nepřetržitě a předsednictví se měla střídát po pěti letech, kdy se měnilo sídlo a sekretariát, který měl v systému velice důležitou roli. Dalším orgánem byla rada panovníků s příležitostním zasedáním, rozhodčí soud s předsedou a členy. Hlasovalo se kvalifikovanou většinou a každý stát měl jen jeden hlas. Některé rysy tohoto návrhu tvořily výchozí myšlenky dalších projektů od Haagských konferencí v roce 1899 a 1907, přes mírové konference až po Evropskou unii. (Schelle. 2007: 21-25, Lacina, 2012: 18).

Roku 1638 předpokládal **Maximilien de Béthune**, francouzský vévoda, vybudování evropské federace. Cílem mělo být garantování bezpečnosti Evropy vytvořením čtyřicetičlenné rady patnácti evropských křesťanských států¹. V novověku se mimo politiků začínají myšlenkou integrace zabírat i filozofové a náboženští myslitelé. Zejména je rozebírána koncepce nadnárodního parlamentu. V roce 1693 Angličan **William Penn** navrhl vytvořit Evropský parlament pro řešení sporů s kvorem 2/3 hlasů², přičemž každý stát měl počet hlasů odpovídající ekonomické síle. V roce 1717 předložil koncepci Konfederace evropských panovníků, se závazkem spojenectví a mírového řešení konfliktů, katolický kněz **abbé de Saint-Pierre**. Zabezpečení obrany mělo být hrazeno ze společných zdrojů. Ty byly tvořeny příspěvky států dle jejich prosperity. Zásadní pravomoc mělo shromáždění, včetně možnosti uvalení sankcí pro neplnění závazků. Zastáncem Evropské federativní unie byl i německý filosof **Emanuel Kant**, který ve svém díle *Idea věčného míru* z roku 1795 předpokládal pro vznik unie přijetí evropské ústavy a sjednocení právního systému. Roku 1817 francouzský utopista **hrabě de Saint-Simon** navrhl vytvoření Spojených států evropských. Koncepce Shromáždění měla být nahrazena dvoukomorovým parlamentem založeným na stavovském principu. Evropská inteligence představovala první komoru, zasloužilí představitelé šlechty představovali druhou komoru.

Je zřejmé, že tato myšlenka tvoří základ dnešních parlamentních demokracií, kde druhou komoru tvoří senát. Jako nezbytnou podmínku pro vznik Spojených států evropských stanovil vybudování parlamentní demokracie ve všech státech Evropy. (Kostka, 2007: 5-6, Lacina 2012: 18-19, Fiala, 2018: 35-38)

---

¹Lubor Lacina ve své knize *Učebnice Evropské integrace – 3. Přepřacované rozšířené vydání*, z roku 2011, 2012, vydáno Barrister a Principal, na straně 18 uvádí „šedesátičlenného Evropského parlamentu s tříletým mandátem...“

²Lubor Lacina - strana 18 uvádí 3/4 kvalifikovaná většina

3.1.6 Dlouhé 19. století

Devatenácté století se vyznačovalo spoustou válečných konfliktů na území Evropy. Přelom století se vyznačoval pokračováním bojů mezi Napoleonem a zbytkem Evropy. V tomto období docházelo k tvoření různých koalic a vojenských spoluprací, které nakonec pomohly definitivně porazit Napoleona 18. června 1815 u Waterloo. Poté došlo k novému uspořádání Evropy na Vídeňském kongresu. Vznikl Německý spolek, Rakousko získalo velká území, stejně tak i Prusko. Důležitým dokumentem, který byl na kongresu přijat, byl Vídeňský reglement, který určil pravidla diplomacie. I po tomto kongresu pokračovaly konflikty a různá povstání za nezávislost. (Veselý, 2010: 120-133)

Vývoj myšlenky integrace velmi posunula průmyslová revoluce a vlna národních revolučních hnutí v letech 1848-1849. To mělo za následek, demokratizaci společnosti a počátek organizace dělnického hnutí. Další konflikty Pruska s Francií a Rakouskem vedlo k zformování silných mocností, které určovaly další vývoj v Evropě. Důležité bylo spojení Rakouska s Maďarskem ve společný útvar Rakousko – Uhersko v roce 1867. (Veselý, 2010: 133-137)

Rozvoj industrializace, telekomunikace, průmyslu, těžby surovin, strojírenství a dalších oborů vedl k nutnosti mezinárodní spolupráce a vznik sektorových mezinárodních organizací. Mezi ně patřila například Poštovní unie (1874), Telegrafní unie (1875). Tato spolupráce postupovala i proti postojům jednotlivých států. Negativním přínosem byl rozvoj zbrojního průmyslu, velká spotřeba surovin, ale i zvyšování rozporu mezi sociálními třídami a radikalizace nacionalistických skupin za osamostatnění. To nakonec vyústilo v 1. světovou válku v letech 1914-1918. (Fiala, 2018: 38)

3.1.7 Období 1918-1945

Po 1. světové válce, které ukončily dohody mezi vítězi a poraženými v Paříži, došlo k novému uspořádání v Evropě. To ovšem opět vzbudilo nacionalistické vášně, což bránilo k výraznější spolupráci. Byly zde obavy z Německa a Ruska. Zejména Německo se cítilo poníženo územními ztrátami a neustálým dohadováním o výši reparací, které ho uvalily do hluboké krize a bídy. Z podnětu presidenta USA W. Wilsona je na pařížské konferenci založena dne 28. 6. 1919 Společnost národů. V platnost vstupuje roku 1920 a

jejím cílem je hlavně zabezpečení kolektivní bezpečnosti, boj proti agresi a rozvíjení spolupráce mezi národy. Paradoxem je, že samotné USA ji neratifikovaly. Nefunkčnost byla demonstrována operacemi Itálie v Etiopii, občanskou válkou ve Španělsku, Japonska v Mandžusku, Vystoupením Německa, Ruska (po válce s Finskem) apod. Organizace přestala existovat v roce 1940 a oficiálně byla rozpuštěna v roce 1946. (Goňcová, 2010: 10-11)

Po rozpadu Rakousko – Uherska a oslabení Německa byly v popředí snahy o stabilizaci střední Evropy. Francie vytváří projekt Dunajské federace v čele s Maďarskem, případně Rakouskem, což je nepřijatelné pro Československo. To prosazuje vznik Malé dohody v roce 1921, jako ochranu proti Maďarsku a fašismu v Německu. Připojují se Rumunsko a Jugoslávie. Ve třicátých letech, ale přestává fungovat, což potvrdily Mnichovské dohody. V roce 1922 vzniká Baltická dohoda mezi Polskem, Estonskem, Lotyšskem a Finskem, která byla prezentována jako základ pro vytvoření Spojených států východoevropských. V roce 1934 vzniká ještě Balkánská dohoda, která začleňuje Jugoslávii, Rumunsko, Turecko a Řecko. Ta se snaží i o ekonomickou spolupráci. Veškeré tyto snahy končí do roku 1939. (Goňcová, 2012: 11-12).

Snahy o mezinárodní obchodní integrace byla dokumentována založením Mezinárodního ocelářského kartelu v roce 1926 a Dohodou o zákazu zvyšování tarifů bez předchozí konzultace z roku 1930. Ovšem nejvýznamnější myšlenkou integrace bylo Panevropské hnutí, v jehož čele stál rakouský šlechtic hrabě **Coudenhove-Kalergi**, který je autorem díla „Panevropa“, vydaného v roce 1923. Zde definuje 20. století obdobím federací a Panevropu jako partnera USA, Ruska, Číny a Commonwealthu. Tento model získal podporu významných evropských osobností. Návrh Panevropského paktu z roku 1930, však již takovou podporu nedostal. Příčinou byla určitě světová krize a situace v Německu a Sovětském svazu, kde upevňoval svoji moc Stalin. Postupně hnutí zaniklo, ale myšlenky a náměty zůstaly. Zejména během II. světové války se myšlenky integrace prosadily v mnoha organizacích, zejména odbojových hnutí, při společném postupu proti nacismu. Vrcholem byla konference evropských odbojových organizací konané ve Švýcarsku 21. května 1944 v Ženevě. Zde byly formulovány zásady politické unie na základě federace. (Kostka, 2007: 7-8).

3.1.8 Evropská integrace po II. Světové válce a její specifika

Po ukončení války ztratila Evropa své postavení ve světě. Určující roli převzaly USA a SSSR, které začaly určovat vývoj událostí v Evropě. Dále zde byly obavy Francie ze sjednocení Německa a s tím spojené zájmy s jeho využitím při konfliktu USA se SSSR. Cílem tedy bylo zabezpečení mírového soužití evropských států se zajištěním prosperity a tím vytvoření třetího subjektu světové politiky. Velkým problémem se stala tzv. Studená válka, která byla umocněna rozdělením Německa na sféry vlivu mezi velmoci. Pozitivní byla účast rozhodujících aktérů v nově založené Organizaci spojených národů, která byla ustanovena v roce 1945. Nahradila Společnost národů, měla danou přesnou organizaci, stanovy, cíle, oficiální orgány, kterými bylo Valné shromáždění a Bezpečnostní rada. Důležité bylo, že se členy staly všechny vyspělé země, které na této platformě mohly vést diskuze a řešit problémy ve světě. Významným prvkem byla spolupráce, a hlavně shoda na ní ve významných organizacích jako např. Všeobecná dohoda o clech a obchodu (GAAT, dnes WTO). (Goňcová, 2010: 20-21)

Na 7. května 1948 byl svolán Evropský kongres do Haagu. Ten je považován za zahájení sjednocování Evropy. Rozdíl byl pouze v jeho chápání. Prosazovány byly dva pohledy. Jedním byla mezivládní spolupráce a druhým nadnárodní model. Dokumenty, které vzešly z tohoto zasedání 700 delegátů, vedly k založení Rady Evropy ze dne 5. května 1949 v Londýně. Hlavními úspěchy byla Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950. V roce 1948 vstoupila v platnost celní unie mezi státy tzv. Beneluxu, kterou v roce 1944 podepsaly Belgie, Lucembursko a Nizozemí. Ekonomickou spolupráci zase reprezentoval Marschallův plán, jehož cílem byla obnova zničené Evropy. Pro její koordinaci a distribuci byla založena Organizace pro evropskou ekonomickou spolupráci. Sovětský svaz se svými satelity, včetně Československé republiky, spolupráci a pomoc odmítl. Proti tomuto plánu, který tvořil základ pozdější prosperity a bohatství států západní Evropy, byla založena Rada vzájemné a hospodářské pomoci. Ta vznikla 8. května 1949 a jejími členy se postupně stala většina států Východního bloku včetně Kuby, Mongolska a Vietnamu³. (Dušek, 2011:19-21, Fiala, 2018: 42-48)

---

³ RVHP – Rada vzájemné hospodářské pomoci – zakládající mi členy byly Bulharsko, Československo, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a SSSR. Dále přistoupily 1949 – Albánie (1961 omezení účasti, 1987 vystoupení), 1950 – NDR, 1962 – Mongolsko, 1972 – Kuba, 1978 – Vietnam. Přidružení 1964 – Jugoslávie.

3.2 Podmínky pro vznik novodobé Evropské integrace

Z výše uvedeného je zřejmé, že v Evropě probíhaly velké kroky jak k obnově devastující infrastruktury a hospodářství, tak k zabránění nebezpečí vzniku dalšího ozbrojeného konfliktu. Byla zde velká obava z obnovení agrese ze strany Německa. Země byla okupována vítěznými mocnostmi, tedy Velkou Británií, Francií, USA a SSSR, Ztratila území na úkor Polska, žila zde spousta lidí bez domova, přibližně 2,5 milionu lidí bylo vyhnáno z Československa. Navíc zde ležel stín z Versailleské smlouvy, kde tvrdý postup vůči Německu po I. světové válce, byl jednou z hlavních příčin jeho militarizace a vzniku fašismu. Dalším faktorem byla vojenská přítomnost SSSR ve velké části evropských zemí a spuštění Studené války. To vše vedlo k uvědomění si nutnosti zahájení bezpečnostní a obranné spolupráce a také skutečnost, že místo reparací uvalených na Německo, musí dojít k jeho začlenění do hospodářské pomoci a spolupráce. (Janků, 2010: 15, Lacina, 2016: 18-20)

Další výraznou událostí byl komunistický převrat v Československu v únoru 1948, který výrazným způsobem ovlivnil zvýraznění střetu a poměr sil mezi západními zeměmi a zeměmi sovětského vlivu. Důsledkem toho bylo rozšíření tzv. Dunkirské smlouvy ze 4. března 1947 mezi Velkou Británií a Francií ohledně kolektivní obrany. Podepsání Bruselské smlouvy dne 17. března 1948 vedlo k založení Západní unie o ekonomické, sociální a kulturní spolupráci a kolektivní sebeobraně.⁴ (Janků, 2010: 15-16, Goněc, 2001: 91-92)

Hlavním problémem však bylo stále nevyjasněné postavení Německa, které díky rozdělení na okupační zóny nemohlo být zapojeno do vznikající spolupráce. Navíc situace jeho rozdělení, byla permanentní rozbuškou k novému konfliktu, o čemž svědčí situace zejména v rozděleném Berlíně. To vedlo ke snaze posílení atlantické bezpečnosti spolupráce. Vzhledem k událostem roku 1948 a poznáním, že Německo již není potencionálním agresorem, ale součástí západní Evropy, došlo dne 4. dubna 1949

Status pozorovatele nebo částečná spolupráce – Finsko, Irák, Mexiko, Nikaragua, Etiopie, Laos, Jižní Jemen a další). Zánik 28. června 1991.

⁴ Západní unie – Původní členy tzv. Dunkirské smlouvy Velkou Británií a Francií doplnili státy Beneluxu, tedy Belgie, Nizozemska a Lucemburska.

k podpisu Washingtonské smlouvy a tím založení Severoatlantické aliance NATO.⁵(Fiala, 2018: 49-51)

Následně je třeba připomenout Haagský kongres z července 1948 a vytvoření Rady Evropy⁶ k 5. květnu 1949, již zmíněno v kapitole 1.2. Činnost Rady Evropy byla významnou součástí pro rozvoj integračních procesů v Evropě a prohlubování spolupráce evropských zemí v oblasti politické, parlamentní i kulturní. (Janků, 2010: 18-19)

V této situaci již byla zahájena i ekonomická spolupráce na základě Marshallova plánu a OEEC, stále panoval rozdílný pohled na integraci, a to na zastánce nadnárodní integrace nebo mezivládního partnerství. Vzhledem k rostoucímu hospodářskému vlivu USA se prosazovala myšlenka vytvoření velkého evropského trhu, který by podporoval konkurenci, snižoval ceny a přispíval k zvýšení výkonu ekonomik. Příkladem byla i fungující celní unie mezi státy Beneluxu. Veškeré snahy vedly k možnosti začlenění Německa do spolupráce. Tím by se podařilo vyřešit i vztahy mezi Německem a Francií, které se po staletí vyznačovaly vedením válečných konfliktů. Vytvořit takový systém, který by umožnil navázat úzké vazby a spolupráci. Samozřejmě, že jedním ze záměrů byla snaha Francie mít možnost kontrolovat německý ocelářský průmysl a těžbu surovin, které jsou nezbytné pro vojenský průmysl. Francie byla samozřejmě motivovaná též, ne zrovna malou, závislostí na dovozu německého uhlí, což bylo provázáno věčnými vzájemnými spory a vojenskými konflikty. Překážkou ovšem bylo rozdělení Německa, a tak se západní mocnosti dohodli a k 7. září 1949 vyhlásily na území pod jejich správou Spolkovou republiku Německo. O měsíc později, tedy 7. října 1949 byla vyhlášena na území pod správou SSSR Německá demokratická republika. Tím byly vytvořeny veškeré předpoklady k zahájení procesů spojených se začleněním Německa do integračních uskupení. (Janků, 2010: 19-20, Dušek, 2011: 22)

---

⁵ NATO – North Atlantic Treaty Organisation, 4. 4. 1949 Washington, zakládající země – USA, Kanada, Velká Británie, Francie, Belgie, Nizozemsko, Lucembursko, Norsko, Dánsko, Portugalsko, Itálie, Island.

⁶ Rada Evropy – zakládajícími členy byly Velká Británie, Francie, Belgie, Nizozemsko, Lucembursko, Norsko, Dánsko, Portugalsko, Itálie, Švédsko.

3.3 Evropská integrace a proces rozšiřování

Z předcházejících kapitol je zřejmé, že historie lidstva, nejen v Evropě, je doprovázena snahou o nějakou formu integrace. Každá integrace má určitý rozměr.

Politický rozměr integrace představuje úsilí o prohloubení tohoto procesu, při němž je unifikace politických struktur možná až na určitém stupni vývoje. Na přelomu 80. a 90. let 20. stol. se jednalo zejména o institucionalizaci v oblasti zahraničně-politické spolupráce členských států, dále v oblasti bezpečnostní, obranné a vojenské spolupráce a reformě kompetencí orgánů Společenství. Je třeba poukázat na skutečnost, že dnešní evropská integrace vznikla jako pakt stability v rámci zničené Evropy. Pokusy o hlubší politickou integraci však skončily nezdarem například Evropské obranné společenství. Po tomto neúspěchu se pozornost přesunula do oblasti ekonomické, která se jevila jako oddělená od oblasti politické. Tím byl vytvořen jakýsi obraz, že evropská integrace je především záležitostí ekonomickou. Přesto, že dnes je zřejmé, že tyto oblasti jsou neoddělitelné a vzájemně propojené, a že ekonomická integrace je na té politické závislá. (Zahradník, 2003: 16–19).

Ekonomický rozměr integrace je spjat s politickými změnami ve střední a východní Evropě, kdy se pozornost ES i uchazečů o členství soustředila na důležitost a přínos Jednotného vnitřního trhu vyhlášeného v roce 1993. Pro mnohé členy se fungující Jednotný vnitřní trh stal konečným cílem integračních snah. Ten představoval postupné odstraňování překážek v pohybu zboží, služeb osob a kapitálu. Negativem bylo přetrvávání národních zájmů nad těmi integračními, které se projevovaly různými skrytými bariérami a nástroji národní regulace. Víze Hospodářské a měnové unie se jevilo jako další velké lákadlo pro zintenzivnění spolupráce. K Jednotnému vnitřnímu trhu se postupně přidružili i další země patřící k Evropskému hospodářskému prostoru.⁷ Další snahy o posun ekonomické spolupráce již vyžadují posun i v integraci politické. Zejména pokud se týká nutných politických dohod k vytvoření měnové unie, což naráží na problematiku ztráty národní autonomie v oblasti řízení měnové politiky. Dnes lze v oblasti vývoje integrace EU konstatovat, že se nacházíme ve fázi hospodářské a měnové unie, která výraznou měrou

---

⁷ EHP – prostor, ve kterém funguje volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu v rámci Evropského vnitřního trhu. Vznikl 1. 1. 1994 – dohoda uzavřena mezi ESVO/EFTA a ES/ dnešní EU. Členy jsou státy EU (28) a Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Švýcarsko.

dále zdokonaluje liberalizaci kapitálového trhu, pro kterou je důležitá velká součinnost měnové politiky. (Zahradník, 2003: 16–19)

Integrace tedy představuje proces, kde se dva nebo více samostatných aktérů spojuje do celků, které slouží k řešení a prosazování společných zájmů. Ty mohou mít politický charakter (OSN), bezpečnostní charakter (NATO) nebo ekonomický charakter (Mezinárodní měnový fond aj.) Postupně dochází ke slučování trhů a institucí do vyšších úrovní regionální integrace, jejímž představitelem je např. Evropská unie. Členství je postaveno na svobodné vůli a nutnosti splnit řadu přesně daných kritérií k získání členství. Aby tyto integrační celky fungovaly, musí mít právní základy, organizační strukturu a v rámci celého procesu musí státy v nezbytné míře přenechat, v určitých oblastech, část své suverenity ve prospěch vyššího integračního celku. (Cihelková, 2013: 19-20)

Pod pojmem rozšiřování si je možné představit zvětšování územního prostoru, ekonomického a politického vlivu. Významnou stránkou jsou i mocenské vazby Evropské unie. Jedná se tedy o zvyšování počtu plnoprávních členů, asociovaných členů, snažící se o plné členství na základě podepsaných asociačních dohod. Cílem těchto vazeb mohou být i státy, které nemají žádnou pravděpodobnost stát se členy Evropské unie, ale ta jim dává možnost určité spolupráce a z toho plynoucích výhod. Je možné tedy hovořit o procesu prohlubování integrace a procesu samotného rozšiřování, mezi nimiž je určitý stupeň vzájemné závislosti a propojení. Charakter procesu rozšiřování je vždy závislý na stupni vnitřní integrace. A zároveň rozšiřování má vliv na vývoj samotné integrace. Z těchto poznatků lze vysvětlit i nutnost nemožnosti vytvoření stálých pravidel fungování. Jedná o velmi dynamický proces s otvíráním nových možností, překážek, a jak již bylo uvedeno, neustálým ovlivňováním obou procesů vzájemně. Z tohoto důvodu bylo nutné, v průběhu let zasahovat do struktury, pravidel přijímání, financování, právního rámce a dalších pravidel pro fungování jednotlivých politických vývojových fází. Tento proces probíhá od vzniku ESUO, přes Evropské hospodářské společenství, Evropská společenství až po dnešní Evropskou unii. Samozřejmě, že stejně tak byla potřeba úprav vyvolávaná v souvislosti s jednotlivými stupni dosažené formy integrace. (Fiala, 2003: 13-15)

3.4 Druhy a formy integrace

Cílem integrace bylo vždy dosažení ekonomické výhody, což vycházelo ze skutečnosti, že státy si chránily svoji ekonomiku před konkurencí tím, že zaváděly cla na dovoz, stanovovaly limity na objem dovozu jednotlivých výrobků a licenční řízení. Omezovaly pohyb materiálu, pohyb pracovních sil složitými předpisy pro získání povolení, ovlivňovaly kurz vlastní měny a další různá opatření. Toto počínání však narazilo na své limity. Zejména technologický pokrok, který zrychlil možnost přepravy zboží, včetně námořní dopravy, přispěl k tomu, že na evropský trh se začaly prosazovat i výrobky nejen z jiných evropských zemí, ale i z jižní Ameriky, Asie a zejména USA. To samozřejmě vedlo nejen k hledání společné obrany evropského trhu, ale i o jeho rozšíření a tím vytváření konkurence levným dovozcům. Následkem bylo uvolňování celních bariér, omezujících limitů a uvolnění pohybu kapitálu. (Mach, 2011: 5-6)

- a) **Preferenční zóna obchodu** – jedná se o základní stupeň, kdy účastníci obchodní dohody omezí, na vzájemně přijatelnou hodnotu, cla, případně další omezující limity, které souvisí se vzájemným obchodem. Pro ostatní státy si tvoří vlastní celní a limitující politiku.
- b) **Zóna volného obchodu** – státy ruší cla, různé kvóty a limitující bariéry ve vzájemném obchodu. Tím vlastně vytváří podmínky pro vznik zóny volného pohybu zboží. Problémem ovšem je, že k ostatním zemím si vytváří svoji celní politiku a pak dochází k situacím, kdy mají státy na stejný druh zboží různou sazbu. To má za následek nerovné postavení, protože ten s nižším clem nakupuje surovinu levněji a je tak zvýhodněn. Logickým krokem, který zabrání tomu, aby někdo nevyužíval celní politiky k získání jakékoliv výhody, je založení celní unie.
- c) **Celní unie** – zde začíná vstupovat do řešení ekonomických otázek politika. Jedná se zejména o to, že účastníci celní unie musí sladit své celní pravidla a další omezení vůči třetím zemím. To nebývá vždy jednoduché, protože jednotlivé státy se musí oprostít od vlastních zájmů. Státy musí dospět k dohodě na společných celních sazbách pro nečleny, což zároveň zabezpečuje stejné vstupy při nákupech veškerých komodit.
- d) **Jednotný trh** – tato fáze je už vyšším stupněm integrace. Zabezpečuje volný pohyb zboží tak i výrobních faktorů. Ty tvoří služba, kapitál a osoby. Jednotný trh má výhodu ve velkém rozsahu výroby, vyšší specializace a konkurenceschopnosti. I

zde se však vyskytly problémy, zejména rozdílné daňové systémy a směnné kurzy. Ukázalo se, že pro jednotný trh je potřeba stabilita směnných kurzů, nejlépe společná měna. Tzn. Pro tuto fázi je nezbytná politická integrace, protože je třeba řešit otázky měnové a fiskální politiky.

e) Hospodářská a měnová unie – tento stupeň se vyznačuje jednotným trhem se společnou měnou a jednotnou měnovou politikou. Vytvoření měnové unie představuje úplné odstranění rozdílů v hospodářských politikách jednotlivých členů. Je uplatňována společná měna se společnou měnovou a fiskální politikou. To však vyžaduje vysoký stupeň politické integrace. Hospodářská unie potom představuje plnou integraci členů do nadnárodní instituce, která vytváří společnou hospodářskou politiku včetně jednotného daňového systému

f) Úplná ekonomická integrace – ta představuje doplnění HMU o další sjednocené prvky hospodářské politiky, zejména daňové a rozpočtové. (Mach, 2011, 6-7, Tunkrová, 2013: 38-41)

Posledním stupněm by měla být *Politická unie*. Ta není v přehledu popsána, protože některé publikace ji vůbec neuvádějí. Jedná se vlastně o přechod k superstátu na úrovni Spojených států evropských. Z důvodu vysokého stupně národních zájmů, včetně „laskavého“ mocenského soupeření Francie a Německa, nacionalistických nálad v menších státech unie, nebude vytvářen žádný velký tlak na prosazování této myšlenky. Příklad Brexitu, by mohl motivovat další státy ke spuštění procesu vystoupení, v zájmu ochrany státní suverenity, na což by velká spousta obyvatel jednotlivých zemí ráda slyšela. Další takový případ by mohl velice rychle vést k následování a tím snížení reputace EU. Její územní, početní a hospodářské oslabení by samozřejmě vedlo k poklesu vlivu Francie a Německa, které jednoznačně dominují celé Evropské unii.

Celý proces rozšiřování a prohlubování integrace vytváří podmínky pro rozvoj a růst jak členských států, tak i států přistupujících. To s sebou nese řadu výhod. Jedná se zejména o rozšíření velikosti trhu, přístupu k surovinám, moderním technologiím, svobodám. Významnou otázkou je i bezpečnostní spolupráce, ekonomická a hospodářská prosperita a ochrana lidských práv. (Konig, 2007: 46–61)

Nespornou výhodou je umožnění přístupu ke společnému vnitřnímu trhu, čímž dochází k hospodářskému růstu členských zemí, posilování vlivu Evropské unie jako celku, zvýšení produktivity a efektivnosti práce, růstu konkurence a přímých zahraničních

investic. Díky růstu životní úrovně dochází k růstu požadavků na kvalitu poskytovaných služeb a produktů v celém prostoru EU. Tento proces a vývoj musí být v souladu s právními normami, které upravují formování zásad vnitřního trhu. (Adámková, 2006: 166-167)

Cílem integrace je nejen zvyšování životní úrovně a úzká kooperace mezi členy EU, ale také solidarita bohatších zemí s těmi méně rozvinutými. To se projevuje zejména ve financování rozvoje infrastruktury, zemědělství a dalších oblastí v rámci jednotlivých rozpočtových rámců. Evropská unie je také připravena pomoci i státům, které se dostaly do vážných ekonomických problémů v důsledku své nezodpovědné hospodářské politiky. Jako příklad je možné uvést situaci v Řecku.

Bylo zřejmé, že spolupráce Francie a Německa a odstranění několik století trvajících soupeření, je nezbytnou podmínkou pro vytvoření jednotné Evropy. Tato myšlenka se začala projevat již ve 40 letech 20. století. 24. září 1940 vznikla skupina Collaboration – seskupení pro jednotnou Evropu. Tato skupina měla za úkol prohlubovat myšlenku Francouzsko-Německé spolupráce, jež se měla stát základem nové Evropy. Zajímavostí je, že i někteří sympatizanti fašistického hnutí se v 50. letech stali velkými zastánci jednotné Evropy. Jedním z neznámějších byl budoucí předseda J. Delors. Dalším z významných byl i P. H. Spaak, který roku 1956 doporučil vytvoření jednotného trhu a Euratomu. Tento belgický národní socialista byl odpůrcem kapitalismu a obdivoval „Hitlerovy úspěchy“. Je nutné připomenout, že některé fašistické myšlenky, zejména týkající se velkého sjednoceného prostoru v Evropě jsou označovány za zdroj inspirace evropské integrace. Stejně tak fašisté ve 40. letech propagovali Německo jako vzor v sociální oblasti a tento systém, který byl připravován, se stal evropským standardem. Se svými klady i zápory. Autor zdůrazňuje, že se v žádném případě nejedná o propagaci fašistických myšlenek, ale je třeba zdůraznit, že i některé osoby a myšlenky se úzce protínají s evropskou integrací. (Josef Šíma, 2008: 57-61)

3.5 Prvopočátky integrace a její vývoj

Prvotní pokusy o evropskou integraci nebyly úspěšné zejména z toho důvodu, že se nenašla shoda na nadnárodní výkonné úrovni. To úzce souviselo s odmítáním jednotlivých účastníků vzdát se jakékoliv své národní suverenity. Na změnu tohoto postoje měl velkou

zásluhu francouzsky politik Jean Monnet, který vyslovil myšlenky na postupném vytváření nové společné Evropy. Systémem krok za krokem byl založený na skromných, ale pevných opatřeních, jejichž důsledkem měla být úplná solidarita mezi zúčastněnými zeměmi. (Schelle, 2007: 106–109)

9. května 1950 vyhlásil ministr zahraničí Francie Robert Schuman návrh na hospodářské sjednocení Evropy. Cílem návrhu bylo smíření Francie a Německa pomocí společné správy německé a francouzské výroby uhlí a oceli. Návrh předpokládal vytvoření nadnárodní organizace, která by koordinovala a dohlížela nad uhelným a ocelářským průmyslem. Mottem se stala myšlenka „kdo spolupracuje, neválčí“. Jak již bylo uvedeno, v této době již existovalo spolupráce zemí Beneluxu. Tyto země se k Schumanově deklaraci přidaly, stejně tak i Itálie. 18. srpna 1951 byla podepsána tzv. Pařížská smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli. Smlouva vstoupila v platnost 27. července 1952. Cílem společenství bylo zabezpečit ekonomický rozvoj, životní úroveň, růst zaměstnanosti a racionalizaci výroby členských zemí prostřednictvím společného trhu, kde by neplatila žádná diskriminační omezení. Je zřejmé, že i jednou z motivací byla kontrola německého průmyslu a tím zabránění obnovení válečného hospodářství. (Balla, 2000: 5–6, Janků, 2010: 20–21)

Je nutné podotknout, že motivací pro tuto spolupráci byly i obavy ze sovětské agrese a velmi podstatný impuls představovala spolupráce při realizaci Marshallova plánu pomocí Organizace pro Evropskou ekonomickou spolupráci. Společný trh s uhlím, železnou rudou a odpadem byl vyhlášen 1. února 1953, v sektoru oceli 1. května 1953 a speciální oceli 1. srpna 1954. V rámci tohoto společného trhu docházelo ke sjednocení vývozních tarifů pro dané výrobky. ESUO mělo sídlo v Lucembursku a do jeho struktury patřila Rada ministrů, Komise, která byla výkonnou složkou. Dalším orgánem bylo Shromáždění fungující na principu parlamentu a Soudní dvůr, který řešil pře v rámci společenství. (Mezihorák, 2003: 65-66)

Mimo otázky ekonomické a politické spolupráce bylo snahou prohloubit spolupráci zejména v oblasti bezpečnosti a obrany společného trhu. S tímto plánem přišel francouzský předseda vlády René Pleven již v říjnu 1950. Tento plán počítal s vytvořením evropské armády s jednotným velením. Hlavním principem bylo, že útok na jakýkoliv členský stát je považován za útok proti všem členům. Tato smlouva byla podepsána v Paříži v květnu 1952 a je paradoxem, že v srpnu 1954 ji odmítl ratifikovat právě francouzský parlament. To vedlo k založení Západoevropské unie 25. října 1954, která vznikla přetvořením

Západní unie (Bruselského paktu), do níž byly přijaty Itálie a Spolková republika Německo. Nejedná se však o vojenskou alianci, neboť původní funkce spojené s obranou převzalo NATO.⁸

(Balla, 2000: 6–7)

Nedohoda na založení Evropského obranného společenství vedla k obavám o další postup integrace. Vzhledem k vzrůstajícímu napětí mezi Východem a Západem došlo k nutnosti začlenit i Německo do vojenských struktur. V roce 1955 Německo vstoupilo do NATO. V této době již bylo zřejmé, že spolupráce je již na takové úrovni, že lze vyloučit další ozbrojený konflikt mezi Francií a Německem. Bylo jasné, že je nutné řešit spolupráci v dalších oblastech ekonomiky jako je doprava, zemědělství a spolupráci v oblasti atomové energetiky. To vyústilo k podpisu dohod v Římě 25. března 1957, jimiž bylo vytvořeno Evropské společenství pro atomovou energii a Evropské hospodářské společenství. Došlo k velice rychlé ratifikaci a začátek fungování je datován v lednu 1958. Tyto smlouvy položily základ pro další prohlubování evropské integrace. Došlo k vytvoření celní unie, umožněn volný pohyb pracovních sil, integraci kapitálového trhu, svobodný obchod se službami a další společné politiky. (Baldwin, 2013: 37–39) (Goňcová, 2012: 26–29)

Instituce EHS byly vystaveny podle vzoru ESUO se stejnými názvy. EURATOMM byl vytvořen z důvodu nutnosti řešení rostoucích energetických nároků ekonomického rozvoje. Důležitou otázkou byl i náskok, který dosáhly USA ve spolupráce s Vekou Británií a samostatného pokroku ve výzkumu v SSSR. Institucionální složení opět kopírovalo ESUO. (Mezihorák, 2003: 66–74)

Jako reakci na situaci odstranění celních a obchodních omezení v rámci EHS došlo dne 4. ledna 1960 k podepsání tzv. Stockholmské smlouvy o založení Evropského sdružení volného obchodu EFTA.⁹ Cílem bylo rozšíření obchodního prostoru a odstranění cel v rámci vzájemného dovozu a vývozu systémem postupného snižování. Cílem nebylo vytvoření společného trhu ani koordinace hospodářské a měnové politiky. Oblast volného obchodu se netýkala zemědělských výrobků. Rozdíl proti EHS bylo volné členství, kdy stát

---

⁸ ZEU – Západoevropská unie – vznikla rozšířením Bruselského paktu (Západní unie) o Německou spolkovou republiku a Itálii dne 23. 10. 1954, V roce 1990 přistoupilo Španělsko a Portugalsko a v roce 1995 Řecko.

Dále má 6 přidružených zemí, 7 přidružených partnerů a 5 pozorovatelů.

⁹ EFTA – European free trade association, Evropské sdružení volného obchodu (ESVO) vstoupila v platnost 3. května 1960. Zakládající členové: Dánsko, Irsko, Lichtenštejnsko, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Švédsko, Švýcarsko a Velká Británie. V roce 1961 uzavřelo Asociační dohodu Finsko, v roce 1970 přistoupil Island.

mohl vystoupit po jednoleté výpovědní lhůtě. Ze strany Velké Británie, Irska, Norska a Dánska byla snaha vstoupit do EHS. Tato jednání ztroskotala v lednu 1963, zejména díky postoji francouzského prezidenta De Gaulla, který měl představu Francie jako vedoucí mocnosti v Evropě. Nemohl Velké Británii odpustit její spolupráci s USA v oblasti atomové energie ani její postoje vůči Francouzům za doby druhé světové války. Tato situace byla odblokována až v dubnu 1969, kdy De Gaulle odstoupil ze své funkce. Důležitým mezníkem bylo podepsání Slučovací smlouvy 8. dubna 1965, která vytváří jednotné orgány pro všechna evropská společenství. (Balla, 2000: 7–9)

V tomto období vznikla první vážná krize Společenství. Tato krize byla vyvolána nesouhlasem Francie se změnou jednomyslného hlasování na většinové v některých otázkách a chtěla zachovat výhody v podobě zemědělských cen. Celá situace vyvrcholila stažením zástupců Francie ze všech orgánů Společenství, což je označováno jako „politika prázdných křesel“. V lednu 1966 došlo v Lucembursku k uzavření tzv. Lucemburského kompromisu, který zachoval jednomyslné hlasování v Radě. Zároveň došlo k omezení role Komise. Ta musela svá jednání a rozhodnutí konzultovat s nově vytvořenou Radou. V rámci tohoto kompromisu bylo též rozhodnuto o zavedení společných cen hovězího masa a mléčných výrobků k 1. dubnu 1968. Naopak Francie souhlasila se zrušením vnitřních cel na průmyslové výrobky k 1. červenci 1968. K tomuto datu hovoříme o dobudování celní unie. (Baldwin, 2013, s. 39–45)

3.6 Rozšiřování Společenství a důležité dokumenty

K prvnímu, tzv. západnímu, rozšíření došlo 1. ledna 1973. Členským státem se stává Velká Británie, Dánsko a Irsko. Občané Norska v referendu vstup odmítli. Členství Británie bylo dvakrát zablokováno Francií. Kromě výše uvedeného roku 1963 se tak stalo i v roce 1967. V případě Dánska je zajímavé, že v roce 1982 proběhlo na části území v Grónsku úspěšné referendum o vystoupení z ES a od 1. února 1985 Grónsko není součástí ES. (Loužek, 2004: 24–36)

Dne 3. 7. 1973 bylo důležitou událostí zahájení 1. fáze Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě (KBSE), které se zúčastnili představitelé 33 evropských států a zástupci ESA a Kanady. Konference měla celkem 3 fáze, která skončila 1. 8. 1975 podepsáním Závěrečného aktu KBSE, který posiluje důvěru a aspekty v bezpečnosti,

spolupráci v oblastech vědy a techniky, životního prostředí a zejména v oblasti hospodářství. (Mezihorák, 2003: 47-48)

V prosinci roku 1974 v Paříži byla založena, jako oficiální nejvyšší orgán ES, Evropská rada, která se setkává minimálně 4x ročně. Ta se skládá z nejvyšších představitelů členských zemí, předsedy Evropské rady a předsedy Evropské komise. (Baldwin, 2013: 86-87)

Dne 28. 2. 1975 byla v Lomé podepsána první dohoda o obchodní, ekonomické, technické a finanční spolupráci mezi státy ES a 46 rozvojovými státy z Afriky, Karibiku a Tichomoří. (Mezihorák, 2003: 47)¹⁰

V roce 1981 je za člena přijato Řecko a v roce 1986 Španělsko a Portugalsko. Zajímavostí je, že ve všech třech těchto státech na konci 70. let došlo k pádu nedemokratických režimů. Tím bylo provedeno tzv. jižní rozšíření. (Loužek, 2004: 24–36. Dušek, 2011: 31–37)

Mezi 2. a 3. rozšířením, v roce 1985, vypracovala Delorova komise Bílou knihu o dobudování jednotného vnitřního trhu. Na základě toho byl 17. února 1986 přijat Jednotný evropský akt, který vstoupil v platnost 1. července 1987. Dopracoval a rozvinul Římské smlouvy, mimo jiné koncepce dal Radě ministrů pravomoc hlasovat o rozhodnutí v oblasti vnitřního trhu kvalifikovanou většinou, čímž se celý proces zrychlil. V květnu 1990 byla založena Evropská banka pro obnovu a rozvoj, na podporu zemím střední a východní Evropy. Vnitřní trh začal fungovat 1. ledna 1993, kdy začaly plnit, až na malé výjimky, čtyři svobody pohybu, tedy zboží, osob, kapitálu a služeb. (Balla, 2000: 10–13)

Významnou součástí Jednotného evropského aktu byla i Evropská politická spolupráce. Ta měla tvořit koncepci společné zahraniční politiky a dalším cílem mělo být prohloubení spolupráce v obranné a bezpečnostní politice. (Hořčíčka, 2005: 86-91)

Velmi důležitým mezníkem bylo podepsání tzv. Schengenské dohody dne 14. června 1985 mezi Belgií, Francií, Lucemburskem, Německem a Nizozemím, kterým se zjednodušily kontroly na hranicích, s jejich postupným zrušením. Zároveň zvyšuje

---

¹⁰ Dohody z Lomé – 31. 10. 1979 - 2. pětiletá dohoda za účasti 57 rozvojových států, 8. 12. 1984 3. pětiletá dohoda za účasti 64 rozvojových států. V roce 1990 podepsána dohoda na 10 let. Již v roce 1995 provedena revize a spolupráce podmíněna dodržováním lidských práv. Na základě tohoto bylo v letech 1996-2001 pozastavena spolupráce 9 zemím. V roce 2000 podepsána Dohoda z Cotonu na 20 let, která nahrazuje dohody v Lomé s revizemi každých 5 let a začala platit až v roce 2003.

zabezpečení vnějších hranic společného prostoru a tím umožňuje zavedení volného pohybu všech osob. Postupné rozšiřováním o další státy bylo klíčové pro další rozvoj Společenství. (Schelle, 2007: 136-137)

V roce 1991 navrhlo předsedající Lucembursko Návrh smlouvy o Evropské unii. Smlouva byla přijata jako Smlouva o Evropské unii na zasedání Evropské rady v Maastrichtu, probíhajících ve dnech 9. -10. prosince 1991. Dokument známý jako Maastrichtská smlouva byl podepsán ministry zahraničních věcí členských států 7. února 1992 a po schválení Evropským parlamentem, vstoupila smlouva v platnost 1. 1. 1993. Zavádí název Evropská unie, která je založena na 3 pilířích. První pilíř řeší otázky Evropských společenství, druhý společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (SZBP) a třetí pilíř otázky spravedlnosti a vnitřních věcí. V otázce společné měny si vyjednaly výjimku Velká Británie a Dánsko. To si navíc vyjednalo výjimku v oblasti SZBP v oblasti obrany. (Schelle, 2007: 41-46)

V roce 1995 dochází k 4. rozšíření unie na patnáct států příchodem Rakouska, Švédska a Finska. S těmito státy prošlo procesem i Norsko, které opětovně vstup v referendu neodsouhlasilo. (Mezihorák, 2003: 56)

V tomto roce vstupuje v platnost Schengenská dohoda o volném pohybu osob mezi všemi členy EU mimo Velké Británie a Irsku, ale připojuje se Norsko a Island. V prosinci je definitivně rozhodnuto o zavedení jednotné společné měny euro od roku 2002. Z důvodu, že řada nových zemí střední a východní Evropy podala přihlášku do EU, bylo nutné provést revizi Maachstrické smlouvy z důvodu rychlejšího a efektivnějšího rozvoje. Tento úkol byl uskutečněn podepsáním Amsterodamské smlouvy dne 17. června 1997. Ta mění systém obsazování komise v neprospěch velkých států, upravuje velikost kvót pro hlasování v Radě EU, mění počet poslanců EP na 700, možnost ER pozastavit některá práva státům, kteří porušují základní zásady EU, možnost Komise rozhodovat o některých vízových povinnostech a posiluje pravomoci institucí EU. (Mezihorák, 2003: 56-57) a také (Balla, 2000: 12-14)

Během prvních čtyř vln rozšiřování se i přes odlišnosti jednotlivých států prováděla jednání o přístupu na základě určitých ustálených pravidel. Souhrn těchto pravidel vytvořil jakousi klasickou metodu používanou při rozšiřování Evropské unie. Vlny žádostí zemí Střední a Východní Evropy počátkem 90. let 20. století vyvolaly obavy o dostatečnosti těchto pravidel. Celý problém byl vyřešen v roce 1993, kdy jsou vyhlášena tzv. **Kodaňská kritéria**. Ta jsou členěna do třech oblastí. Jedná se o *politickou oblast*. Zde je kladen

vysoký důraz na prokázání stability institucí, které zaručují demokracii, fungování zákonného systému a právního státu, bezpodmínečné dodržování a ochranu lidských práv, stejně tak jako respektování a ochranu menšin. V *ekonomické oblasti* musí kandidátský stát prokázat fungující tržní hospodářství a schopnost vyrovnat se s konkurenčními tlaky v Evropské unii. Poslední oblastí je tzv. *acquis*, což je schopnost státu převzít právní řád EU, respektovat povinnosti spojené s členstvím, zejména cílů politické, hospodářské a měnové unie. Evropské právo je nadřazeno právu členské země a tvoří jej Římské smlouvy z roku 1957/8, Jednotný evropský akt 1986/7, Maastrichtská smlouva 1992/3, Amsterodamská smlouva 1997/9, Smlouva z Nice 2001/3 a Lisabonská smlouva 2007/9. Na základě špatných zkušeností s transformací státní správy kandidátských zemí bylo v roce 1995 vyhlášeno tzv. **Madridské kritérium**. Na jeho základě musí státy prokázat vytvoření správní kapacity pro převzetí právního řádu EU, zároveň bylo rozhodnuto o finanční podpoře kandidátů při plnění tohoto úkolu vytvořením programu Phare. (Dušek, 2011: 50–52. Loužek, 2014: 21–23)

Důležitým dokumentem pro další rozšiřování je Agenda 2000, publikována EK 16. července 1997, kde je vyhodnocena připravenost kandidátských zemí a možnosti dalšího postupu. Na základě tohoto dokumentu je v prosinci 1997 ustanovena tzv. Lucemburská skupina, do níž jsou zařazeny Česká republika, Estonsko, Kypr, Maďarsko, Polsko a Slovinsko, s nimiž jsou oficiálně zahájeny rozhovory o přistoupení 31. března 1998. V prosinci 1999 je tato skupina doplněna o tzv. helsinskou skupinu, kterou tvořily Rumunsko, Slovensko, Litva, Lotyšsko, Bulharsko a Kypr. Dále byl zaveden Strukturovaný dialog, k prohloubení kontaktů s kandidátskými zeměmi a Zesílená předvstupní strategie, která umožnila kandidátům účast na programech EU. (Schelle, 2007: 152-154)

Nutností se jevilo přizpůsobení institucí EU vzhledem k nastávajícímu velkému rozšíření. Tento problém měla vyřešit Smlouva z Nice, která se konala 7. - 9. prosince 2000. Se schvalováním této dohody byly problémy, protože Irsko nejdříve dohodu odmítlo a až po zaručení jistoty jeho neutrality ji nakonec přijalo a tím mohla vstoupit v platnost 1. ledna 2003. Po ne úplně úspěšné Amsterodamské smlouvě a neúspěchu Smlouvy z Nice bylo na summitu v Laekenu rozhodnuto o vytvoření Konventu, jehož úkolem mělo být předložení návrhu Evropské ústavní smlouvy, k čemuž došlo 10. července 2003. (Schelle, 2007: 155-156)

V roce 2002 dochází k zavedení hotovostních plateb společnou měnou Euro a omezování používání národních měn. Tím vznikla Eurozóna¹¹ a prakticky další stupeň evropské integrace v podobě měnové unie. Dne 1. června 2004 dochází k 5. největšímu rozšíření EU o deset států.¹² V roce 2007 přistupuje Rumunsko a Bulharsko. V roce 2013 se členem stalo Chorvatsko. Tímto má Evropská unie v současnosti 28 členů. (Kostka, 2007: 31–37)

Na summitu v červnu 2004 dochází též ke schválení Evropské ústavní smlouvy všemi 25 státy EU. Při ratifikaci se však 5 států rozhodlo ke schválení pomocí referenda a v něm občané Francie a Nizozemska smlouvu neschválili. Tím došlo k zastavení celého procesu. K obnovení procesu začalo Německo v roce 2007 během svého předsednictví. Provedly revizi původní odmítnuté smlouvy. Všechny podstatné reformní kroky zahrnuly do nové Smlouvy o reformě, která vytvořila Lisabonskou smlouvu. Naopak z původního textu byly vynechány všechny náležitosti týkající se supernacionalismu. Veškeré zmínky o státních symbolech včetně ministerstva zahraničí, prezidenta a také bylo vypuštěno ve všech textech slovo ústava. I schválení této smlouvy nebylo jednoduché, mimo průtahů ze strany České republiky a Velké Británie bylo nejvážnějším odmítnutí smlouvy ze strany Irsku v červnu 2008. Nakonec bylo nutné dát Irsku 3 sliby. Irská neutralita nebude ničím zpochybněna a ohrožena, Irsko bude mít vždy komisaře v EK a nebude nijak zpochybněn a ohrožen irský zákaz potratů. Tím bylo umožněno nové irské referendum, které v říjnu 2009 Lisabonskou smlouvu schválilo. Tím mohla smlouva vstoupit v platnost v prosinci 2009. (Baldwin, 2013: 57-59)

Je zřejmé, že poslední rozšíření v letech 2004–2013 bylo motivováno zejména snahou integrovat státy rozpadlého sovětského bloku a oslabit vliv Ruska a jeho působení ve střední a východní Evropě. Výsledkem tohoto rozšíření je též velké zvětšení trhu, počtu obyvatel a samozřejmě získání relativně levných možných investic do slabých ekonomik a levné pracovní síly. Z níže uvedeného grafu je patrné, o jakou část se jedná.

---

¹¹ Eurozóna – vzniká 1. 1. 2002 a zakládá ji 12 států EU – Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Španělsko. Postupně vstupují Slovinsko, Kypr, Malta, Slovensko, Estonsko, Lotyšsko a Litva. Do Eurozóny patří i vzdálené regiony EU, které jsou součástí členských států. Mimo EU používá společnou měnu Monako, San Marino, Vatikán a Andora.

¹² 1. května 2004 páté rozšíření o státy Česká republika, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Slovinsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Kypr a Malta.

Obrázek 1- Mapa Evropy

Zdroj: Evropská komise, 2015

Prohlédnutím jednotlivých etap patrných z grafu je zřejmá logika rozšiřování. Je patrné, že Velká Británie, Irsko, Dánsko a Norsko tvoří celý severní pás Evropy, že jsou země, které mají přístup k mořím, tím i loďstvo, a že mezi nimi probíhaly historicky čilé obchodní vztahy. Pokud by byla přijata jen některá země, způsobilo by to problémy ostatním ve snížení obchodu a spolupráce. Naopak přijatá země by získala vstupenku na velký trh. Norsko sice odmítlo, ale vstoupilo v roce 1994 do EHP. Druhá a třetí vlna, tedy Řecko, Portugalsko a Španělsko, logicky uzavírá jižní část Evropské unie a umožňuje vytvoření Schengenského prostoru a chrání tuto hranici z jihu. I další rozšíření o Rakousko, Švédsko a Finsko znamená uzavření severní cesty a prodloužení JV cesty. Je třeba si uvědomit, že šlo již o období demokratizace způsobené rozpadem sovětského bloku a samotného SSSR. Další, největší rozšíření, má tři důležité faktory. Posunutím hranice Evropské unie více na východ zabezpečit pokračování demokratického a ekonomického rozvoje bývalých sovětských států. Tím i získání nemalého nenasyceného trhu a v neposlední řadě, v případě Litvy, Estonska a Lotyšska, ochránit tyto země před

snahami Ruska je získat zpět pod svůj vliv a tím mít nekomplikovaný přístup k Baltskému moři. Takto má přístup jen díky své Kaliningradské enklávě.

Na rozhodování o rozšiřování EU se musí podílet všechny členské státy. Podmínkou pro získání členství je jednomyslný souhlas stávajících členských států. Při podání žádosti o vstup do Evropské unie nejprve rozhodnou vlády členských států, zda s touto žádostí souhlasí. Evropská Komise zaujme stanovisko k této žádosti a členské státy se každý samostatně rozhodne, zda žadateli přiznají status kandidátské země a zda s ní zahájí přístupová jednání. (Fiala, 2009: 107–108)

Přístupová jednání se zaměřují na podmínky a termíny, ve kterých jednotlivé kandidátské země jsou schopny přijmout a aplikovat do svých právních předpisů a zároveň uplatňovat pravidla a předpisy EU. Tato základní pravidla mají objem přibližně 100 000 stran textu. Celý tento proces přijímání práva Evropské unie označujeme termínem „acquis“. Je nutné upozornit na skutečnost, že stát nemůže o těchto pravidlech vyjednávat a musí je akceptovat. Lze tedy konstatovat, že kandidátská země v rámci vyjednávání uzavírá dohody, jakým způsobem a v jakém časovém horizontu přijme a začne tato pravidla uplatňovat. (Tunkrová, 2013: 167–176)

Tempo, kterým probíhá jednání mezi kandidátským státem a členskými státy EU je závislé na stavu plnění požadavků a podmínek, které stanovují kritéria pro přístupová jednání. Jedná se o tzv. Kodaňská kritéria, případně další podmínky stanovené ve smlouvě o zahájení přístupových jednání. Snahou každé kandidátské země je uplatňovat projednávané reformy rychle a efektivně. V případě složitějších oblastí, respektive kapitol je nutné provádět v dané zemi politickou a hospodářskou transformaci. Je tedy nezbytné již v rámci tohoto procesu vysvětlovat a informovat své občany, že prováděné reformy jsou nutné a že bez nich by nebylo možné dosáhnout na členství v Evropské unii. Z uvedeného plyne, že podpora a pochopení občanů má v tomto procesu velký význam a závisí na něm i výsledek případného referenda o vstupu státu do EU. (Kuchyňková, 2014: 266–268)

3.7 Průběh řízení o přistoupení k Evropské unii

Lisabonská smlouva v článku 49 uvádí, kdo může požádat o členství v Evropské unii. Žadatelem může být kterýkoliv evropský stát, což znamená, že tento stát musí mít alespoň část svého území v Evropě. Základním předpokladem je uznání hodnot, na kterých

je unie založena a závazek o jejich podpoře. O těchto hodnotách pojednává článek dva uvedené smlouvy. Jedná se o úctu k lidské důstojnosti, uznání demokratických principů, svobody, rovnosti, právního státu, dodržování lidských práv a práv menšin. Důležitá je také kulturní blízkost a tradice. Žadatel předkládá žádost Radě a o této skutečnosti je informován jak Evropský, tak i národní parlament. Rada konzultuje žádost s Komisí a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu, pro který se musí vyslovit většina všech poslanců, rozhoduje Rada jednomyslně. Evropská rada zároveň dohodne kritéria, která žadatel musí splnit. Samozřejmě, že mimo těchto kritérií musí stát splnit ještě Kodaňská a Madridská kritéria (popsáno výše). (Syllová, 2010: 181–182)

Na základě odsouhlasení žádosti je uzavřena dohoda o přidružení, tzv. dohoda o stabilizaci a přidružení. K přípravě kandidátských zemí se používá tzv. předvstupní strategie. Její součástí jsou asociační dohody, předvstupní pomoc financováním ze strany finančních institucí, účast na programech, akční programy a další. Cílem této pomoci je podpora ekonomických reforem a dosažení konkurenceschopné tržní ekonomiky. Proces rozšiřování je hrazen z Nástroje pro předvstupní pomoc (IPA) v oblasti regionálního rozvoje a podpory rozvoje lidských zdrojů. (Cihelková, 2011: 268-270)

Další možností pro zabezpečení potřebných zdrojů financování bylo využití programu PHARE. Ten byl původně vytvořen pro Polsko a Maďarsko, ale postupně byl rozšířen na další země. V roce 1990 se jednalo o země ČSFR, Bulharsko a NDR. Program se postupně rozšířil na další státy bývalého východního bloku. Jednalo se o program pro ekonomickou restrukturalizaci při transformaci z centrálně plánované ekonomiky na ekonomiku tržní a také investiční pomoc v oblastech dopravy a životního prostředí. Další program byl vytvořen po rozpadu Jugoslávie, tzv. v rámci Stabilizačního a asociačního procesu (SAP), s cílem přiblížit balkánské země evropským strukturám. Významným prvkem je program Pomoc společenství pro obnovu, rozvoj a stabilizaci (CARDS), který vznikl v roce 2002, s cílem pomoci pro Albánii, Bosnu a Hercegovinu, Makedonii, Federativní republiku Jugoslávie a Chorvatsko. Jeho cílem je podpořit účast jmenovaných zemí na SAP. (Tunkrová 2013: 73-78, Jakš, 2006: 295-296)

Velkým významným posunem v poskytnutí finanční pomoci, bylo zřízení Zvláštního předvstupního programu pro rozvoj zemědělství a venkova (SAPARD). Tento program byl spolu financován Evropskou investiční bankou a dalšími mezinárodními

institucemi. Další program byl určen na řešení strukturální politiky (ISPA). Tyto programy byly zřízeny v rámci Agendy 2000¹³. (Goněc 2003: 170-172)

V rámci předvstupní pomoci při velkém rozšíření v roce 2004 o deset střeoevropských a východních států bylo na tyto programy vyčleněno 3,12 miliardy euro. Program PHARE ve výši 1,5 miliardy euro byl určen na budování institucí z důvodu uplatňování *acquis*. Dále zabezpečoval experty pro krátkodobou poradenskou činnost, vysílání úředníků institucí veřejných agentur členských států na pomoc kandidátským zemím. Další prostředky byly věnovány na hospodářskou sociální soudržnost. V rámci programu SAPARD bylo ročně poskytnuto 0,5 mil. euro. Kandidátské země si zvolily projekty, které měly být spolufinancovány na základě plánu rozvoje venkova EU. V rámci programu ISPA byla poskytnuta více než miliarda euro ročně do infrastruktury, životního prostředí a dopravy. Sem patřily projekty na čištění odpadních vod, silniční sanace, železniční výstavbu, zvýšení bezpečnosti jaderných elektráren, systémy včasného varování. (Delegace EU v ČR, 2012: 13–16)

Kromě výše uvedených programů je důležitá i pomoc při modernizaci infrastruktury, zejména dopravní. Tomu napomáhá i systém finančních produktů a půjček od mezinárodních finančních institucí, jako je MMF, ECB a další instituce, které jsou určeny pro podporu a rozvoj, např. Evropská integrační banka. (Tunkrová, 2013: 151-170)

Úkolem procesu předvstupní strategie je sladění politického, právního a ekonomického prostředí žadatele s podmínkami v EU. Během tohoto procesu jsou nutné systémové změny ve všech oblastech. Cílem je vytvoření zóny volného obchodu s průmyslovými výrobky a odstranění omezení v oblasti obchodu se zemědělskou produkcí. Mezi další cíle patří vytvoření podmínek pro volný pohyb kapitálu a pracovní síly, harmonizace technických standardů a norem a navázání široké spolupráce v ekonomické oblasti. V tomto procesu jde o to stanovit strategické politické priority, střednědobé cíle a další podmínky vycházející z analýzy situace kandidátské země. Pro účel plnění těchto úkolů se používá ze strany EU tzv. Víceletý indikační finanční rámec, který poskytuje informace o finanční pomoci pro všechny kandidáty. Z něho se pak vytváří víceleté indikativní plány pro každou zemi, které představují předvstupní pomoc. Tato

---

¹³Agenda 2000 – jedná se o akční program, který se dotýká všech otázek kterým unie čelí na počátku 21.století.

Má tři části – první projednává otázku vnitřních mechanismů EU, druhá navrhuje zesílenou předvstupní pomoc, třetí představuje studii o vlivu rozšíření na politiky EU.

pomoc usnadňuje jednotlivým státům cestu k implementaci *acquis* EU v oblasti regionálního rozvoje, podpory a rozvoje lidských zdrojů v oblasti soudržnosti, zemědělství a zaostávajícím venkovským oblastem. Výše financování odráží zvýšené požadavky na administrativu, strukturu správních orgánů, transformaci a budování příslušných institucí, jež jsou zodpovědné za provádění předvstupní pomoci. V rámci postupného přijímání *acquis* mají kandidátské země možnost podílet se na programech Evropské unie, například vzdělávání a výcvik, kulturu, ekologii, výzkum, vnitřní trh i malé a střední podniky. Cílem je umožnit kandidátským zemím využít zkušenosti členů EU, navázat kontakty s agenturami a výbory EU a další. Každá kandidátská země musí vypracovat tzv. akční plán. Tento plán stanovuje, co a v jakém termínu splní jednotlivé úkoly. Musí také vypracovat národní program pro přijetí *acquis*. (Cihelková, 2011: 268–270)

Během přístupového procesu konzultuje Rada s Komisí postup prací a plnění požadavků na kandidátské země. Za tímto účelem Komise zpracovává stanovisko připravenosti žadatele na členství, které nazýváme „avis“. Tento proces je nezbytnou podmínkou pro zahájení vyjednávání (negociační proces). Délka tohoto procesu je závislá na složitosti a rozsahu vyjednávání s žadatelem, zejména na schopnosti dostát závazkům členství a jaký je rozsah problémů dané země s těmito závazky. Po schválení *avis* začíná proces konkrétního vzájemného vyjednávání o jednotlivých kapitolách, jež jsou v něm obsaženy. (Fiala, 2003: 139–142)

Samotné vyjednávání je rozděleno do třiceti pěti kapitol. Před zahájením jednání provádí Komise tzv. screening. Jeho cílem je přezkoumání každé kapitoly a její kompatibilitu s právní legislativou žadatele. Komise vydává zprávu o připravenosti žadatele s doporučením Radě, zda zahájit jednání o dané kapitole, nebo uvádí požadavek, který je povinná daná země splnit. Tento požadavek bývá zpravidla doplněn návrhem na způsobu případně provedení nutných úprava na sladění s pravidly EU. Každá země předkládá na základě screeningu svoji tzv. vyjednávací pozici, která představuje poziční dokument. Tyto dokumenty jsou předkládány Komisi, která k nim zpracovává návrh společné pozice EU. Jeho schválení Radou umožňuje zahájení jednání. Zde specifikuje, jakým způsobem, jakými opatřeními a do kdy provede nutné změny v dané kapitole tak, aby mohlo být projednáno s Radou její uzavření. Součástí tohoto dokumentu vypracovaného žadatelem jsou i požadavky na určitá přechodná období, která slouží pro splnění složitých a časově náročných požadavků. (Cihelková, 2011: 269–270)

V této souvislosti je nutné poznamenat, že žadatel musí bezvýhradně přijmout *acquis* v plném rozsahu a bez trvalých výjimek. Z toho plyne, že mohou být dojednány určité, již uvedené, přechodné výjimky. Veškerá jednání jsou zaměřena na konkrétní problémy žadatele s cílem modifikovat jeho postavení před vstupem. To má umožnit snížení rizik přístupu s příslibem, že své zájmy bude moci uplatňovat až po vstupu do EU. Každé rozšíření a specifikum jednotlivých zemí je provázeno i tvorbou nových nástrojů pro průběh jednání. Je nutné vzít na vědomí i skutečnost, že přijetí nových členských států musí být provázeno i změnami poměrů rozdělení sil v orgánech společenství, změny institucionálního uspořádání, složení výborů, rozhodovacího procesu. Při vyjednávání EU upřednostňuje vyjednávání se skupinou zemí, čímž dochází k časové rozdílnosti v uzavírání kapitol a celého *acquis* jednotlivými zeměmi, které je spojeno s čekáním připravenějších zemí na země slabší a laxnější k danému procesu. Samotné rozšiřování bývá doprovázeno i střety o prosazování dílčích zájmů členských zemí, což úzce souvisí se zásadou konsensu, zejména v oblastech, které jsou finančně citlivé. (Fiala, 2003: 142-143)

Veškerá vyjednání o přistoupení probíhají na úrovni ministrů a velvyslanců. Ta jsou zaměřena na podmínky a časový rozvrh přijetí, aplikaci všech platných předpisů EU žadatelem. Jde tedy o stanovení časového horizontu a způsobu, jakým země přijmou pravidla a postupy EU. V rámci toho jsou řešeny i finanční záležitosti, například příspěvek člena do rozpočtu EU, objem dotací z rozpočtu EU do členské země. Součástí jsou i přechodná opatření, o které žádá kandidátská země, ale která mohou požadovat i členské země. Jak již bylo uvedeno, o průběhu jednání informuje Komise pomocí pravidelných zpráv a dokumentů jak Radu EU, tak Evropský parlament. Z důvodu značné rozdílnosti složitosti jednotlivých kapitol a jejich velké vzájemné propojenosti platí zásada, že dokud není dohodnuto vše, není dohodnuto nic. Tato zásada je faktickou příčinou velké rozdílnosti v délce průběhu přístupových jednání jednotlivých zemí v rámci skupiny. Tento postup však naopak má velký přínos v možnosti poskytování poradenství a řešení vyskytujících se problémů aplikaci na celou skupinu a zároveň je zárukou, že noví členové budou kvalitně připraveni na přístup. Výsledkem je skutečnost, že jsou minimalizovány jakékoliv problémy, které by mohly uškodit EU jako celku. Zároveň, po uzavření vyjednávání, jsou podrobné podmínky z jednotlivých kapitol, zapracovány do smlouvy o přistoupení. (Cihelková, 2011: 270-271)

Druhou fází řízení o přijetí je vyjednávání o přístupové smlouvě. Zde je nutné zhodnotit i podmínky, které stanovila Evropská rada. (Syllová, 2010: 183–185)

Smlouva o přistoupení musí zahrnovat veškerá přechodná ujednání, časové termíny, finanční ujednání a veškeré možné ochranné doložky. (Cihelková, 2011: 271)

Součástí smlouvy jsou také podmínky přistoupení a specifikovány úpravy smluv, k nimž se přistupuje, jejich změny, trvalá a přechodná ustanovení, různé protokoly a přílohy. (Syllová, 2010: 183–185)

Třetí fází tohoto procesu je samotné rozhodování o přijetí žadatelského státu jednotlivými orgány EU. Smlouva musí mít doporučení a souhlas Komise. Zároveň ji schvaluje EP v jediném hlasování většinou všech členů a nemá přitom právo předkládat jakékoliv pozměňovací návrhy. Po kladném výsledku tohoto hlasování a doporučení souhlasu Komise musí být jednohlasně odsouhlasena všemi státy Rady EU. Po podpisu kandidátské země a členských států EU je smlouva předložena k ratifikaci. (Syllová, 2010: 183–185)

V okamžiku, kdy je smlouva o přistoupení podepsána, získá tak přistupující stát právo na jisté prozatímní výsady. Země získává status pozorovatele ve většině orgánů a agentur Evropské unie, kde má právo ujmout se svého slova, ale nemůže hlasovat. Může se však vyjadřovat k předloham návrhů Evropská unie, ke sdělením a doporučením nebo iniciativám. Jakmile je ratifikační proces ukončen, smlouva o přistoupení tak vstupuje v platnost k plánovanému datu a přistupující stát se stává členským státem Evropské unie. (Jakš, 2006: 327-335)

3.8 Orgány Evropské unie

3.8.1 Evropská rada

Evropská rada je vrcholný orgán EU, který vymezuje politické směry v obecné rovině a stanovuje priority unie. Není legislativním orgánem, což znamená, že nejedná o právních předpisech EU a nijak se nepodílí na jejich přijímání. Na svých zasedáních přijímá závěry, které vytváří politickou agendu celé EU, tzv. strategickou agendu. Členy rady jsou hlavy států nebo předsedové vlád všech členských států dále pak předseda Evropské rady a předseda Evropské komise. V případě jednání o zahraničněpolitických otázkách, zúčastní se jednání Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku. Rozhodnutí je přijímáno buď jednomyslně, nebo kvalifikovanou většinou, dle oblasti.

Hlasují pouze představitelé států. Volí předsedu EU, navrhuje jmenování předsedy Evropské komise, jmenuje Vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, jmenuje Komisi jako celek, jmenuje Výkonnou radu ECB a jejího prezidenta. Dnešním předsedou je od 1. prosince 2019 Charles Michel. Sídlo má v Bruselu.¹⁴

3.8.2 Rada EU

Tento orgán zastupuje vlády členských států. Zasedají v ní ministři členských států. Ti přijímají právní předpisy a koordinují jednotlivé politiky, rozvíjí společnou zahraniční a bezpečnostní politiku EU, uzavírá mezinárodní dohody a přijímá rozpočet EU. Zasedá v 10 různých formátech složení. V jakémkoliv složení může přijmout akty, které spadají do oblasti jiné Rady. Předsedá jí ministr členského státu, který vykonává v Radě předsednictví. Výjimkou je Rada pro zahraniční věci, které předsedá Vysoký představitel. Rozhodnutí přijímá všemi způsoby, tedy prostou většinou, kvalifikovanou většinou nebo jednomyslně, dle typu rozhodnutí. V předsednictví se střídají členské státy vždy po 6 měsících. Kontinuita je zajištěna tzv. trojicí. Tento systém zavedla Lisabonská smlouva a znamená, že se vytváří vždy dlouhodobé cíle na období tří předsednictví po sobě jdoucích, tedy na 18 měsíců. V současné době předsedá Chorvatsko v období od 1. 1. 2020 do 30. 6. 2020. Spolu s ním tvoří trojici Rumunsko a Finsko. Neformálním orgánem je tzv. Euroskupina. Je tvořena ministry členských států eurozóny a projednává otázky související s eurem, zejména koordinuje hospodářské politiky. Setkání se koná jednou měsíčně a zúčastní se ho i komisař pro hospodářské a finanční záležitosti, daně a cla a prezident ECB. Euroskupina si volí předsedu na 2,5 roku a dnešním předsedou je Mário Centeno – portugalský ministr financí. Zvolen byl 4. prosince 2017. Sídlo Rady se nachází v Bruselu.¹⁵

---

¹⁴ European council. 2020. [Cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/european-council/>

¹⁵ Council EU. 2020. [Cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/council-eu/>

3.8.3 Evropská komise

Komise je výkonným orgánem EU. Pomáhá formovat celkovou strategii EU, předkládá návrhy právních předpisů EU, kontroluje jejich provádění, navrhuje a provádí rozpočet EU, řídí programy financování EU. EK má klíčovou roli při tvorbě rozvojové politiky, rozvojové pomoci ve světě. Také významnou měrou přispívá ke sjednávání dohod. Komise pracuje pod vedením sboru komisařů, v němž má zastoupení každá země po jednom zástupci – tedy dohromady má 28 eurokomisařů, který řídí a je zodpovědný za jednu přidělenou politiku EU. Po odchodu Velké Británie jich bude 27. V čele komise stojí v současné době předsedkyně Ursula von der Leyenová. Českou eurokomisařkou je Věra Jourová, která zodpovídá za oblast Hodnoty a transparentnost. Komise zasedá v Bruselu.¹⁶

3.8.4 Evropský parlament

Evropský parlament je významným sborem, kde se diskutují politické problémy, předpisy a ostatní rozhodování na politické úrovni. Je spolutvůrcem právních předpisů, ve spolupráci s Radou spolu přijímá legislativní návrhy a rozpočet EU. Dohlíží na činnost Komise a dalších orgánů EU. Úzce spolupracuje s parlamenty členských států. Po vystoupení Velké Británie je tvořen 705 poslanci z 27 zemí, kteří jsou od roku 1979 voleni přímo ve volbách v každé členské zemi. Ty se rozhodují o způsobu volby na základě svých právních předpisů. V parlamentu funguje 7 politických frakcí, poslanci pracují ve 20 výborech, který je tvořen 25–81 poslanci. Parlament má různé politické orgány, které vykonávají organizační, finanční, personální a další činnosti. Předseda EP je volen na období 2,5 roku a zastupuje ho navenek. Na každém zasedání Evropské rady předkládá stanovisko Parlamentu a jeho připomínky k jednotlivým projednávaným bodům. Podepisuje Rozpočet EU a společně s předsedou Rady veškeré legislativní akty. Česká republika má v současnosti 21 europoslanců. Úřadujícím předsedou EP je italský politik David Sassoli. Sídlo Parlamentu je ve Štrasburku, Bruselu a Lucemburku.¹⁷

---

¹⁶ European Commission. 2020. [Cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.ec.europa.eu>

¹⁷ European Parliament. 2020. [Cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu>

4. Praktická část práce

4.1 Vliv integrace na vývoj ČR a SR a ostatních sousedících zemí.

Jak již bylo uvedeno v teoretické části práce, byl původním integračním cílem vytvoření uskupení, v jehož rámci by bylo začleněno i Německo. V rámci tohoto uskupení, založeném zejména na ekonomické spolupráci, by byly vytvořeny takové vazby a závislosti, které by eliminovaly a řešily vznikající problémy v rámci zájmu celku. Tím by se dosáhlo potlačení, ne vymizení, národních zájmů ve prospěch prosperity uskupení. Po úspěšném rozběhnutí projektu došlo samozřejmě k situaci, že i ostatní země kontinentu začaly projevovat zájem vstupu a spolupráce. V rámci tohoto procesu se členy stávaly i země, které nebyly ekonomicky tak silné a tím bylo třeba přemýšlet nad mechanismy, které by umožnily rozdíly vyrovnat a tím zabezpečit růst celého uskupení. V okamžiku, kde se nezbytnou součástí politiky stala i ekonomika, kdy začaly záviset jedna na druhé, se jako cíl Evropské unie (Evropských společenství) stále více projevovala snaha vytvořit konkurenceschopný silný ekonomický a tržní prostor, který by byl schopen se postupně stát jednou z nejvýznamnějších ekonomik světa a konkurovat tak ekonomice USA a stále rostoucí ekonomice Číny. Protože důležité ekonomické ukazatele jsou indikátorem úrovně života dané společnosti, je třeba vytvořit databáze těchto údajů, z kterých je možné vyhodnotit, jak členství v Evropské unii působí na ekonomiky nových členů a jak jim pomáhá v přibližování životní úrovně k průměru Evropské unie.

4.2 Vývoj sledovaných ukazatelů

Pro účel naplnění cílů práce byly vybrány následující hlavní ekonomické ukazatele. Sledován bude vývoj HDP [v milionech EUR], HDP na jednoho obyvatele [v EUR], HDP na jednoho obyvatele – procentuální podíl k průměrnému HDP na jednoho obyvatele Evropské unie [%], celkový počet obyvatel, velikost dovozu, vývozu, výše dotací jednotlivým zemím z rozpočtu Evropské unie [v milionech EUR], vývoj schodku veřejných rozpočtů státu EU [%] a jejich vývoj v % HDP, celková platební bilance jednotlivých zemí [v milionech EUR], odvody států do rozpočtu EU [v milionech EUR],

zaměstnanost – procento z celkové populace [%], nezaměstnanost – procento z aktivní populace [%] a míra inflace [%].

Ačkoli je sledováno období od roku 1992, Eurostat, ze kterého byla data čerpána, uvádí data pro většinu zemí až od roku 1995. V některých případech jsou například pro Německo, Francii a některé další země uvedeny i starší údaje, ale v tomto případě jsou nepotřebné. V jednotlivých tabulkách jsou uvedeny data uváděné Eurostatem. Je zajímavé, že pokud se podíváme na data Českého statistického úřadu, tak se v celé řadě případů rozcházejí, zejména například v inflaci. Tento rozdíl je cca +/- 0,1%, ale například v roce 1998 činil tento rozdíl celé procento Eurostat 9,7 / ČSU 10,7). Pro objektivnost srovnání a možnosti vznikajících rozdílů i u jiných států budou v této části využívány data Eurostatu.

4.2.1 Hrubý domácí produkt (HDP)

Hrubý domácí produkt představuje jeden z hlavních ukazatelů proměnlivosti ekonomického růstu. V tabulce č. 1 je uveden vývoj HDP v rámci sledovaného období v milionech EUR. V tabulce č. 2 je provedena vertikální analýza, která uvádí, jaký byl rozdíl mezi jednotlivými roky v procentech.

Tabulka 1 – Vývoj HDP – milion Euro

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1992	-	-	1 647 737,1	-	-	-	-
1993	-	35 151	1 768 471,4	-	-	-	-
1994	-	40 129	1 859 310,3	-	-	-	-
1995	7 363 931,4	45 724,2	1 977 604,1	35 469,4	184 351,3	108 715,7	15 322,9
1996	7 751 805,7	52 771,3	1 967 956,2	36 758,4	186 968,1	126 003,6	17 053,2
1997	8 194 824,8	54 515,0	1 952 617,8	41 741,4	187 853,7	140 437,4	19 331,1
1998	8 583 600,2	59 540,9	2 000 815,9	43 408,6	195 011,9	154 747,6	20 333,8
1999	9 009 714,0	60 796,5	2 059 480,0	46 040,1	203 850,6	159 267,4	19 516,1
2000	9 667 200,9	66 838,8	2 109 090,0	51 238,5	213 606,5	186 375,9	22 389,1
2001	10 074 332,2	75 387,7	2 172 540,0	60 012,9	220 525,1	212 405,7	23 909,8
2002	10 432 496,0	87 055,1	2 198 120,0	71 756,1	226 735,2	210 146,0	26 340,7
2003	10 585 058,2	88 249,1	2 211 570,0	75 442,8	231 862,5	192 274,3	30 119,1
2004	11 113 148,9	96 028,5	2 262 520,0	83 753,7	242 348,3	206 119,6	34 757,7
2005	11 602 702,4	109 627,7	2 288 310,0	90 905,1	254 075,0	246 200,1	39 403,4
2006	12 276 155,1	123 943,2	2 385 080,0	92 016,6	267 824,5	274 600,2	45 602,0
2007	13 003 688,5	138 302,9	2 499 550,0	102 253,3	283 978,0	313 872,4	56 339,3
2008	13 082 102,5	161 313,1	2 546 490,0	108 215,8	293 761,9	366 180,6	66 098,1
2009	12 324 698,9	148 682,0	2 445 730,0	94 382,6	288 044,0	317 081,3	64 095,5
2010	12 845 663,4	156 718,2	2 564 400,0	98 986,8	295 896,6	361 803,9	68 093,0
2011	13 235 225,0	164 040,5	2 693 560,0	101 552,7	310 128,7	380 241,7	71 214,4
2012	13 501 734,0	161 434,3	2 745 310,0	99 733,6	318 653,0	389 376,8	73 483,8
2013	13 615 090,0	157 741,6	2 811 350,0	102 032,3	323 910,2	394 733,8	74 354,8
2014	14 091 451,2	156 660,0	2 927 430,0	105 905,9	333 146,1	411 163,2	76 255,9
2015	14 854 106,4	168 473,3	3 030 070,0	112 210,3	344 269,2	430 258,1	79 758,2
2016	14 984 271,9	176 370,1	3 134 100,0	115 259,2	357 299,7	426 555,7	81 038,4
2017	15 410 259,5	191 721,8	3 244 990,0	125 603,1	370 295,8	467 312,9	84 517,0
2018	15 898 311,6	207 570,3	3 344 370,0	133 782,2	385 711,9	496 360,9	89 721,0

Zdroj: Eurostat¹⁸ - GDP and main components (output, expenditure and income)

¹⁸ Eurostat. *GDP and main components (output, expenditure and income)*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20].

Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_gdp&lang=en

Tabulka 2 - Vertikální analýza změny HDP mezi jednotlivými roky - %

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1992			100,00				
1993		100,00	7,33				
1994		14,16	5,14				
1995	100,00	13,94	6,36	100,00	100,00	100,00	100,00
1996	5,27	15,41	- 0,49	3,63	1,42	15,90	11,29
1997	5,72	3,30	- 0,78	13,56	0,47	11,46	13,36
1998	4,74	9,22	2,47	3,99	3,81	10,19	5,19
1999	4,96	2,11	2,93	6,06	4,53	2,92	- 4,02
2000	7,30	9,94	2,41	11,29	4,79	17,02	14,72
2001	4,21	12,79	3,01	17,12	3,24	13,97	6,79
2002	3,56	15,48	1,18	19,57	2,82	- 1,06	10,17
2003	1,46	1,37	0,61	5,14	2,26	- 8,50	14,34
2004	4,99	8,82	2,30	11,02	4,52	7,20	15,40
2005	4,41	14,16	1,14	8,54	4,84	19,45	13,37
2006	5,80	13,06	4,23	1,22	5,41	11,54	15,73
2007	5,93	11,59	4,80	11,12	6,03	14,30	23,55
2008	0,60	16,64	1,88	5,83	3,45	16,67	17,32
2009	- 5,79	- 7,83	- 3,96	- 12,78	- 1,95	- 13,41	- 3,03
2010	4,23	5,40	4,85	4,88	2,73	14,10	6,24
2011	3,03	4,67	5,04	2,59	4,81	5,10	4,58
2012	2,01	- 1,59	1,92	- 1,79	2,75	2,40	3,19
2013	0,84	- 2,29	2,41	2,30	1,65	1,38	1,19
2014	3,50	- 0,69	4,13	3,80	2,85	4,16	2,56
2015	5,41	7,54	3,51	5,95	3,34	4,64	4,59
2016	0,88	4,69	3,43	2,72	3,78	- 0,86	1,61
2017	2,84	8,70	3,54	8,97	3,64	9,55	4,29
2018	3,17	8,27	3,06	6,51	4,16	6,22	6,16

Zdroj: Vlastní zpracování na základě tabulky č. 1

ČR 1993 a 1994 – Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hmu_cr

Z této analýzy, která ukazuje meziroční změnu, je zajímavé sledovat trend, jakým se HDP vyvíjelo u jednotlivých zemí. Pokud se jedná o staré členy, tam je vidět, že výkyvy jsou minimální a pohybují se v řádech +/- 1-2 % ročních změn, ale v kladných hodnotách. Pouze krizový rok 2009 způsobil pád do minusové hodnoty, což bylo zapříčiněno světovou hospodářskou krizí. Pokud je však vyhodnocen rozdíl mezi základnou roku 2008, je pokles, oproti novým členům, minimální a během dalšího roku se prakticky vrátily zpět na své standardní hodnoty. To svědčí o stavu těchto ekonomik, které mají stabilizované, pro růstově a investičně orientované rozpočty, včetně jejich připravenosti na reakci při vzniku krizí v globální ekonomice. Totéž se však nedá říci o nových zemích, které jsou označovány jako uskupení V4. Díky nízké výchozí základně, byl zřejmý několika násobný stabilní růst v 90. letech. V těchto letech se naplno projevilo vystoupení ze sovětského vlivu, okamžitá spolupráce s vyspělými sousedy Evropské unie, vstupu cizího kapitálu, který viděl příležitost v levných investicích a v rozšíření zákaznického trhu. Ovšem již v roce 1998 dochází k poklesu, v České republice již o rok dříve, a dále dochází k různým výkyvům až do roku 2000. V roce 1996 a 1997 dochází k poklesu i v Rakousku a Německu, které zaznamenává dokonce pokles do záporných hodnot, i když velmi malý. Od roku 2000 dochází opět k vysokým růstům států V4, což může být i z důvodu blížícího se vstupu do Evropské unie a využívání různých fondů k budování infrastruktury v příhraničních oblastech. V roce 2003 dochází opět k poklesu u všech sledovaných zemí mimo Slovenska. U Polska dochází k vyššímu propadu do záporného čísla, s čímž se v mírnější podobě potýkalo i v roce 2002. Od roku 2004, kdy 8 států východního bloku, společně s Maltou a Kypr, vstoupily do Evropské unie, dochází opět k výraznějšímu růstu států V4 v dvouciferných hodnotách. Tomuto trendu se vymyká Maďarsko, které prožívá meziroční výkyvy, i když v plusových hodnotách. Změna nastává již ve zmiňovaném roce 2009, kde dopad krize na V4 je podstatně horší než na staré členy. V roce 2010 sice došlo k obratu, ale státy V4 již nedosáhly dvouciferných změn, spíše se projevovaly určité vnitřní problémy těchto zemí, což způsobovalo rozkolísání hodnot. V ČR dokonce roky 2012-2014 skončily v minusových číslech, stejně tak i Maďarsko v roce 2012 a Polsko v roce 2016. V ČR došlo k problémům se stabilitou vlády, které dospělo k jejímu pádu, jmenování vlády nové a k předčasným volbám v roce 2013. V Polsku to bylo následkem pádu vlády Donalda Tuska v roce 2014 a výsledky voleb v roce 2015, kdy se dostala k vládě Právo a spravedlnost bratra zesnulého prezidenta

Kaczyňského. V Maďarsku stojí za zmínění vítězství Viktora Orbána v parlamentních volbách v roce 2010 se svojí stranou Fidesz ve spolupráci s KDNP, která disponovala ústavní většinou, díky čemuž začala vláda provádět velké ústavní a právní změny. To dodnes vyvolává spory s Evropskou unií, což samozřejmě zrovna nepomáhá ekonomice.

Lze konstatovat, že sledované období potvrdilo, že samotný rozpad východního bloku, zahájení spolupráce, procesu přistoupení a samotný vstup do Evropské unie mělo, na sledované nové státy, pozitivní vliv v oblasti růstu HDP. Projevilo se však i to, že tyto země jsou velice náchylné na politickou a ekonomickou nestabilitu jak vnitřní, tak ve svém okolí. Ačkoli je hrubý domácí produkt dostatečně vypovídajícím měřítkem hospodářské činnosti, pro srovnání mezi jednotlivými zeměmi bude výhodnější užití hodnoty HDP přepočtenou na jednoho obyvatele. Navíc pro lepší výsledek porovnání je tento údaj brán v paritě kupní síly, což lépe vyjadřuje úroveň jednotlivých států.

Tabulka 3- Horizontální analýza podílu zemí na HDP EU - %

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1995	100,0	0,62	26,86	0,48	2,50	1,48	0,21
1996	105,3	0,68	25,39	0,47	2,41	1,63	0,22
1997	111,3	0,67	23,83	0,51	2,29	1,71	0,24
1998	116,6	0,69	23,31	0,51	2,27	1,80	0,24
1999	122,3	0,67	22,86	0,51	2,26	1,77	0,22
2000	131,3	0,69	21,82	0,53	2,21	1,93	0,23
2001	136,8	0,75	21,57	0,60	2,19	2,11	0,24
2002	141,7	0,83	21,07	0,69	2,17	2,01	0,25
2003	143,7	0,83	20,89	0,71	2,19	1,82	0,28
2004	150,9	0,86	20,36	0,75	2,18	1,85	0,31
2005	157,6	0,94	19,72	0,78	2,19	2,12	0,34
2006	166,7	1,01	19,43	0,75	2,18	2,24	0,37
2007	176,6	1,06	19,22	0,79	2,18	2,41	0,43

2008	177,7	1,23	19,47	0,83	2,25	2,80	0,51
2009	167,4	1,21	19,84	0,77	2,34	2,57	0,52
2010	174,4	1,22	19,96	0,77	2,30	2,82	0,53
2011	179,7	1,24	20,35	0,77	2,34	2,87	0,54
2012	183,3	1,20	20,33	0,74	2,36	2,88	0,54
2013	184,9	1,16	20,65	0,75	2,38	2,90	0,55
2014	191,4	1,11	20,77	0,75	2,36	2,92	0,54
2015	201,7	1,13	20,40	0,76	2,32	2,90	0,54
2016	203,5	1,18	20,92	0,77	2,38	2,85	0,54
2017	209,3	1,24	21,06	0,82	2,40	3,03	0,55
2018	215,9	1,31	21,04	0,84	2,43	3,12	0,56

Zdroj: Vlastní zpracování na základě tabulky č. 1

V níže uvedené tabulce 3 je provedena vertikální analýza u EU a ukazuje roční úroveň HDP vztaženou k roku 1995. V případě jednotlivých zemí je provedena horizontální analýza, kde uvedená hodnota představuje podíl dané země na celkovém HDP EU v daném roce. Je zřejmé, jak se procentuálně podílejí jednotlivé země na celkovém HDP Evropské unie v jednotlivých letech. Zároveň je patrné, jak se ten poměr každé země mění mezi jednotlivými roky. V datech za Evropskou unii je vidět, jak celkově roste HDP s porovnáním s rokem 1995, který je brán jako výchozí, a proto je v tomto roce uvedena hodnota 100. V případě České republiky podíl k HDP EU roste. Proti tomu Německo po 26,86 % klesalo až do roku 2007 na 19,22 %, V roce 2018 činí jeho podíl 21,04 %. Rakousko také klesalo a v současné době se přibližuje původní hodnotě 2,5 % (2,43). Ostatní země také rostou.

Tabulka 4 – Vývoj HDP na obyvatele – Euro

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1992	:	:	20 470	:	:	:	:
1993	:	3 210	21 850	:	:	:	:
1994	:	3 851	22 910	:	:	:	:
1995	15 230	4 430	24 320	3 430	23 190	2 840	2 860
1996	16 010	5 120	24 160	3 560	23 490	3 290	3 170
1997	16 910	5 290	23 960	4 060	23 580	3 670	3 590
1998	17 680	5 780	24 570	4 230	24 450	4 040	3 770
1999	18 530	5 910	25 290	4 500	25 510	4 160	3 620
2000	19 840	6 510	25 890	5 020	26 660	4 870	4 150
2001	20 640	7 370	26 650	5 890	27 420	5 550	4 440
2002	21 330	8 530	26 950	7 060	28 050	5 500	4 900
2003	21 560	8 650	27 120	7 450	28 560	5 030	5 600
2004	22 550	9 410	27 780	8 290	29 670	5 400	6 460
2005	23 440	10 710	28 130	9 010	30 890	6 450	7 310
2006	24 720	12 070	29 380	9 140	32 390	7 200	8 460
2007	26 070	13 400	30 860	10 170	34 230	8 230	10 440
2008	26 130	15 470	31 530	10 780	35 300	9 610	12 230
2009	24 530	14 170	30 390	9 420	34 530	8 240	11 830
2010	25 500	14 900	31 940	9 900	35 390	9 390	12 540
2011	26 220	15 630	33 550	10 180	36 970	9 870	13 190
2012	26 680	15 360	34 130	10 050	37 820	10 100	13 590
2013	26 850	15 010	34 860	10 310	38 210	10 250	13 740
2014	27 720	14 880	36 150	10 730	38 990	10 680	14 070
2015	29 140	15 980	37 090	11 400	39 890	11 190	14 710
2016	29 300	16 690	38 060	11 740	40 880	11 100	14 920
2017	30 070	18 100	39 260	12 830	42 100	12 160	15 540
2018	30 960	19 530	40 340	13 690	43 640	12 920	16 470

Zdroj: Eurostat¹⁹ - Main GDP aggregates per capita

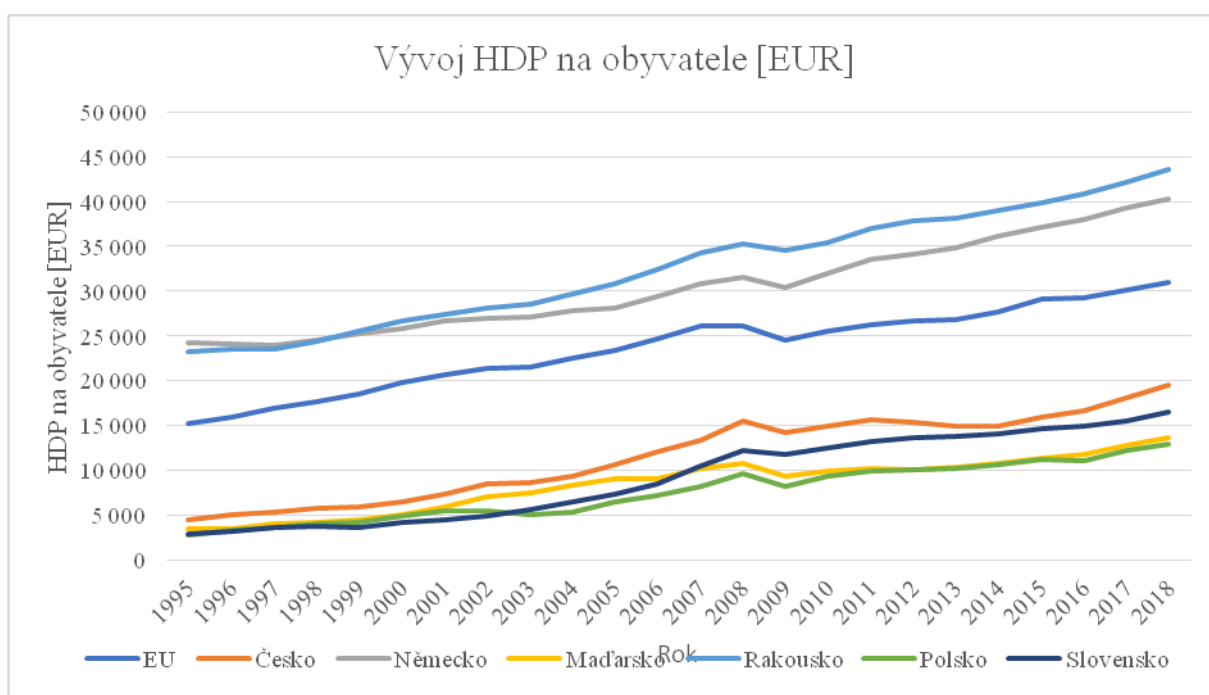
Z tabulky č. 4 a následně také z následujícího grafu č. 1 je patrný rozdíl mezi oběma sledovanými zeměmi. Zatímco hodnota HDP na obyvatele v České republice dosahuje v roce 2018 hodnoty 19 530 EUR, ve stejném roce dosahuje hodnota HDP na obyvatele na Slovensku hodnoty 16 470 EUR, což odpovídá stavu v ČR v roce 2015-2016.

¹⁹Eurostat. Main GDP aggregates per capita. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z:

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_pc&lang=en

ČR 1993 a 1994 - https://www.czso.cz/csu/czso/hmu_cr

Je však třeba podotknout, že pokud se vezme v úvahu počáteční hodnota z roku 1995, pak Slovensko dosáhlo hodnoty až o 6 let později, tedy v roce 2001. Ovšem hodnoty ČR z tohoto roku dosahuje SR již roku 2005 a hodnoty z tohoto roku dosahuje již počátkem roku 2008. Sice v roce 2009 měla Slovenská republika výraznější propad než Česká republika, ale tento rozdíl během 2 let opět dohnala. Patrný je také výkyv v letech 2008-2009, kdy v důsledku celosvětové hospodářské krize došlo k poklesu HDP ve všech sledovaných zemích. Pro Českou republiku má HDP na jednoho obyvatele rostoucí trend (až na zmíněný výkyv v letech 2008-2009), avšak lze pozorovat prudší nárůst hodnot po roce 2004. Obdobně při sledování hodnot pro Slovensko je patrný prudší růst HDP na obyvatele po roce 2007. To lze pro obě země vysvětlit mimo jiné také jejich vstupem do EU, což mělo za následek růst HDP.

Graf 1 – Vývoj HDP na obyvatele, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 4

Z výše uvedeného grafu je velice dobře patrný výkyv v letech 2008-2009, kdy v důsledku celosvětové hospodářské krize došlo k poklesu HDP ve všech sledovaných zemích. Také je patrný pokles popsany výše, kde nejbliže se Slovensko přiblížilo k České

republiky v roce 2014. Zde nastal zlom a pro Českou republiku má HDP na jednoho obyvatele rostoucí trend. Lze pozorovat prudší nárůst hodnot po roce 2004, což lze vysvětlit vstupem nových zemí do EU v tomto roce, kterému předcházelo období investic do infrastruktury a příprava podmínek pro vstup zahraničních investorů, jejichž příliv se po vstupu samozřejmě velmi zvýšil. Dalším větším růstem se vyznačuje období po roce 2014, což představuje období, kdy se celosvětově státy zcela vyrovnaly s hospodářskou krizí a velkými propady ekonomik v letech 2008-2009. Obdobně při sledování hodnot pro Slovensko je patrný prudší růst HDP na obyvatele po roce 2007. Po roce 2014 země také roste, ale je patrné, že pomalejším tempem, než je tomu v České republice.

V tabulce č. 5 a následně v grafu č. 2 je uveden objemový index HDP na obyvatele ve standardech kupní síly (PPS), který je vyjádřen ve vztahu k průměru Evropské unie, který je roven 100. Pokud je index země vyšší než 100, je úroveň HDP této země na obyvatele vyšší než průměr EU a naopak. Tato tabulka je velmi zajímavá z důvodu sledování přibližování se nových zemí k průměru Evropské unie.

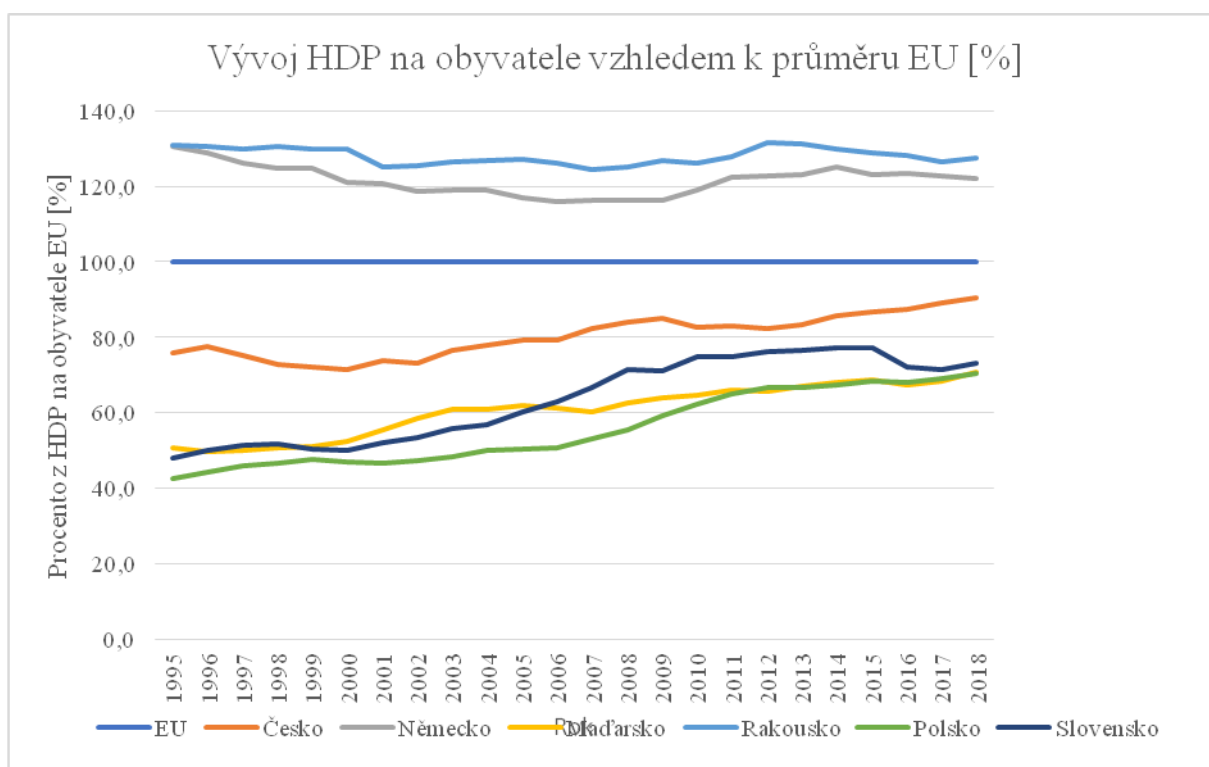
Tabulka 5 – Vývoj HDP na obyvatele v PPS vzhledem k průměru EU - %

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1992							
1993							
1994							
1995	100,0	76,0	130,6	50,7	130,8	42,7	48,0
1996	100,0	77,6	128,7	49,7	130,6	44,3	50,0
1997	100,0	75,2	126,3	50,2	129,8	46,0	51,5
1998	100,0	72,9	124,8	50,8	130,4	46,8	51,9
1999	100,0	72,2	124,8	51,2	130,0	47,7	50,4
2000	100,0	71,4	121,2	52,4	129,8	47,0	50,1
2001	100,0	73,8	120,6	55,6	125,0	46,7	52,1
2002	100,0	73,2	118,8	58,5	125,6	47,4	53,6
2003	100,0	76,4	119,0	60,9	126,4	48,3	55,7
2004	100,0	78,0	119,0	60,9	126,7	50,1	57,0
2005	100,0	79,4	116,9	61,9	127,0	50,4	60,2
2006	100,0	79,4	116,0	61,5	126,1	50,7	63,1

2007	100,0	82,4	116,4	60,2	124,6	53,1	66,8
2008	100,0	83,9	116,2	62,6	125,0	55,4	71,4
2009	100,0	85,2	116,2	64,1	126,9	59,2	71,2
2010	100,0	82,7	119,1	64,7	126,1	62,4	75,0
2011	100,0	82,9	122,5	65,9	128,0	65,0	75,0
2012	100,0	82,3	122,9	65,6	131,7	66,7	76,3
2013	100,0	83,5	123,1	67,0	131,2	66,8	76,5
2014	100,0	85,8	125,0	68,1	129,8	67,3	77,1
2015	100,0	86,9	123,0	68,8	128,9	68,4	77,2
2016	100,0	87,5	123,3	67,5	128,3	68,2	72,3
2017	100,0	89,2	122,8	68,5	126,6	69,0	71,6
2018	100,0	90,5	122,0	70,7	127,4	70,3	73,1

Zdroj: Eurostat²⁰ - Main GDP aggregates per capita PPS

Graf 2 – Vývoj HDP na obyvatele v PPS k průměru EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 5

²⁰Eurostat. Main GDP aggregates per capita. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_pc&lang=en

Tabulka č. 5 a graf č. 2 začíná rokem 1995, kde je patrné, na jaké úrovni se všechny sledované státy nacházely. Je zajímavý pohled na Německo, které od roku 1995 klesá až do roku 2006 na hodnotu 116,0 %, pak je stabilní do roku 2009. Následuje vzestup do 2014, kdy dosáhne 125 %. Nakonec klesne na konečných 122 %. Tento vývoj je jistě důsledkem sjednocení Německa, masivních investic do východních zemí, pochopitelně i nárůst počtu obyvatelstva a tím i rozmělnění růstu HDP v přepočtu na obyvatele. To samozřejmě vedlo k celkovému snížení úrovně k průměru EU. To je též patrné při vyhodnocení růstu HDP v letech 1995-2006. Pokud EU jako celek zaznamenala nárůst kolem 50 %, pak za stejné období zaznamenalo Německo přibližně růst poloviční. Proti tomu Rakousko je po celou dobu prakticky stabilní, až v roce 2001 klesne na 125,0 %. Poté vystoupá na 131,7 %, aby v roce 2018 bylo na 126,6 %. Česká republika mezi roky 1995–2000 klesá ze 76 % na 71,4 %, poté následuje do roku 2009 růst na 85,2 %. Po mírném propadu do roku 2012 vystoupá na hodnotu 90,5 % v roce 2018. Slovenská republika trvale stoupala do roku 2015 až na hodnotu 77,2 %. Následoval velký propad o 5,6 % v roce 2016. Je otázkou, jak tuto skutečnost komentovat. Autor se přiklání k souvislosti s parlamentními volbami v tomto roce. Vyznačovala se ostrým předvolebním bojem, vzájemným napadáním a urážkami mezi jednotlivými lídry, zveřejňováním osobních kauz kandidátů o zpronevěrování finančních prostředků, rozkrádání, manipulací s veřejnými zakázkami, zneužívání politické moci apod. Vše toto mělo dopad na výsledek voleb, kde vládní SMER Roberta Fica ztratil absolutní většinu, přišel o jednobarevnou vládu a byl nucen hledat koaliční partnery. Vznikla vláda, kterou provázely problémy v komunikaci a odlišných pohledů na řešení důležitých sociálních a ekonomických otázek od samého počátku. Nejhorším výsledkem voleb byla ztráta důvěry voličů k politice, spravedlnosti a schopnosti státu řešit jejich problémy. I tak došlo k obnovení mírného růstu tohoto ukazatele, aby nakonec dosáhl hodnoty 73,1 % v roce 2018. Maďarsko stabilním růstem s mírnými výkyvy dosáhlo konečné hodnoty 70,7 %. Stejnou tendenci vykazovalo Polsko, které mělo nejnižší počáteční hodnotu 42,7 %, aby nakonec skončilo se 70,3 %.

Lze tedy konstatovat, že za sledované období ztratilo Německo -8,6 % a Rakousko -3,4 %. Naproti tomu Česká republika přidala 14,5 %, Slovensko 25,1 %, Maďarsko 20,0 % a nejvíce Polsko 27,6 %.

Z grafu č. 2 je vidět přehledně vývoj. Je zřejmé, že Slovensko snížilo rozdíl o 10,6 %, a nejbližší k České republice bylo v roce 2012, kdy se přiblížilo na 6,0 %. Ovšem propad v roce 2016 zvýšil rozdíl mezi oběma státy na 17,4 % v roce 2018. Je patrné, že

naopak v roce 1999 předskočilo Maďarsko Slovensko, aby se situace obrátila v roce 2005 a rozdíl stále stoupal. V roce 2015 se začal snižovat až na dnešních 2,8 %. Proti tomu Polsko v roce 2010 doběhlo Maďarsko a od té doby postupují, s malými výkyvy, ve stejném růstu úrovně. Ještě je zde jeden zajímavý údaj. Česká republika v roce 1995 ztrácela na Německo 54,6 % a na Rakousko 54,8 %, V roce 2018 byl ten rozdíl na Německo 31,5 % a na Rakousko 36,9 %. Z toho je zřejmé, že není možné předpokládat, že se nějak výrazně k těmto dvěma zemím přiblížíme. Nehledě k tomu, že jsme vysoce proexportní politika, jejímž nejvýznamnějším partnerem a odběratelem, je právě Německo. Z toho je zřejmé, že růst České republiky úzce souvisí s růstem Německa.

4.2.2 Počet obyvatel

Z tabulky 6 je patrný pohyb změny počtu obyvatel a z tabulky 7 jsou patrné meziroční změny.

Tabulka 6 – Vývoj počtu obyvatel

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1992	477 925 130	10 312 548	80 274 564	10 373 647	7 798 899	38 309 226	5 295 877
1993	479 561 788	10 325 697	80 974 632	10 365 035	7 882 519	38 418 108	5 314 155
1994	480 893 003	10 334 013	81 338 093	10 350 010	7 928 746	38 504 707	5 336 455
1995	481 904 006	10 333 161	81 538 603	10 336 700	7 943 489	38 580 597	5 356 207
1996	482 736 385	10 321 344	81 817 499	10 321 229	7 953 067	38 609 399	5 367 790
1997	483 512 803	10 309 137	82 012 162	10 301 247	7 964 966	38 639 341	5 378 932
1998	485 877 558	10 299 125	82 057 379	10 279 724	7 971 116	38 659 979	5 387 650
1999	486 577 954	10 282 784	82 037 011	10 253 416	7 982 461	38 666 983	5 393 382
2000	487 259 080	10 278 098	82 163 475	10 221 644	8 002 186	38 263 303	5 398 657
2001	488 240 527	10 230 060	82 259 540	10 200 298	8 020 946	38 253 955	5 378 783
2002	488 962 706	10 200 774	82 440 309	10 174 853	8 063 640	38 242 197	5 378 951
2003	490 691 578	10 220 577	82 536 680	10 142 362	8 100 273	38 218 531	5 374 873
2004	492 555 798	10 195 347	82 531 671	10 116 742	8 142 573	38 190 608	5 371 875

2005	494 598 322	10 198 855	82 500 849	10 097 549	8 201 359	38 173 835	5 372 685
2006	496 436 597	10 223 577	82 437 995	10 076 581	8 254 298	38 157 055	5 372 928
2007	498 300 775	10 254 233	82 314 906	10 066 158	8 282 984	38 125 479	5 373 180
2008	500 297 033	10 343 422	82 217 837	10 045 401	8 307 899	38 115 641	5 376 064
2009	502 090 235	10 425 783	82 002 356	10 030 975	8 335 003	38 135 876	5 382 401
2010	503 170 618	10 462 088	81 802 257	10 014 324	8 351 643	38 022 869	5 390 410
2011	502 964 837	10 486 731	80 222 065	9 985 722	8 375 164	38 062 718	5 392 446
2012	504 047 964	10 505 445	80 327 900	9 931 925	8 408 121	38 063 792	5 404 322
2013	505 163 008	10 516 125	80 523 746	9 908 798	8 451 860	38 062 535	5 410 836
2014	507 235 091	10 512 419	80 767 463	9 877 365	8 507 786	38 017 856	5 415 949
2015	508 520 205	10 538 275	81 197 537	9 855 571	8 584 926	38 005 614	5 421 349
2016	510 181 874	10 553 843	82 175 684	9 830 485	8 700 471	37 967 209	5 426 252
2017	511 373 278	10 578 820	82 521 653	9 797 561	8 772 865	37 972 964	5 435 343
2018	511 379 225	10 610 055	82 792 351	9 778 371	8 822 267	37 976 637	5 443 120

Zdroj: Euro stat²¹ - Population on 1 January by age and sex

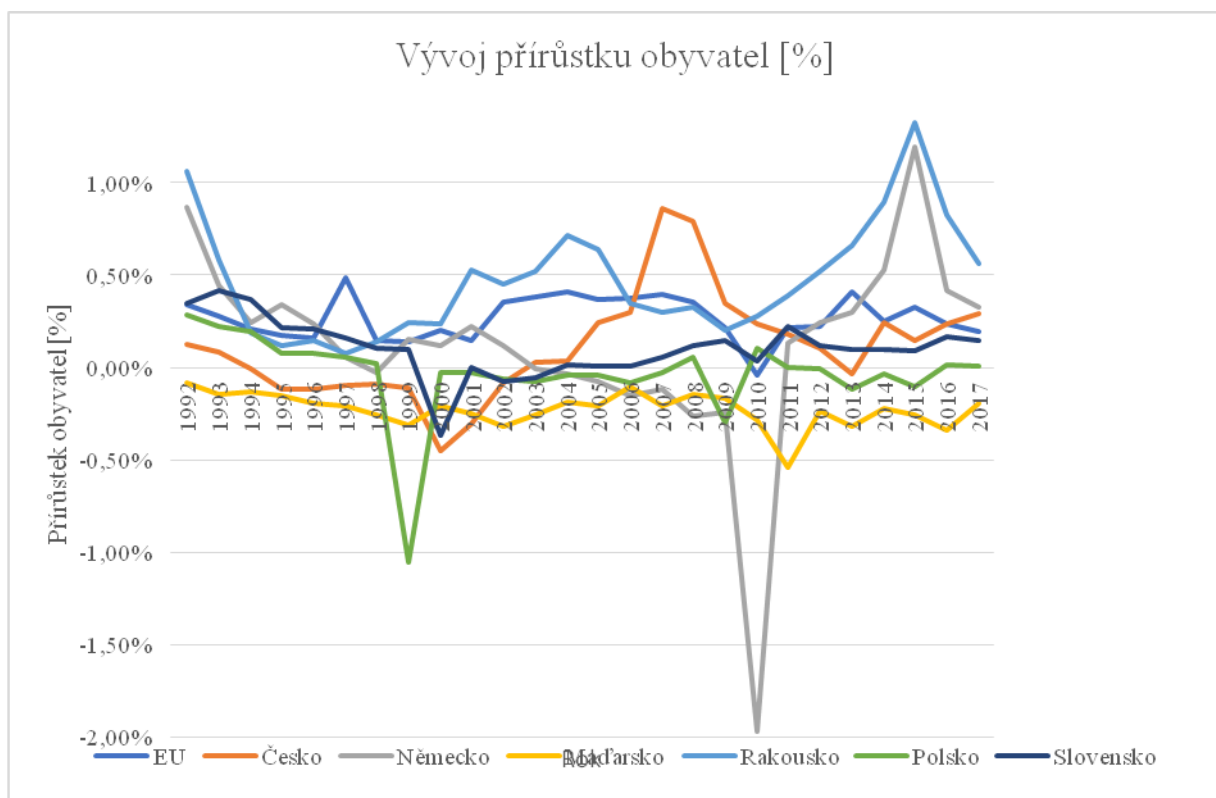
Tabulka 7 – Vertikální analýza změny počtu obyvatel v dané zemi

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1992	1 636 658	13 149	700 068	- 8 612	83 620	108 882	18 278
1993	1 331 215	8 316	363 461	- 15 025	46 227	86 599	22 300
1994	1 011 003	- 852	200 510	- 13 310	14 743	75 890	19 752
1995	832 379	- 11 817	278 896	- 15 471	9 578	28 802	11 583
1996	776 418	- 12 207	194 663	- 19 982	11 899	29 942	11 142
1997	2 364 755	- 10 012	45 217	- 21 523	6 150	20 638	8 718
1998	700 396	- 16 341	- 20 368	- 26 308	11 345	7 004	5 732
1999	681 126	- 4 686	126 464	- 31 772	19 725	- 403 680	5 275
2000	981 447	- 48 038	96 065	- 21 346	18 760	- 9 348	- 19 874
2001	722 179	- 29 286	180 769	- 25 445	42 694	- 11 758	168
2002	1 728 872	19 803	96 371	- 32 491	36 633	- 23 666	- 4 078
2003	1 864 220	- 25 230	- 5 009	- 25 620	42 300	- 27 923	- 2 998
2004	2 042 524	3 508	- 30 822	- 19 193	58 786	- 16 773	810
2005	1 838 275	24 722	- 62 854	- 20 968	52 939	- 16 780	243

²¹ Eurostat. Population on 1 January by age and sex. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=demo_pjan&lang=en

2006	1 864 178	30 656	- 123 089	- 10 423	28 686	- 31 576	252
2007	1 996 258	89 189	- 97 069	- 20 757	25 005	- 9 838	2 884
2008	1 793 202	82 361	- 215 481	- 14 426	27 014	20 235	6 337
2009	1 080 383	36 305	- 200 099	- 16 651	16 640	- 113 007	8 009
2010	- 205 781	24 643	- 1 580 192	- 28 602	23 521	39 849	2 036
2011	1 083 127	18 714	105 835	- 53 797	32 957	1 074	11 876
2012	1 115 044	10 680	195 846	- 23 127	43 739	- 1 257	6 514
2013	2 072 083	- 3 706	243 717	- 31 433	55 926	- 44 679	5 113
2014	1 285 114	25 856	430 074	- 21 794	77 140	- 12 242	5 400
2015	1 661 669	15 568	978 147	- 25 086	115 545	- 38 405	4 903
2016	1 191 404	24 977	345 969	- 32 924	72 394	5 755	9 091
2017	5 947	31 235	270 698	- 19 190	49 402	3 673	7 777
2018	1 636 658	13 149	700 068	- 8 612	83 620	108 882	18 278

Zdroj: Vlastní zpracování na základě tabulky č. 6

Graf 3 – Vývoj přírůstku obyvatel, vlastní zpracování na základě Tabulky č. 7

Hodnoty v tabulce ukazují meziroční změny v počtu obyvatel. Je patrné, že každá země prošla jiným vývojem. Česká republika po stálém poklesu mezi roky 1994 až 2003, mimo výjimky roku 2002, začala stoupat, nejvíce v letech 2007 a 2008, a po jednorázovém poklesu v roce 2013 dosáhla celkového přírůstku za období 297 507 osob. Německo po velkém, přírůstku 700 tisíc osob v roce 1992, stále roste přírůstkem cca 200 tisíc ročně do roku 1996. Následuje vyšší pokles růstu, a dokonce v roce 1998 úbytek. Po růstu do roku 2003 začíná úbytek, který se ustálí kolem 200 000 osob v roce 2008-2009. V roce 2015 je obrovský skokový úbytek cca 1 580 192 lidí. Poté dochází k obratu, zejména v letech 2014 je přírůstek cca 430 tisíc a 2015 cca 975 tisíc osob, což je způsobeno migrační krizí. Skokové navýšení bylo ještě v roce 2017 o víc než 700 tisíc. Celkově za sledované období se populace zvýšila o 2 018 700 osob. Rakousko má jiný vývoj. Roste stále po celé období v řádech desetitisíců osob za rok, jen v roce 2015 přesáhne přírůstek 100 000 osob. Celkově tak dosáhne přírůstku ve výši 1 023 368 osob. Proti tomu je vývoj v Maďarsku absolutně opačný. Po celé období počet obyvatel klesá a dosáhne celkového úbytku 595 276 osob. Polsko do roku 1998 stoupá, ale v roce 1999 poklesne o více než 403 000 osob. Poté stoupá do roku 2008 v řádech několika málo desetitisíců a v roce 2008 zaznamenává jednorázový pokles o cca 113 tisíc. Pak dochází k meziročním výkyvům. V roce 2018 zaznamenává přírůstek 108 882 a dosahuje celkový pokles za období 332 589 osob. Slovensko mimo roky 2000, 2002 a 2003 stále mírně stoupá, v letech 2004-2006 téměř nulově. V posledních 3 letech se přírůstek zvyšuje a za sledované období dospělo k nárůstu 147 243 osob.

Z analýzy vyplývá, že zejména Maďarsko a Polsko se potýká s problémem poklesu obyvatelstva. Naopak Německo a Rakousku roste z důvodů migrace a je celkem možné, že i z důvodu využití systému volného pohybu osob. Ten umožňuje, rámci Evropské unie, přestěhovat se do jiné členské země unie. Je možné předpokládat, že u Polska může být úbytek osob způsoben využitím této možnosti směrem do Německa a u Maďarska zase směrem do Rakouska.

4.2.3 Import a export

Tabulka 8 – Vývoj importu – milion Euro

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1992	:	:	373 972,80	:	:	:	:
1993	:	:	358 350,60	:	:	:	:
1994	:	:	389 472,90	:	:	:	:
1995	1 948 477,90	19 887,90	426 913,30	13 902,60	64 013,10	22 523,60	8 370,20
1996	2 070 849,50	22 784,80	435 815,60	15 221,40	66 998,90	29 460,90	10 662,60
1997	2 311 122,80	24 320,60	474 142,20	19 594,80	71 083,10	38 078,90	12 367,90
1998	2 481 567,40	25 293,00	503 766,70	23 657,60	75 228,00	47 474,30	11 499,40
1999	2 674 115,40	26 349,70	543 839,00	26 879,20	79 304,20	47 616,30	9 979,80
2000	3 229 867,90	33 446,70	647 034,00	36 148,10	89 745,10	62 551,00	12 444,50
2001	3 318 708,30	37 906,50	656 501,00	39 709,20	94 647,40	65 517,30	15 436,50
2002	3 301 509,50	40 395,10	622 998,00	43 185,10	94 387,10	67 596,00	16 700,90
2003	3 301 509,50	40 395,10	622 998,00	43 185,10	94 387,10	67 596,00	16 700,90
2004	3 316 739,00	42 454,80	642 187,00	45 471,70	96 957,90	69 307,20	18 918,80
2005	3 615 862,10	54 282,90	690 359,00	53 278,50	106 451,80	76 157,80	24 540,40
2006	3 985 782,70	65 593,80	751 919,00	59 043,40	115 385,80	87 808,40	29 720,40
2007	4 513 309,70	77 397,80	859 030,00	69 011,10	126 538,10	109 641,70	38 025,90
2008	4 855 424,90	88 463,90	913 627,00	79 148,70	136 799,00	132 132,80	46 732,70
2009	5 052 073,20	98 501,80	960 679,00	85 403,50	143 428,70	157 082,90	54 149,40
2010	4 156 633,10	81 490,30	809 752,00	66 415,50	120 560,30	120 623,00	43 716,10
2011	4 822 842,30	98 634,60	956 602,00	75 679,20	141 313,20	152 150,10	52 858,60
2012	5 312 393,90	110 690,90	1 081 437,00	81 717,80	158 643,60	169 281,90	60 040,70
2013	5 438 666,20	115 211,50	1 103 805,00	79 336,10	163 081,90	174 767,40	62 840,90
2014	5 643 324,60	119 345,50	1 141 722,00	85 859,80	166 962,70	189 661,40	66 114,10
2015	5 994 143,60	126 440,20	1 190 410,00	89 759,10	169 856,40	199 659,20	70 943,30
2016	6 044 915,00	126 702,60	1 211 642,00	90 367,50	173 710,50	205 417,40	73 565,20
2017	6 499 553,60	138 428,50	1 307 600,00	100 299,30	187 871,40	234 381,00	78 531,00
2018	6 836 700,50	149 602,50	1 379 711,00	107 781,70	200 702,90	258 872,00	84 395,80

Zdroj: Eurostat²² - Exports and imports by Member States of the EU/third countries

²² Eurostat. Exports and imports by Member States of the EU/third countries. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=namq_10_exi&lang=en

Tabulka 9 – Vertikální analýza ročního vývoje importu - %

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1992			100,00	:	:	:	:
1993			-4,18				
1994			8,68				
1995	100,00	100,00	9,61	100,00	100,00	100,00	100,00
1996	6,28	14,57	2,09	9,49	4,66	30,80	27,39
1997	11,60	6,74	8,79	28,73	6,10	29,25	15,99
1998	7,37	4,00	6,25	20,73	5,83	24,67	-7,02
1999	7,76	4,18	7,95	13,62	5,42	0,30	-13,21
2000	20,78	26,93	18,98	34,48	13,17	31,36	24,70
2001	2,75	13,33	1,46	9,85	5,46	4,74	24,04
2002	-0,52	6,57	-5,10	8,75	-0,28	3,17	8,19
2003	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2004	0,46	5,10	3,08	5,29	2,72	2,53	13,28
2005	9,02	27,86	7,50	17,17	9,79	9,88	29,71
2006	10,23	20,84	8,92	10,82	8,39	15,30	21,11
2007	13,24	18,00	14,25	16,88	9,67	24,86	27,95
2008	7,58	14,30	6,36	14,69	8,11	20,51	22,90
2009	4,05	11,35	5,15	7,90	4,85	18,88	15,87
2010	-17,72	-17,27	-15,71	-22,23	-15,94	-23,21	-19,27
2011	16,03	21,04	18,14	13,95	17,21	26,14	20,91
2012	10,15	12,22	13,05	7,98	12,26	11,26	13,59
2013	2,38	4,08	2,07	-2,91	2,80	3,24	4,66
2014	3,76	3,59	3,44	8,22	2,38	8,52	5,21
2015	6,22	5,94	4,26	4,54	1,73	5,27	7,30
2016	0,85	0,21	1,78	0,68	2,27	2,88	3,70
2017	7,52	9,25	7,92	10,99	8,15	14,10	6,75
2018	5,19	8,07	5,51	7,46	6,83	10,45	7,47

Zdroj: Vlastní zpracování na základě tabulky č. 8

Z uvedené vertikální analýzy je velice dobře patrné, jaké přírůstky byly mezi dvěma následujícími roky. Výchozí stav je označen hodnotou 100. Je velice dobře patrné, jak se velice podobně vyvíjel import v Německu a Rakousku, přičemž větší rozdíl byl jen

v roce 2000 a v roce 2007. Z důvodu vzájemného obchodu České republiky s Německem je možné vysledovat, že import ČR má velice podobný trend vývoje. Jsou určité výjimky v roce 1996, 2001 a po vstupu do EU v letech 2005-2009. V roce 2010 se krize projevila velkým poklesem do záporných čísel. Poté vývoj má podobný trend jak před uvedenými poklesy. Je zřejmé, že všechny země po krizi rychle vzrostly, zejména v letech 2011 a 2012. Pak nastává opět pokles a následuje období výkyvů v nízkých hodnotách. Import Maďarska, Polska, a Slovenska v 90. letech velice rostl až do roku 1999, kdy všechny země zažily zmiňovaný propad. Slovensko se již o rok dříve dostalo dokonce do záporných hodnot. Poté je trend obdobný, jako u České republiky. Jen v roce 2004 je na Slovensku největší růst. Pokud se týká statistik růstu v období před rokem 2004 a po roce 2004 lze konstatovat, že není prakticky rozdíl mezi průměrnými ročními přírůstky importu u České republiky, Německa, Rakouska a Slovenska v obou obdobích. Po roce 2004 je výsledek ovlivněn velkým propadem v roce 2010. Maďarsko má dokonce průměrný přírůstek do roku 2004 téměř 15,7 % a po tomto roce jen 6,8 %. Polsko je na tom obdobně 15,5 % proti 10 %. Pokud je však provedeno totéž hodnocení v eurech, jsou výsledky po roce 2004 následující – Česká republika rostla v průměru 3,52 x, Německo 2,15 x, Rakousko 2,07 x, Maďarsko 2,37 x, Polsko 3,74 x a Slovensko 3,44 x. Lze tedy konstatovat, že vstup zemí V4 do EU velmi zvýšil import zboží a služeb.

Tabulka 10 – Vývoj exportu – milion Euro

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1992	:	:	365 710,2	:	:	:	:
1993	:	:	359 237,4	:	:	:	:
1994	:	:	392 513,6	:	:	:	:
1995	2 053 407,9	18 472,4	434 958,9	13 899,9	61 818,8	24 961,7	8 263,1
1996	2 190 944,0	20 220,3	449 875,3	15 395,4	64 035,2	27 840,0	8 406,0
1997	2 459 223,6	22 057,6	495 189,2	19 996,4	69 558,6	32 805,3	10 363,2
1998	2 598 063,9	25 131,3	528 353,6	22 976,3	74 789,0	40 206,6	9 255,3
1999	2 748 116,6	26 094,1	555 220,0	25 618,4	80 229,6	38 422,4	9 045,3
2000	3 260 171,9	32 211,1	650 606,0	34 257,0	92 590,5	50 748,2	11 912,2
2001	3 399 038,4	36 961,0	691 839,0	38 934,7	98 392,9	57 837,7	13 656,9
2002	3 453 157,8	39 282,9	716 424,0	41 716,8	102 755,0	60 434,2	15 006,4
2003	3 443 764,8	41 395,3	725 654,0	42 499,3	103 342,1	64 202,9	18 774,5
2004	3 759 450,9	55 063,2	808 022,0	49 962,8	113 581,9	70 626,5	23 998,9
2005	4 088 503,2	68 168,6	870 921,0	56 945,3	123 530,7	85 209,5	28 489,4

2006	4 592 149,5	80 794,0	988 208,0	67 971,6	136 166,4	103 975,5	37 047,0
2007	4 945 783,2	91 845,5	1 082 874,0	79 698,6	149 261,3	121 044,2	46 976,2
2008	5 102 847,7	101 992,4	1 115 342,0	85 788,9	156 424,9	138 625,6	52 976,3
2009	4 303 760,1	87 253,0	932 310,0	70 220,3	130 217,3	117 905,5	43 608,1
2010	4 959 123,6	103 480,3	1 091 549,0	80 922,1	151 683,0	144 921,0	52 647,4
2011	5 484 305,0	116 972,6	1 213 641,0	87 930,1	167 310,3	161 842,9	60 542,9
2012	5 741 616,1	122 964,7	1 271 274,0	86 092,1	171 988,8	173 053,0	66 896,6
2013	5 813 389,1	121 257,5	1 276 878,0	87 323,8	173 101,8	182 840,0	69 607,6
2014	6 056 386,5	129 316,1	1 335 472,0	92 580,7	177 855,3	195 585,9	69 788,1
2015	6 497 097,8	136 546,4	1 419 545,0	98 722,0	182 769,3	212 966,9	73 395,8
2016	6 561 257,5	140 312,3	1 442 413,0	100 450,4	187 407,6	222 634,5	75 955,3
2017	7 042 154,9	152 852,2	1 538 042,0	109 454,4	200 099,2	253 924,4	80 380,6
2018	7 351 331,8	162 870,4	1 585 770,0	113 633,1	215 057,0	275 928,9	86 213,1

Zdroj: Eurostat²³ - Exports and imports by Member States of the EU/third countries

Tabulka 11 – Vertikální analýza ročního vývoje exportu - %

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1992			100,00	:	:	:	:
1993			-1,77				
1994			9,26				
1995	100,00	100,00	10,81	100,00	100,00	100,00	100,00
1996	6,70	9,46	3,43	10,76	3,59	11,53	1,73
1997	12,24	9,09	10,07	29,89	8,63	17,84	23,28
1998	5,65	13,93	6,70	14,90	7,52	22,56	-10,69
1999	5,78	3,83	5,08	11,50	7,27	-4,44	-2,27
2000	18,63	23,44	17,18	33,72	15,41	32,08	31,69
2001	4,26	14,75	6,34	13,65	6,27	13,97	14,65
2002	1,59	6,28	3,55	7,15	4,43	4,49	9,88
2003	-0,27	5,38	1,29	1,88	0,57	6,24	25,11
2004	9,17	33,02	11,35	17,56	9,91	10,01	27,83
2005	8,75	23,80	7,78	13,98	8,76	20,65	18,71
2006	12,32	18,52	13,47	19,36	10,23	22,02	30,04

²³ Eurostat. Exports and imports by Member States of the EU/third countries. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=namq_10_exi&lang=en

2007	7,70	13,68	9,58	17,25	9,62	16,42	26,80
2008	3,18	11,05	3,00	7,64	4,80	14,52	12,77
2009	-15,66	-14,45	-16,41	-18,15	-16,75	-14,95	-17,68
2010	15,23	18,60	17,08	15,24	16,48	22,91	20,73
2011	10,59	13,04	11,19	8,66	10,30	11,68	15,00
2012	4,69	5,12	4,75	-2,09	2,80	6,93	10,49
2013	1,25	-1,39	0,44	1,43	0,65	5,66	4,05
2014	4,18	6,65	4,59	6,02	2,75	6,97	0,26
2015	7,28	5,59	6,30	6,63	2,76	8,89	5,17
2016	0,99	2,76	1,61	1,75	2,54	4,54	3,49
2017	7,33	8,94	6,63	8,96	6,77	14,05	5,83
2018	4,39	6,55	3,10	3,82	7,48	8,67	7,26

Zdroj: Vlastní zpracování na základě tabulky č. 10

V případě vertikální analýzy exportu je uvedena meziroční změna v procentech a situaci v tomto segmentu lze vyhodnotit téměř shodně jako u importu. Tedy pokles 1999 a prudký vzestup 2000, stejně tak vysoké růsty zemí V4 v letech 2005–2009. Propad do záporných hodnot v roce 2010 s následným vysokým růstem v letech 2011 a 2012. Následoval pokles a kolísání nízkých hodnot. Stejný trend je i v případě procentního vyjádření.

Jak lze předpokládat bude téměř shodné hodnocení v eurech jako u importu a jsou po roce 2004 následující – Česká republika rostla 2,95 x, Německo 1,96 x, Rakousko stejně 1,89 x, Maďarsko 2,27 x, Polsko 3,91 x a Slovensko 3,59 x. Lze tedy konstatovat, že vstup zemí V4 do EU velmi zvýšil export zboží a služeb.

4.2.4 Dotace

V uvedené kapitole je uveden vývoj čerpání prostředků jednotlivých zemí z rozpočtu Evropské unie. Z přehledu je patrné, že příspěvky k jednotlivým zemím od roku 1995 rostou. V případě zemí V4 se násobně zvýšily, v případě Rakouska v řádech desítek procent a Německo zaznamenalo velké snížení.

Tabulka 12 – Vývoj dotací – milion Eur

Rok	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1992	:	34 979,8	:	:	:	:
1993	:	37 596,8	:	:	:	:
1994	:	42 449,5	:	:	:	:
1995	1 004,6	45 654,0	761,2	5 721,3	1 125,7	707,6
1996	1 011,1	43 505,7	759,2	5 107,6	1 392,3	643,1
1997	1 193,0	39 492,4	684,7	4 789,7	1 333,1	803,8
1998	1 437,2	40 708,2	715,0	5 376,5	1 322,9	557,0
1999	1 471,8	41 315,0	868,8	5 233,3	1 344,6	511,8
2000	1 470,7	39 997,0	837,0	5 311,9	1 446,8	546,5
2001	1 697,2	38 093,0	1 012,4	5 115,7	1 474,6	495,3
2002	1 604,0	36 381,0	1 223,2	5 186,6	1 238,1	391,0
2003	1 857,4	34 410,0	1 087,6	5 744,9	1 069,4	488,6
2004	1 815,5	32 758,0	1 618,7	5 812,1	2 041,2	765,9
2005	2 212,2	31 238,0	1 811,1	5 385,2	3 271,4	584,3
2006	2 491,5	32 920,0	2 095,5	5 498,7	4 448,0	692,4
2007	2 673,5	30 309,0	2 261,5	5 322,4	4 465,7	815,2
2008	3 102,1	30 046,0	2 111,0	5 720,4	6 180,6	1 261,7
2009	3 505,2	38 728,0	2 065,8	5 964,6	5 217,2	1 180,3
2010	3 857,5	35 322,0	2 177,9	5 814,6	5 642,5	1 206,3
2011	4 848,8	33 077,0	2 668,3	5 700,6	5 739,5	1 340,7
2012	4 883,3	30 646,0	3 677,9	5 939,6	5 317,7	1 315,9
2013	4 852,8	31 309,0	3 666,1	5 661,1	6 302,8	1 564,3
2014	4 966,4	31 579,0	3 535,9	5 750,8	6 547,8	1 533,1
2015	5 007,4	31 897,0	3 607,7	5 253,2	6 119,1	1 481,1
2016	5 220,1	32 215,0	3 739,2	6 348,8	7 824,5	1 406,0
2017	5 381,2	33 211,0	3 790,5	6 313,7	6 138,4	1 494,6
2018	5 921,5	34 984,0	3 740,6	6 997,5	6 077,4	1 714,4

Zdroj: Eurostat²⁴ - GDP and main components (output, expenditure and income) - subsidies

4.2.5 Schodek veřejných financí

Následující tabulka č. 13 uvádí vývoj veřejných rozpočtů jednotlivých zemí v rámci sledovaného období. Schodek (resp. přebytek) veřejných financí je v Maastrichtské smlouvě definován jako čisté půjčky vlády (+) / čisté půjčky (-) podle Evropského systému

²⁴ Eurostat. GDP and main components (output, expenditure and income). [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20].

Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_gdp&lang=en

účtů.²⁵ Příslušné definice jsou uvedeny v nařízení Rady 479/2009 ze dne 25. května 2009 o použití Protokolu o postupu při nadměrném schodku, připojeného ke Smlouvě o založení Evropského společenství ve znění pozdějších předpisů.

Tabulka 13 – Schodek veřejných financí – milion Euro

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1992							
1993							
1994							
1995	:	-5 684,7	-186 532,2	-3 050,0	-11 308,1	-4 544,4	-532,2
1996	:	-1 589,6	-70 264,0	-1 608,6	-8 420,3	-5 716,0	-1 673,9
1997	:	-1 735,9	-57 448,0	-2 316,9	-4 838,7	-6 392,1	-1 211,3
1998	:	-2 489,8	-51 358,8	-3 206,7	-5 258,0	-6 446,1	-1 077,1
1999	:	-1 904,2	-35 407,0	-2 406,5	-5 291,7	-3 576,2	-1 399,9
2000	:	-2 389,2	-33 422,0	-1 526,2	-5 136,5	-5 537,1	-2 828,0
2001	-152 636,5	-4 135,0	-65 729,0	-2 365,9	-1 458,9	-10 160,1	-1 726,4
2002	-266 664,7	-5 533,5	-85 177,0	-6 288,3	-3 131,6	-10 183,0	-2 165,4
2003	-327 995,6	-6 075,6	-81 921,0	-5 360,8	-4 142,1	-11 684,7	-939,8
2004	-308 172,5	-2 286,7	-75 436,0	-5 457,4	-11 644,8	-10 396,3	-805,1
2005	-288 443,9	-3 279,3	-75 959,0	-7 007,3	-6 373,1	-9 754,2	-1 132,6
2006	-199 129,9	-2 691,4	-39 429,0	-8 478,6	-6 790,5	-9 768,5	-1 631,9
2007	-112 384,9	-903,8	6 521,0	-5 141,6	-3 846,8	-5 816,0	-1 155,2
2008	-324 792,9	-3 193,5	-2 963,0	-4 038,3	-4 392,5	-13 183,0	-1 667,9
2009	-812 898,7	-8 103,3	-77 053,0	-4 422,8	-15 351,9	-22 997,0	-5 223,4
2010	-828 437,8	-6 566,1	-112 286,0	-4 341,9	-13 141,6	-26 762,0	-5 777,0
2011	-604 030,5	-4 469,1	-23 741,0	-5 267,4	-7 919,3	-18 554,1	-3 173,2
2012	-580 671,1	-6 344,3	256,0	-2 259,0	-6 975,5	-14 568,8	-3 209,1
2013	-451 139,5	-1 968,0	1 124,0	-2 590,5	-6 316,5	-16 507,4	-2 133,7
2014	-409 884,1	-3 288,8	16 966,0	-2 917,3	-9 092,0	-14 991,5	-2 371,4
2015	-350 287,1	-1 036,0	28 580,0	-2 210,9	-3 477,0	-11 254,5	-2 131,2
2016	-248 462,5	1 267,8	37 112,0	-2 033,4	-5 487,8	-10 106,6	-2 006,6
2017	-160 253,3	2 991,9	40 295,0	-2 990,8	-2 754,4	-6 818,2	-805,0
2018	-114 050,1	2 276,9	62 426,0	-3 062,3	762,6	-1 181,7	-951,2

Zdroj: Eurostat⁸ - Government deficit/surplus, debt and associated data

²⁵Eurostat. *Schodek / přebytek veřejných financí*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/tec00127>

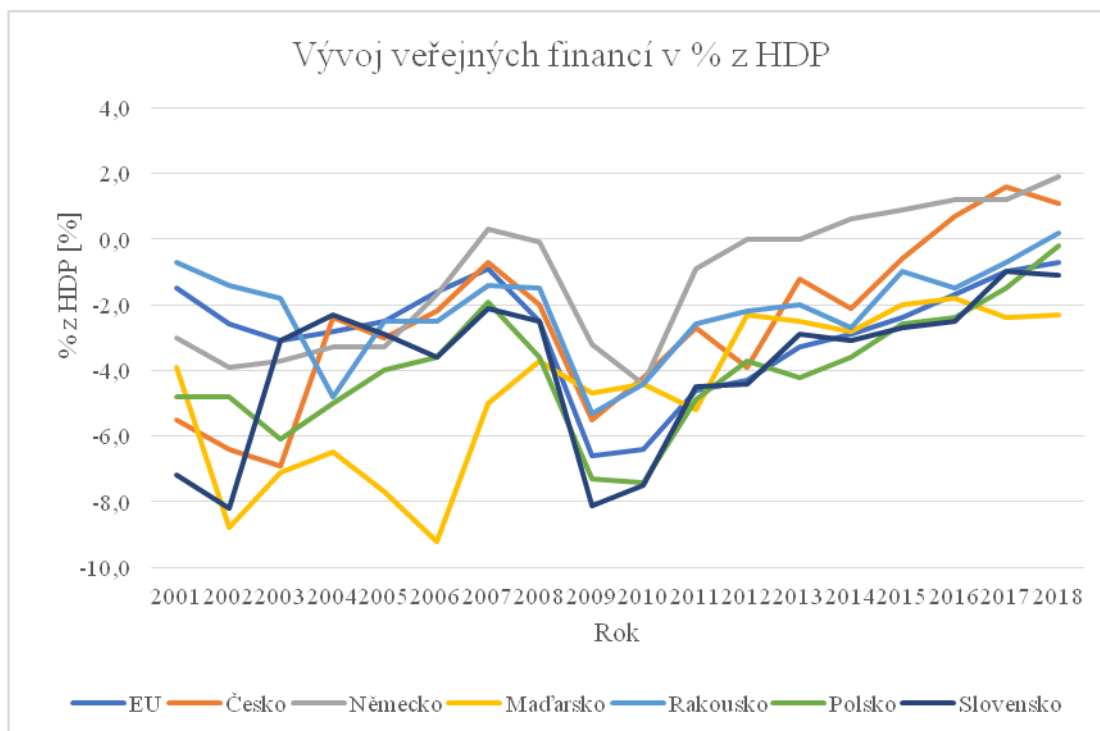
Pro porovnání vývoje schodku veřejných rozpočtů v jednotlivých zemích je v tabulce č. 14 uveden také vývoj schodku státního uvedený procentem z hrubého domácího produktu.

Tabulka 14 – Vývoj veřejných financí v % z HDP

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1992							
1993							
1994							
1995	:	-12,4	-9,4	-8,6	-6,1	-4,2	-3,5
1996	:	-3,0	-3,6	-4,4	-4,5	-4,5	-9,8
1997	:	-3,2	-2,9	-5,6	-2,6	-4,6	-6,3
1998	:	-4,2	-2,6	-7,4	-2,7	-4,2	-5,3
1999	:	-3,1	-1,7	-5,2	-2,6	-2,2	-7,2
2000	:	-3,6	-1,6	-3,0	-2,4	-3,0	-12,6
2001	-1,5	-5,5	-3,0	-3,9	-0,7	-4,8	-7,2
2002	-2,6	-6,4	-3,9	-8,8	-1,4	-4,8	-8,2
2003	-3,1	-6,9	-3,7	-7,1	-1,8	-6,1	-3,1
2004	-2,8	-2,4	-3,3	-6,5	-4,8	-5,0	-2,3
2005	-2,5	-3,0	-3,3	-7,7	-2,5	-4,0	-2,9
2006	-1,6	-2,2	-1,7	-9,2	-2,5	-3,6	-3,6
2007	-0,9	-0,7	0,3	-5,0	-1,4	-1,9	-2,1
2008	-2,5	-2,0	-0,1	-3,7	-1,5	-3,6	-2,5
2009	-6,6	-5,5	-3,2	-4,7	-5,3	-7,3	-8,1
2010	-6,4	-4,2	-4,4	-4,4	-4,4	-7,4	-7,5
2011	-4,6	-2,7	-0,9	-5,2	-2,6	-4,9	-4,5
2012	-4,3	-3,9	0,0	-2,3	-2,2	-3,7	-4,4
2013	-3,3	-1,2	0,0	-2,5	-2,0	-4,2	-2,9
2014	-2,9	-2,1	0,6	-2,8	-2,7	-3,6	-3,1
2015	-2,4	-0,6	0,9	-2,0	-1,0	-2,6	-2,7
2016	-1,7	0,7	1,2	-1,8	-1,5	-2,4	-2,5
2017	-1,0	1,6	1,2	-2,4	-0,7	-1,5	-1,0
2018	-0,7	1,1	1,9	-2,3	0,2	-0,2	-1,1

Zdroj: Eurostat²⁶ - Government deficit/surplus, debt and associated data - %GDP

²⁶Eurostat. *General government deficit/surplus*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=gov_10dd_edpt1&lang=en

Graf 4 – Vývoj veřejných financí v % z HDP, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 14

Vývoj veřejných financí je zpracován jak v milionech Euro, tak v procentuálním vyjádření k HDP, což je znázorněno i na grafu. Z něho je zřejmé, že průběh je prakticky u všech zemí obdobný, pouze u Maďarska a Slovenska je v letech 2001–2006 vývoj odlišný. Situaci na Slovensku pomohly vlády Mikuláše Dzurindy. První, spíše pravicová za účasti levice, se soustředila na odstranění nerovností ve veřejných financích, provedla daňovou reformu, snížila daně z příjmů. To sice vedlo ke zpomalení HDP, ale od roku 2002 začalo HDP opět růst. V roce 2002 se po volbách podařilo M. Dzurindovi sestavit pravicovější vládu a zahájil proreformní kroky ve všech oblastech. Zaměřil se na snižování nedůležitých výdajů pro udržení růstu a využívání strukturálních fondů po vstupu do EU. V případě Maďarska je možné interpretovat vývoj veřejných financí také politickou situací. Do roku 2002 vládla strana Fidesz Viktora Orbána, který rozsáhlými investicemi podporoval růst a snižoval nezaměstnanost. V roce 2002 však ve volbách zvítězila strana Magyar Szocialista Párt (MSP) Pétera Medgyessyho, kterého v roce 2004 vystřídal na postu premiéra Ferenc Gyurcsány, a strana ustoupila od proinvestičního trendu. Po vstupu Maďarska do EU se zvyšovala nezaměstnanost a nastal i propad HDP, který pokračoval až do období krize. Pro analýzu se jeví jako nejvýhodnější použít tabulku v milionech Euro.

Zde je opět patrný skokový nárůst deficitů v letech 2009–2010 u všech zemí mimo Maďarska, které dosahovalo téměř stejných hodnot. Tento problém byl samozřejmě způsoben hospodářskou krizí. Obrovský nárůst deficitu zaznamenalo Německo, které z necelých 3 miliard Euro v roce 2008, se dostalo během 2 let přes 122 miliard Euro. Po tomto období začaly deficity klesat, jen Česká republika opět zvýšila deficit na úroveň roku 2010. Německo od roku 2012 produkovalo přebytky, které neustále zvyšuje. Přebytků dosáhla také Česká republika v letech 2015–2018 a Rakousko v roce 2018. Slovensko a Polsko se k této hranici postupně přibližují. Z trendu vývoje po roku 2009 je patrné, kdy se který stát vypořádával s následky krize.

4.2.6 Platební bilance

Platební bilance shrnuje jednotlivé transakce mezi rezidenty a nerezidenty. Jedná se o statistický výkaz, který je složen z účtů zboží a služeb, účtů prvotních a sekundárních důchodů a také kapitálového a finančního účtu.²⁷ Souhrnně je platební bilance pro jednotlivé země uvedena v tabulce č. 15. U Polska a Slovenska se podařilo vyhledat data až od roku 2004, tedy od vstupu do Evropské unie.

Tabulka 15 – Vývoj platební bilance – milion Euro

Rok	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1995	-1 046,4	-23 600,0	-1 324,8	-5 051,0	:	:
1996	-3 255,0	-12 991,0	-1 458,1	-5 181,0	:	:
1997	-3 175,9	-9 997,0	-1 861,9	-4 805,0	:	:
1998	-1 139,3	-14 314,0	-3 325,0	-3 637,0	:	:
1999	-1 378,1	-29 293,0	-3 842,7	-4 609,0	:	:
2000	-2 960,8	-37 147,0	-4 539,1	-1 508,0	:	:
2001	-3 654,7	-7 996,0	-3 664,3	-1 756,0	:	:
2002	-4 442,3	41 557,0	-4 580,1	4 767,0	:	:
2003	-5 027,6	31 268,0	-6 210,5	3 590,0	:	:
2004	-3 612,1	102 271,0	-7 626,9	5 031,0	-11 180,2	-3 518,6
2005	-2 314,0	106 942,0	-6 535,6	5 738,0	-6 433,5	-4 178,7
2006	-3 081,6	137 674,0	-6 713,8	8 824,0	-10 995,2	-4 312,1

²⁷ Eurostat. *Balance of payments by country - monthly data (BPM6)*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20].

Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=bop_c6_m&lang=en

2007	-6 402,4	171 492,0	-7 433,3	10 798,0	-19 923,4	-3 302,5
2008	-3 051,6	144 955,0	-7 640,2	13 190,0	-24 408,1	-4 262,1
2009	-3 432,4	142 744,0	-665,0	7 479,0	-12 643,0	-2 207,1
2010	-5 707,9	147 299,0	289,5	8 447,0	-19 462,1	-3 183,5
2011	-3 466,4	167 340,0	625,1	5 057,0	-19 622,3	-3 497,0
2012	-2 518,2	195 713,0	1 580,4	4 725,0	-14 432,4	683,7
2013	-829,4	184 273,0	3 523,4	6 294,0	-5 000,3	1 379,0
2014	295,9	210 734,0	1 231,6	8 242,0	-8 500,3	870,5
2015	368,4	259 920,0	2 620,4	5 940,0	-2 378,6	-1 668,8
2016	2 744,3	265 490,0	5 257,3	9 742,0	-2 233,9	-2 221,2
2017	3 057,6	261 894,0	2 846,0	5 746,0	285,1	-1 618,2
2018	627,5	246 032,0	-643,4	8 984,0	-5 048,0	-2 370,6

Zdroj: Eurostat²⁸ - *Balance of payments by country - annual data (BPM6)*

Z tabulky č. 15 je vidět, jak se vyvíjí platební bilance v jednotlivých zemích. Kladné saldo dosahuje Německo a Rakousko od roku 2002, přičemž Německo dosahuje velmi vysokých hodnot. Lze přepokládat že toto je způsobeno přípravou nových zemí na vstup do EU, čehož obě země využily masivními investicemi do infrastruktury a využíváním některých výrobních kapacit svých sousedů. Česká republika dosahuje kladných čísel od roku 2014, kdy dochází k vysokému nárůstu exportu po vypořádání se s krizí a velkého růstu automobilového průmyslu v Evropě. Maďarsko dokonce od roku 2010, ale v roce 2018 padá do záporné hodnoty. Kladné saldo dosáhlo i Slovensko v letech 2012–2014 a Polsko v roce 2017.

4.2.7 Odvody států do rozpočtu EU

V následující tabulce jsou uvedeny výdaje z rozpočtů jednotlivých zemí do rozpočtu EU.

²⁸ Eurostat. *Balance of payments by country - annual data (BPM6)* [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20].

Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=bop_c6_a&lang=en

Tabulka 16 – Odvody států do rozpočtu EU – milion Euro

Rok	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
2009	1 207.3	17 564.0	816.0	2 159.0	2 834.5	628.0
2010	1 308.3	20 708.1	862.5	2 460.3	3 339.0	540.1
2011	1 462.0	19 671.1	836.4	2 499.2	3 227.8	576.3
2012	1 395.5	22 820.2	831.6	2 765.1	3 525.3	646.1
2013	1 444.4	26 112.5	919.8	3 026.1	3 829.0	713.1
2014	1 308.8	25 815.9	890.3	2 690.9	3 526.5	625.1
2015	1 315.2	24 283.4	945.8	2 529.2	3 718.0	607.9
2016	1 482.2	21 276.9	969.4	2 942.8	3 709.1	679.7
2017	1 282.3	19 587.0	820.8	2 429.2	3 048.3	599.7
2018	1 720.1	25 266.7	1 075.8	3 277.1	3 983.2	763.6

Zdroj: European Commission. EU Budget 2009-2018^{29 30 31 32 33 34 35 36 37 38}

Přehled je zpracován na základě finančních zpráv Evropské unie vždy za kalendářní rok. Podařilo se dohledat ucelené údaje od roku 2009. I tak se autor rozhodl využít tyto data, aby byla vytvořena, alespoň nějaká představa za desetileté období o tom, jak který stát přispívá do rozpočtu, pomocí tabulky č. 11 zjistit, kolik z rozpočtu zároveň čerpá. Samozřejmě. Že pro ucelenou představu lze využít ještě tabulku č. 14, ve které je uvedeno

²⁹ European Commission. *EU Budget 2009 Financial Report*. [online]. 2009. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/library/biblio/publications/2009/fin_report/fin_report_09_en.pdf

³⁰ European Commission. *EU Budget 2010 Financial Report*. [online]. 2010. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/library/biblio/publications/2010/fin_report/fin_report_10_en.pdf

³¹ European Commission. *EU Budget 2011 Financial Report*. [online]. 2011. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/library/biblio/publications/2011/fin_report/fin_report_11_en.pdf

³² European Commission. *EU Budget 2012 Financial Report*. [online]. 2012. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/financialreport/2012/pdf/financialreport-2012_en.pdf

³³ European Commission. *EU Budget 2013 Financial Report*. [online]. 2013. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/financialreport/2013/lib/financial_report_2013_en.pdf

³⁴ European Commission. *EU Budget 2014 Financial Report*. [online]. 2014. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/financialreport/2014/lib/financial_report_2014_en.pdf

³⁵ European Commission. *EU Budget 2015 Financial Report*. [online]. 2015. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/financialreport/2015/lib/financial_report_2015_en.pdf

³⁶ European Commission. *EU Budget 2016 Financial Report*. [online]. 2016. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/54f1389f-b79e-11e7-837e-01aa75ed71a1>

³⁷ European Commission. *EU Budget 2017 Financial Report*. [online]. 2017. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/library/biblio/publications/2018/financial-report_en.pdf

³⁸ European Commission. *EU Budget 2018 Financial Report*. [online]. 2018. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/financial_report_web.pdf

saldo platební bilance. Členské státy přispívají do rozpočtu částkou, která je tvořena podílem na dani z přidané hodnoty a podíl z hrubého národního důchodu (HNP). Z toho je zřejmé, že pokud země roste vysokým tempem, pak se zvedá i jeho příspěvek a naopak. Z výše příspěvku a znalosti, z čeho se skládá, se dají vyčíst některé informace. Objem HNP je dán samozřejmě velikostí dané země, strukturou ekonomiky, stupněm rozvinutosti apod. Pokud srovnáme země s přibližně stejným počtem obyvatel, tedy Rakousko s Maďarskem nebo ČR s Maďarskem, tak je jasně patrné, kdo je na tom ekonomicky lépe. Na druhou stranu mezi Polskem a Rakouskem je rozdíl v odvodech cca 21,5 %, ale v počtu obyvatel má Polsko 4,45krát více. Je patrné, že nejméně odvádí Slovensko, ale to neznamená, že je nejslabší ekonomikou. I pouhým přepočtem k počtu obyvatel vyjde, že Slovensko má 56,5 % obyvatel vůči Maďarsku, ale přispívá do rozpočtu 71 % částky Maďarska. Vůči Polsku to vychází 14,6 % obyvatel a 19,2 % příspěvku. Naopak vůči České republice je vyjádření 52,3 % u obyvatel a 44,4 % u příspěvku. Tyto výsledky dokládají i údaje z HDP na obyvatele a HDP na obyvatele v paritě kupní síly. Zajímavý je i údaj u Německa 82,8 milionu obyvatel a 25 266,7 milionů euro proti sledovaným ostatním státům, které dosahují počtu 72,74 milionu obyvatel, ale pouze 10 819,8 milionu euro příspěvků. Což ukazuje jeho ekonomickou sílu. I když v porovnání s Německem vychází poměry Rakouska v počtu obyvatel 10,8 %, ale v příspěvcích je to 13,0 %. Tuto myšlenku dokládají údaje ze stejných ukazatelů, které jsou použity výše.

4.2.8 Zaměstnanost a nezaměstnanost

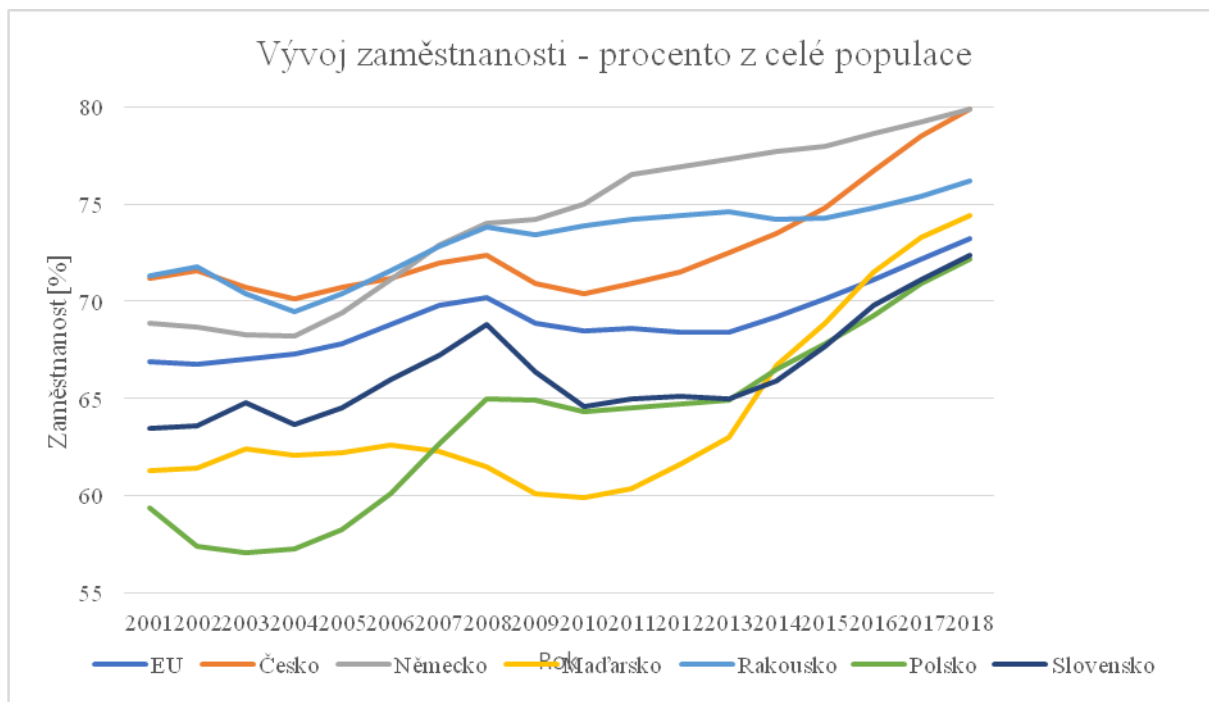
Tabulka 17 – Vývoj zaměstnanosti - % z celé populace

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1992	:	:	:	:	:	:	:
1993	:	:	67,6	:	:	:	:
1994	:	:	67,4	:	:	:	:
1995	:	:	67,5	:	70,8	:	:
1996	:	:	67,1	:	70,3	:	:
1997	:	:	66,8	58,0	70,5	:	67,7
1998	:	73,4	67,1	58,8	70,9	65,2	67,4
1999	:	71,5	68,1	60,6	71,0	63,0	65,0
2000	:	71,0	68,7	61,2	71,4	61,0	63,5
2001	66,9	71,2	68,9	61,3	71,3	59,4	63,5
2002	66,8	71,6	68,7	61,4	71,8	57,4	63,6
2003	67,0	70,7	68,3	62,4	70,4	57,1	64,8
2004	67,3	70,1	68,2	62,1	69,5	57,3	63,7
2005	67,8	70,7	69,4	62,2	70,4	58,3	64,5
2006	68,8	71,2	71,1	62,6	71,6	60,1	66,0
2007	69,8	72,0	72,9	62,3	72,8	62,7	67,2
2008	70,2	72,4	74,0	61,5	73,8	65,0	68,8
2009	68,9	70,9	74,2	60,1	73,4	64,9	66,4
2010	68,5	70,4	75,0	59,9	73,9	64,3	64,6
2011	68,6	70,9	76,5	60,4	74,2	64,5	65,0
2012	68,4	71,5	76,9	61,6	74,4	64,7	65,1
2013	68,4	72,5	77,3	63,0	74,6	64,9	65,0
2014	69,2	73,5	77,7	66,7	74,2	66,5	65,9
2015	70,1	74,8	78,0	68,9	74,3	67,8	67,7
2016	71,1	76,7	78,6	71,5	74,8	69,3	69,8
2017	72,2	78,5	79,2	73,3	75,4	70,9	71,1
2018	73,2	79,9	79,9	74,4	76,2	72,2	72,4

Zdroj: Eurostat³⁹ - *Employment and activity by sex and age - annual data*

³⁹ Eurostat. *Employment and activity by sex and age - annual data*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20].

Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsl_emp_a&lang=en

Graf 5 – Vývoj zaměstnanosti – procento z celé populace, vlastní zpracování na základě dat tabulka č. 17

Nárůst zaměstnanosti u všech sledovaných zemí včetně ČR po roce 2004 úzce souvisí s rozšířením Evropské unie v tomto roce. U zemí V4 je to v souvislosti s přílivem zahraničních investorů. Později také otevřením hranic, čímž docházelo ke zvyšování počtu pracovních míst a také k růstu zaměstnanosti. Právě v roce 2004 nastává u nových zemí k růstu zaměstnanosti, po dřívějších poklesech. Pozitivní vliv to mělo i pro Německo a Rakousko, které profitovalo z velkého rozšíření trhu Evropské unie o 10 zemí.

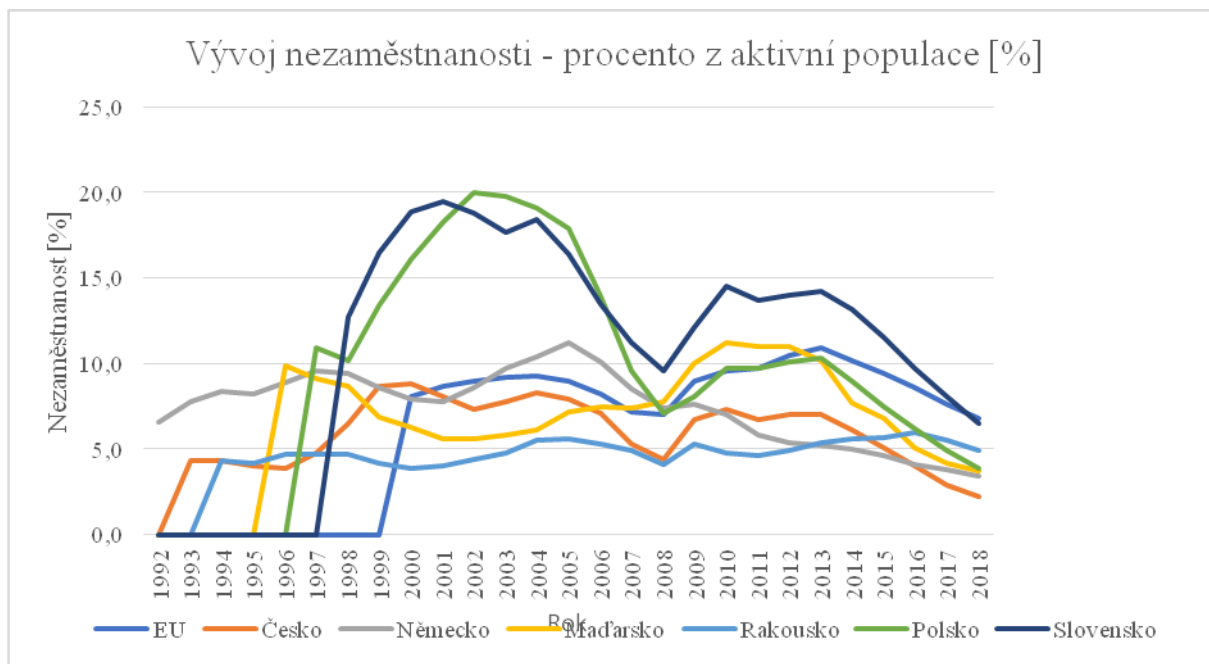
Z grafu č. 5 je patrný pokles zaměstnanosti většiny zemí v roce 2008 a 2009. Tato skutečnost je spjata s ekonomickou krizí, kdy docházelo k masivnímu propouštění zaměstnanců, poklesu výkonnosti ekonomik a zvyšování nezaměstnanosti. Je zřetelné zastavení poklesu a zahájení růstu po roce 2010. Samozřejmě to souvisí s překonáním krize a zvyšováním výkonnosti ekonomik celé Evropy. Zaměstnanost v ČR, vyjádřena procentem celkové populace, se v roce 2015 dostala nad hranici průměrné zaměstnanosti EU. Od roku 2014 dochází také k růstu zaměstnanosti na Slovensku. I když je v posledních několika let zaznamenáván rostoucí trend, zaměstnanost Slovenska ve výši 72,4 % celkové populace je přesto stále nižší, než je průměr EU.

Tabulka 18 – Vývoj nezaměstnanosti - % z aktivní populace

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1992	:	:	6,6	:	:	:	:
1993	:	4,3	7,8	:	:	:	:
1994	:	4,3	8,4	:	4,3	:	:
1995	:	4,0	8,2	:	4,2	:	:
1996	:	3,9	8,9	9,9	4,7	:	:
1997	:	4,8	9,6	9,1	4,7	10,9	:
1998	:	6,5	9,4	8,7	4,7	10,2	12,7
1999	:	8,7	8,6	6,9	4,2	13,4	16,5
2000	8,1	8,8	7,9	6,3	3,9	16,1	18,9
2001	8,7	8,1	7,8	5,6	4,0	18,3	19,5
2002	9,0	7,3	8,6	5,6	4,4	20,0	18,8
2003	9,2	7,8	9,7	5,8	4,8	19,8	17,7
2004	9,3	8,3	10,4	6,1	5,5	19,1	18,4
2005	9,0	7,9	11,2	7,2	5,6	17,9	16,4
2006	8,2	7,1	10,1	7,5	5,3	13,9	13,5
2007	7,2	5,3	8,5	7,4	4,9	9,6	11,2
2008	7,0	4,4	7,4	7,8	4,1	7,1	9,6
2009	9,0	6,7	7,6	10,0	5,3	8,1	12,1
2010	9,6	7,3	7,0	11,2	4,8	9,7	14,5
2011	9,7	6,7	5,8	11,0	4,6	9,7	13,7
2012	10,5	7,0	5,4	11,0	4,9	10,1	14,0
2013	10,9	7,0	5,2	10,2	5,4	10,3	14,2
2014	10,2	6,1	5,0	7,7	5,6	9,0	13,2
2015	9,4	5,1	4,6	6,8	5,7	7,5	11,5
2016	8,6	4,0	4,1	5,1	6,0	6,2	9,7
2017	7,6	2,9	3,8	4,2	5,5	4,9	8,1
2018	6,8	2,2	3,4	3,7	4,9	3,9	6,5

Zdroj: Eurostat⁴⁰ - Unemployment rate - annual data

⁴⁰ Eurostat. *Unemployment rate - annual data*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tipsun20&plugin=1>

Graf 6 – Vývoj nezaměstnanosti – procento z aktivní populace, vlastní zpracování na základě tabulky č. 18

U nezaměstnanosti lze sledovat trendy, které ve své trendové podobě kopírují trend zaměstnanosti ve vybraných zemích. Je patrné, že na Slovensku a v Polsku byla počátkem nového století jedna z nejvyšších nezaměstnaností v regionu. Ta dosahovala hodnot kolem 20 %. I na tomto ukazateli se projevují vlivy politických událostí v jednotlivých zemích, které jsou uvedeny v předcházejících rozborech. Jedná se především o období let 2000-2004. Zajímavý je vývoj zemí V4 v roce 2004, po vstupu do EU. Nejprve dochází ke zvýšení nezaměstnanosti. Většina předpokládala opak, ale přechodná ochranná opatření pracovních trhů starších členů EU, vůči novým členům a skutečnost, že hlavní infrastruktura byla budována již před vstupem nových zemí do EU. Stejně tak zde byly vybudovány i některé výrobní závody pracující pro Německé firmy, které byly personálně naplněny. Během 1-2 let začíná nezaměstnanost klesat, mimo Maďarska. Zejména u Polska a Slovenska dochází ke značnému růstu nezaměstnanosti v roce 1999. V případě Polska k tomu dochází po vyšším ekonomickém růstu v letech 1994-1998, jehož důsledkem bylo snižování nezaměstnanosti. Snižování nezaměstnanosti však neodpovídalo tempu růstu ekonomiky. Ten se týkal hlavně tradičních odvětví, tedy stavebnictví, dopravy, průmyslu, ale nikoliv služeb. Přesto v roce 1998 bylo dosaženo nejnižší úrovně nezaměstnanosti. Následně však dochází ke zpomalení růstu, což má za následek k růst nezaměstnanosti. U Slovenska jsou parlamentní volby v roce 1998

nejvýznamnější okamžikem pro další vývoj. I přes vítězství Mečiarovo HZDS, sestavuje širokou koalici 4 stran, tzv., „Vládu změny“, Mikuláš Dzurinda. Cílem vlády je provedení restrukturalizace a rozsáhlá úsporná opatření ke snížení deficitu, a tím zabránit hrozícímu znehodnocení měny. S tvrdými opatřeními nesouhlasila koaliční Strana demokratické levice (bývalí komunisté) a tak byl původní návrh zmírněn. Tím se stal málo účinným a Slovensko se dostalo na okraj ekonomické a finanční krize. To vedlo k poklesu ekonomiky a tím k růstu nezaměstnanosti. Vláda vyhlásila 2. Ekonomický balíček na stabilizaci makroekonomických ukazatelů. Jeho účinky se začaly projevovat v roce 2002 a naplno začal působit v roce 2004. ČR a Maďarsko naopak klesá, což jistě způsobily rozsáhlé zahraniční investice do budování infrastruktury a také skutečnost, že zahraniční korporace využily nižších nákladů na práci a začaly budovat výrobní závody v těchto zemích, včetně Slovenska a Polska. V letech 2009 a 2010, i přes hospodářskou krizi, nedošlo k masívnímu nárůstu nezaměstnanosti, mimo Slovenska, které opět výrazně přesáhlo 10 %. Lehce přes tuto hranici se dostalo i Maďarsko. Po odeznění krize a stabilizaci ekonomik dochází k poklesům nezaměstnanosti a v roce 2018 dosahuje ve všech zemích, mimo Rakouska, historicky nejnižších hodnot. Česká republika má s 2,2 % nejnižší nezaměstnanost v Evropě. Bohužel negativním projevem tohoto příznivého trendu je brzdění dalšího růstu v důsledku nedostatku pracovních sil.

4.2.9 Míra inflace

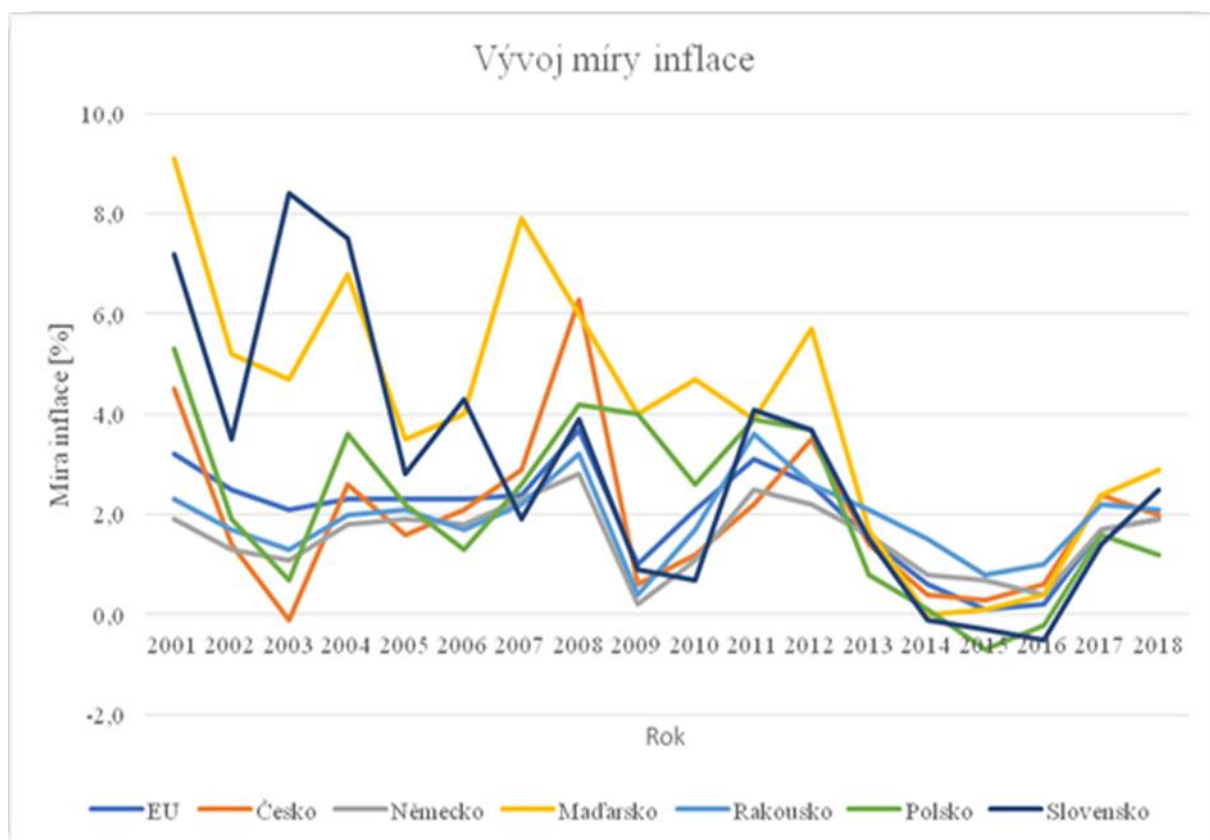
Tabulka 19 – Vývoj míry inflace - %

Rok	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
1996	:	9,1	0,6	23,5	1,8	:	2,8
1997	:	8,0	1,5	18,5	1,2	15,0	6,0
1998	:	9,7	0,6	14,2	0,8	11,7	6,7
1999	:	1,8	0,6	10,0	0,5	7,2	10,4
2000	:	3,9	1,4	10,0	2,0	10,1	12,2
2001	3,2	4,5	1,9	9,1	2,3	5,3	7,2
2002	2,5	1,4	1,3	5,2	1,7	1,9	3,5
2003	2,1	-0,1	1,1	4,7	1,3	0,7	8,4
2004	2,3	2,6	1,8	6,8	2,0	3,6	7,5
2005	2,3	1,6	1,9	3,5	2,1	2,2	2,8
2006	2,3	2,1	1,8	4,0	1,7	1,3	4,3

2007	2,4	2,9	2,3	7,9	2,2	2,6	1,9
2008	3,7	6,3	2,8	6,0	3,2	4,2	3,9
2009	1,0	0,6	0,2	4,0	0,4	4,0	0,9
2010	2,1	1,2	1,1	4,7	1,7	2,6	0,7
2011	3,1	2,2	2,5	3,9	3,6	3,9	4,1
2012	2,6	3,5	2,2	5,7	2,6	3,7	3,7
2013	1,5	1,4	1,6	1,7	2,1	0,8	1,5
2014	0,6	0,4	0,8	0,0	1,5	0,1	-0,1
2015	0,1	0,3	0,7	0,1	0,8	-0,7	-0,3
2016	0,2	0,6	0,4	0,4	1,0	-0,2	-0,5
2017	1,7	2,4	1,7	2,4	2,2	1,6	1,4
2018	1,9	2,0	1,9	2,9	2,1	1,2	2,5

Zdroj: Eurostat⁴¹ - HICP (2015 = 100) - annual data (average index and rate of change)

Graf 7 – Vývoj míry inflace, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 19

⁴¹Eurostat. HICP - inflation rate. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=prc_hicp_aind&lang=en

Z tabulky č. 19 a grafu č. 7 je patrný vývoj inflace v jednotlivých zemích. Samozřejmě i ve vývoji tohoto ukazatele se promítá střídání vlád. Většinou se jednalo o vlády s levicovými prvky. V České republice vláda ČSSD Vladimíra Špidli se známým výrokem „Zdroje jsou!“ (2002-2004), následovaná vládou Stanislava Grosse (2004-2005), který byl donucen odstoupit z důvodu nevysvětleného financování bytu, a dokončené Jiřím Paroubkem (2005-2006), k pozitivnímu vývoji země a inflace zrovna nepřispěla. Je patrné, že v roce 2008 byla inflace na celkem přijatelné úrovni. Velice obdobná je situace i v Maďarsku, Polsku a Slovensku. Je zajímavé, že inflace se rychle zvýší v letech 2003, 2006-2007, 2008-2009, 2012. Jedná se o roky, které se pohybují v rozmezí +/- 1 rok od konání parlamentních voleb. Před volbami dochází k tvrdé kritice protivníků, vládnoucí strany si kupují voliče různými příspěvky, po volbách se zase začínají dělat rázné změny, které nejsou systémové. Ještě výrazněji se vše projevuje při změně vlády z pravicové na levicovou a naopak. Na příkladu Německa a Rakouska je zřetelné, že se jedná o stabilizované země s vyspělou demokracií, které dodržují určitý konsensus a dohody. To zaručuje odolnost vůči případným vnitřním i vnějším krizím a jednotlivé výkyvy ve vývoji jsou velice mírné. Prudké zvýšení v roce 2009 bezpochyby je odrazem celosvětové hospodářské krize. Poté inflace klesala a přes postupné kolísání dosáhla v roce 2016 velice nízkých hodnot. V případě Slovenska a Polska dokonce záporných. Poté došlo opět k postupnému stoupajícímu trendu a bylo dosaženo hodnot kolem 2 %, což je bráno jako velice příznivá úroveň.

4.3 Analýza v jednotlivých letech

Záměrem je provést první analýzu za rok 1992, který byl posledním rokem před rozdělením ČSFR na Českou a Slovenskou republiku. Bohužel nepodařilo se sehnat relevantní data pro sledované země. Proto byl vybrán rok 1995. Dalším je rok 2003, tedy rok před vstupem obou zemí do EU. Důležitým je také rok 2008, což je rok před přijetím eura Slovenskou republikou, čímž vstoupila do Měnové unie. Analýza je dále provedena v letech 2010, 2015 a 2018. V grafech je oranžovou přímkou znázorněn průměr celé EU. Pokud není vyznačen, není průměr v daném roce ve statistikách EU uveden.

4.3.1 1995 – 3 roky od rozdělení republiky

V roce 1992 dosahoval HDP výše 976 497 mil. Kč, pro srovnání v mil EUR ani v mil. PPS hrubý domácí produkt Český statistický úřad neuvádí. Oproti předchozímu roku došlo k poklesu o 2,3 %. Rovněž HDP na jednoho obyvatele, ať již v eurech nebo v PPS, Český statistický úřad neuvádí.⁴² Pro toto období údaje také nejsou uváděny Eurostatem. Proto bude použit rok, ve kterém jsou k dispozici údaje pro všechny státy. Jedná se o rok 1995, u inflace rok 1996, u zaměstnanosti a nezaměstnanosti budou uvedeny údaje až z roku 1998. V grafech je možné pozorovat porovnání s průměrem EU, který je vyznačen oranžovou barvou. Bohužel u některých ukazatelů z roku 1995 není tento průměr uveden, proto není ani vyznačen.

Tabulka 20 – Vstupní údaje analýzy pro rok 1995 - 1998

Ukazatel	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
HDP na obyvatele [EUR]	15 230	4 430	24 320	3 430	23 190	2 840	2 860
HDP na obyvatele PPS [%]	100,0	76,0	130,6	50,7	130,8	42,7	48,0
Zaměstnanost [%] ⁴³		73,4	67,1	58,8	70,9	65,2	67,4
Nezaměstnanost [%] ⁴⁴		6,5	9,4	8,7	4,7	10,2	12,7
Inflace [%] ⁴⁵		8,0	1,5	18,5	1,2	15,0	6,0
Schodek [% HDP]		-12,4	-9,4	-8,6	-6,1	-4,2	-3,5

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Eurostatu uvedených v tabulkách č. 1-19

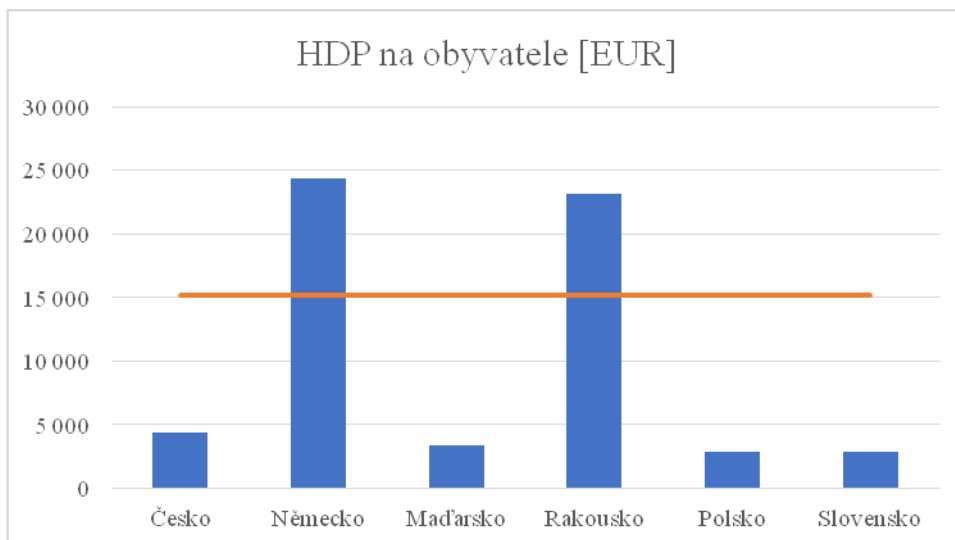
⁴² Český statistický úřad. *Základní ukazatele národního hospodářství v České republice*. [online]. 2017. [Cit 2019-11-20]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/documents/10180/46173161/32018117_0401.pdf/e98cdd8f-6ef4-412f-9ae1-c5df2dbef29e?version=1.2

⁴³ První kompletní údaje jsou v roce 1998 – uvedeno v tabulce, graf zpracován dle těchto dat z roku 1998

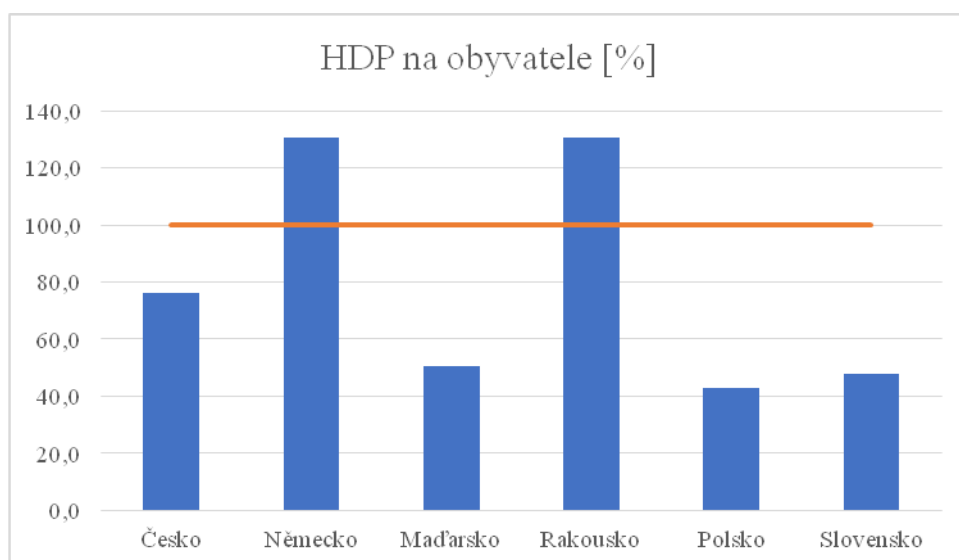
⁴⁴ První kompletní údaje jsou v roce 1998 – uvedeno v tabulce, graf zpracován dle těchto dat z roku 1998

⁴⁵ První kompletní údaje jsou v roce 1997 – uvedeno v tabulce, graf zpracován dle těchto dat z roku 1997

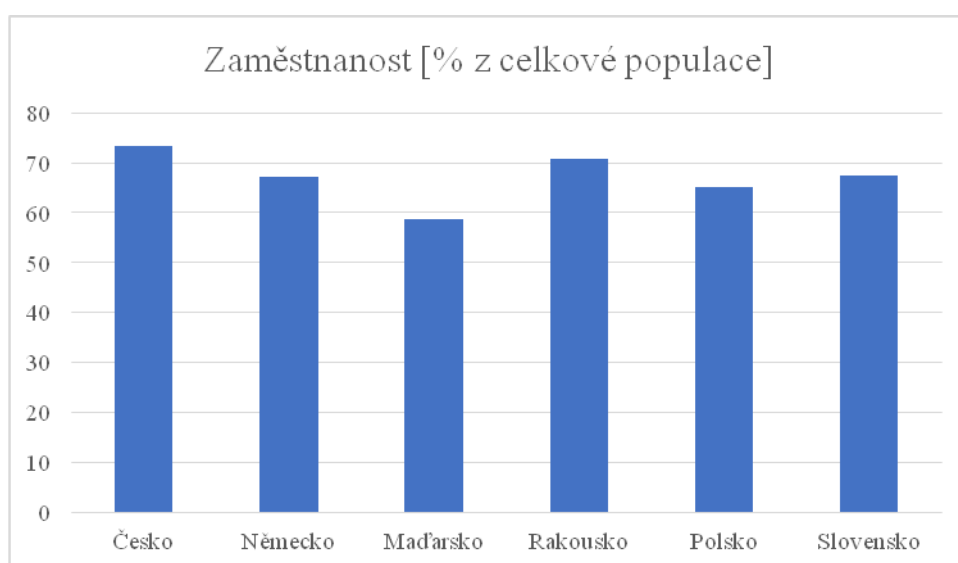
Graf 8 – HDP na obyvatele v roce 1995 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 20

Roku 1995 dosahovaly státy V4 výrazně nižší úroveň HDP na jednoho obyvatele, než byl průměr v EU. V rámci V4 měla ČR nejvyšší HDP na obyvatele. Přibližně srovnatelná je tato úroveň s úrovní Maďarska či Polska. Je zřejmé, že Německo a Rakousko jsou vysoko nad průměrem EU a dosahují hodnot pohybující se kolem pětinasobku hodnoty ČR.

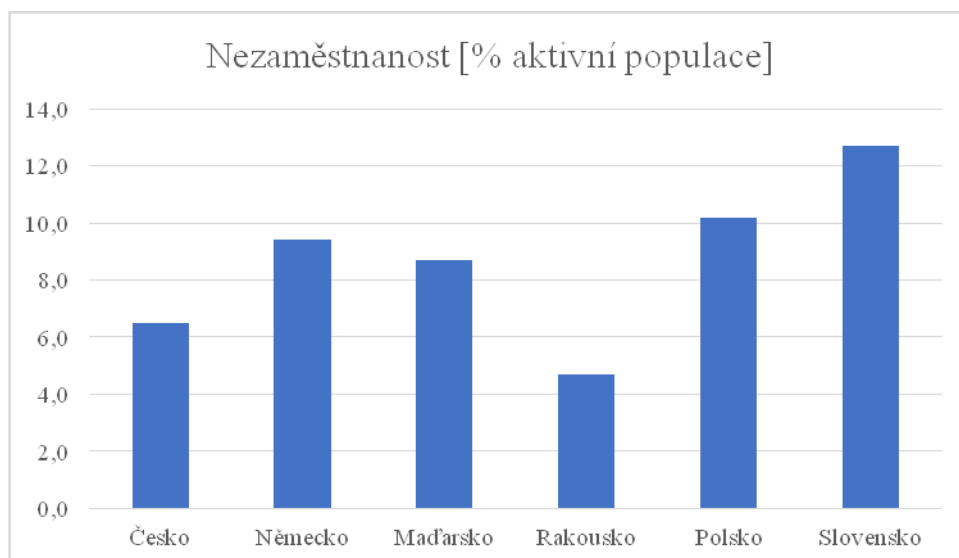
Graf 9 – HDP na obyvatele v roce 1995 ve vybraných zemích EU v paritě kupní síly a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 20

Tento graf ukazuje opět HDP na jednoho obyvatele v roce 1995, ale tentokrát v paritě kupní síly, navíc v procentuálním vyjádření k průměru EU, který je vyznačen oranžovou barvou. Je zcela zřejmé, že v tomto hodnocení není již rozdíl tak výrazný, a i rozdíl Německa a Rakouska na průměr je o něco menší. Z nových zemí dosahuje Česká republika výrazně vyšších hodnot.

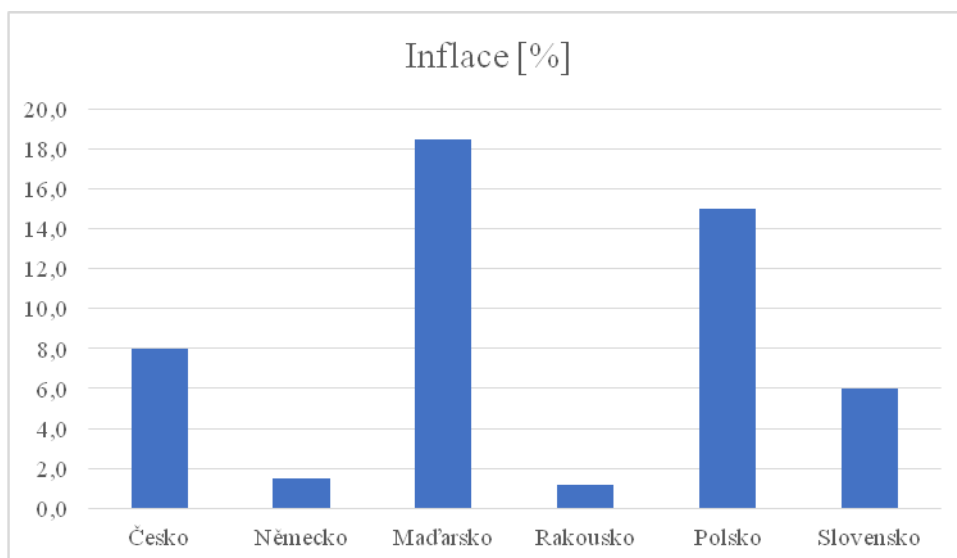
Graf 10 – Zaměstnanost v roce 1998 ve vybraných zemích EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 20

V zaměstnanosti nejsou mezi jednotlivými zeměmi takové rozdíly. Naopak země V4 mají v roce 1995 velmi dobré výsledky, mimo Maďarska jsou na srovnatelné úrovni s Německem i Rakouskem. Česká republika dokonce dosahuje nejlepšího výsledku. V tomto roce není k dispozici průměr EU.

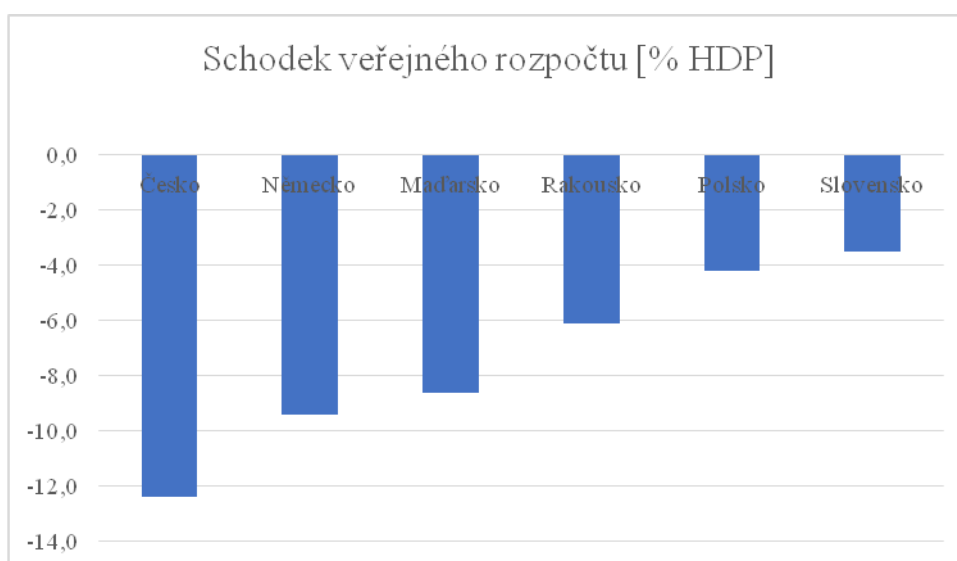
Graf 11 – Nezaměstnanost v roce 1998 ve vybraných zemích EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 20

Nezaměstnanost vykazuje jiné parametry. Tato skutečnost je dána metodikou a určování ukazatelů. Zaměstnanost představuje podíl počtu pracujících ve skupině osob 15-64 let. Kdežto nezaměstnanost (Míra nezaměstnanosti) vyjadřuje podíl nezaměstnaných proti celkové pracovní síle. Přičemž za nezaměstnaného je považována osoba, která je starší 15 let (např. Anglie 16), je připravená nastoupit do zaměstnání během 14 dnů, aktivně hledá zaměstnání a je zaměstnaná. Neplatí tedy, že součtem obou ukazatelů se dosáhne úrovně 100 %. Změnou orientace ekonomik a její restrukturalizace to sebou nese i zvýšení nezaměstnanosti, která byla před rokem 1990 téměř nulová, uměle udržována. Nejvyšší nezaměstnanost měla Slovenská republika, a naopak druhou nejnižší, za Rakouskem, měla Česká republika. Ani u tohoto parametru není znám průměr EU.

Graf 12 – Inflace v roce 1996 ve vybraných zemích EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 20

Z grafu je patrný veliký rozdíl mezi V4 a starými členy EU. Nejvyšší inflaci dosahovalo Maďarsko, a to více jak 18 %, a také Polsko, kolem 15 %. Ze zemí V4 mělo nejnižší inflaci Slovensko. Samozřejmě vysoká inflace byla způsobena počáteční fází přechodu z plánovaných ekonomik na tržní, zahájení privatizací státního majetku, vzniku soukromých podniků, uvolnění regulovaných cen a dalšími opatřeními, které s těmito procesy byly přijímány. Opět není znám průměr EU.

Graf 13 – Schodek veřejného rozpočtu v roce 1995 ve vybraných zemích EU, vlastní zpracování dat z tabulky č. 20

Nejvyššího schodku dosáhla Česká republika. Česká republika byla v uvedeném období v přechodu k tržní ekonomice. Po rozdělení republiky byly provedeny rozsáhlé změny v daňové soustavě, určení daní, také změny v sociální politice a zejména rozsáhlá privatizace státního majetku. Tyto změny byly velice rychlé a rozsáhlé proti ostatním bývalým socialistickým zemím. Velmi výrazné bylo i dluhové financování obcí se snahou udržet jejich úroveň a zachování zemědělské výroby. To vše vedlo k celkovému propadu veřejných financí. Naproti tomu ostatní země V4 šly cestou pomalých změn a řešily spíše profilaci politického systému bez rychlých ekonomických změn. Nejnižšího schodku dosahovalo Slovensko. Zajímavý je vysoký schodek Německa, které se stále vyrovnávalo s investicemi do nových výhodných zemí společného státu.

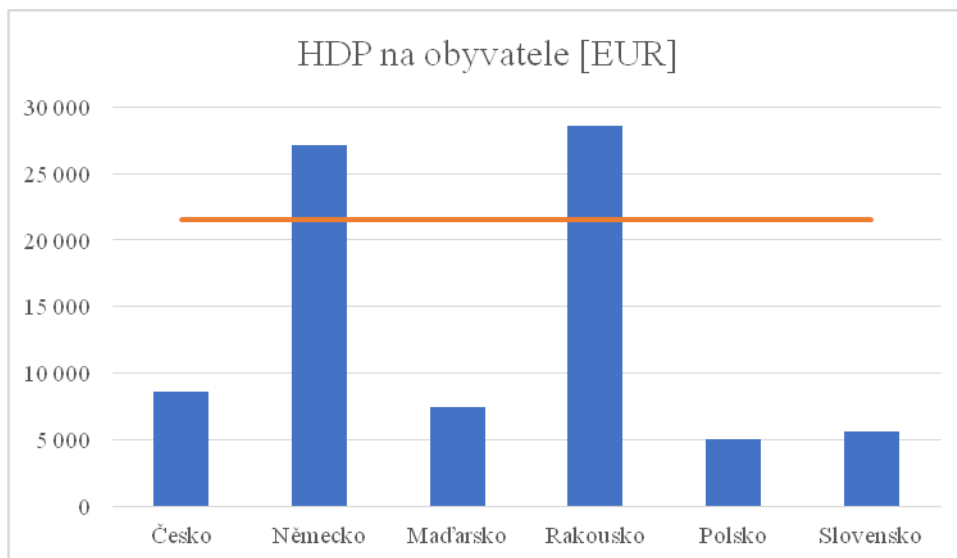
4.3.2 2003 – před vstupem ČR do EU

Tabulka 21 – Vstupní údaje analýzy pro rok 2003

Ukazatel	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
HDP na obyvatele [EUR]	21 560	8 650	27 120	7 450	28 560	5 030	5 600
HDP na obyvatele PPS[%]	100,0	76,4	119,0	60,9	126,4	48,3	55,7
Zaměstnanost [%]	67	70,7	68,3	62,4	70,4	57,1	64,8
Nezaměstnanost [%]	9,2	7,8	9,7	5,8	4,8	19,8	17,7
Inflace [%]	2,1	-0,1	1,1	4,7	1,3	0,7	8,4
Schodek [% HDP]	-3,1	-6,9	-3,7	-7,1	-1,8	-6,1	-3,1

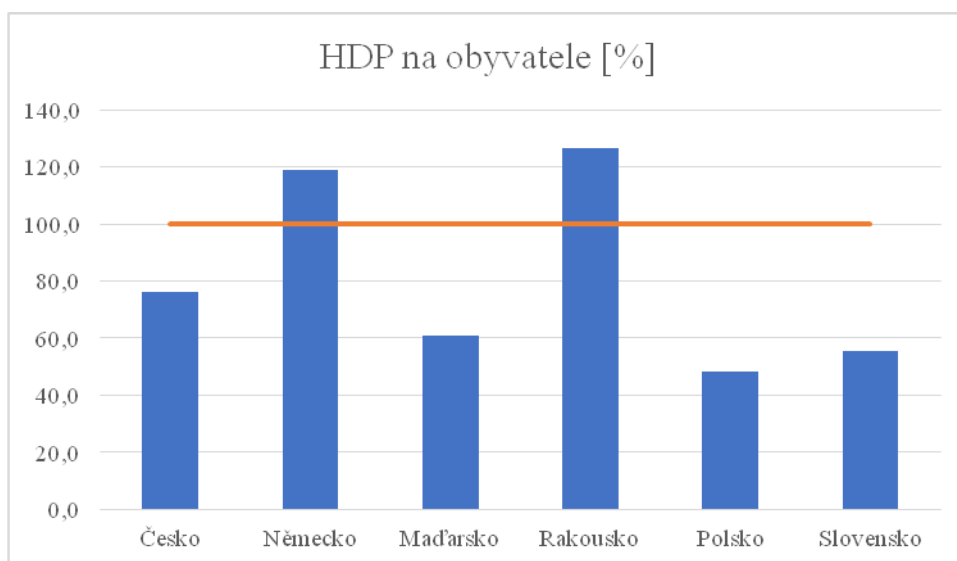
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Eurostatu uvedených v tabulkách č. 1-19

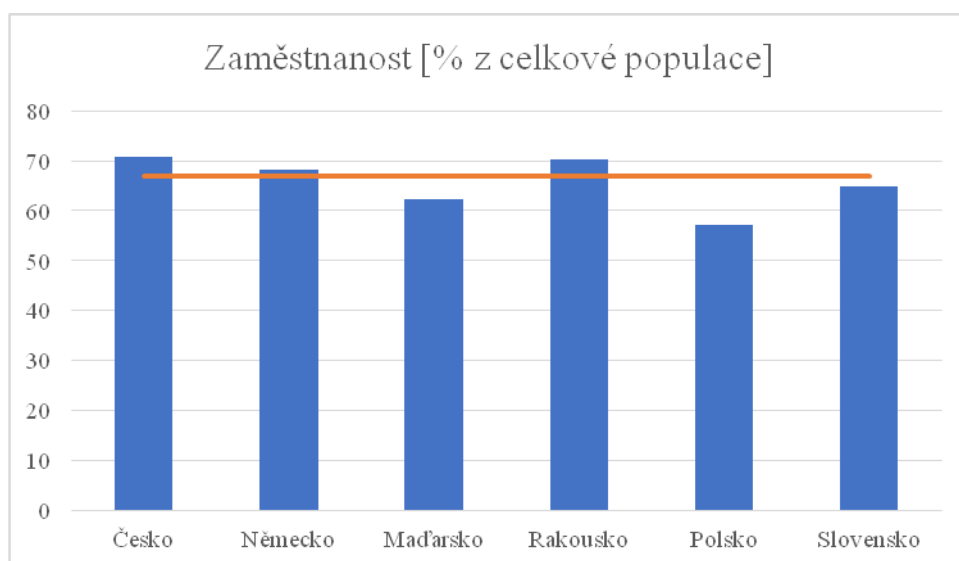
Graf 14 – HDP na obyvatele v roce 2003 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 21

V roce 2003 dosahovala všechny státy V4 výrazně nižší úroveň HDP na jednoho obyvatele, přestože vzrostly od roku 1995 o více než 95 % v případě ČR a SR, Maďarsko o 117 % a nejméně Polsko o 77 %, než byl průměr v EU. Proti roku 1995 je však rozdíl k průměru EU větší, protože dynamický růst byl v celé EU. Průměr je vyznačen oranžovou barvou.

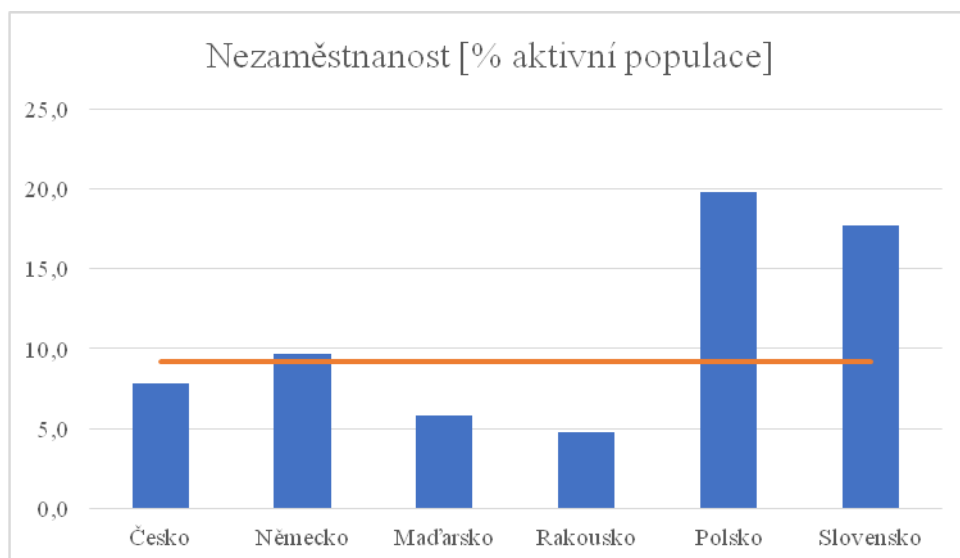
Graf 15 – HDP na obyvatele v roce 2003 vybraných zemích EU v paritě kupní síly a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 21

V roce 2003 dosahovala Česká republika téměř stejné hodnoty jako v roce 1995. Německo se propadlo o více než 11 %, Rakousko o 4,4 %. Naproti tomu Polsko rostlo o 5,6 %. Slovensko o 7,7 %. Nejvyšší nárůst zaznamenalo Maďarsko o 10,2 %. Tento výsledek je možné přičíst provedené privatizaci, stabilizaci ekonomik a nastolení tržního prostředí.

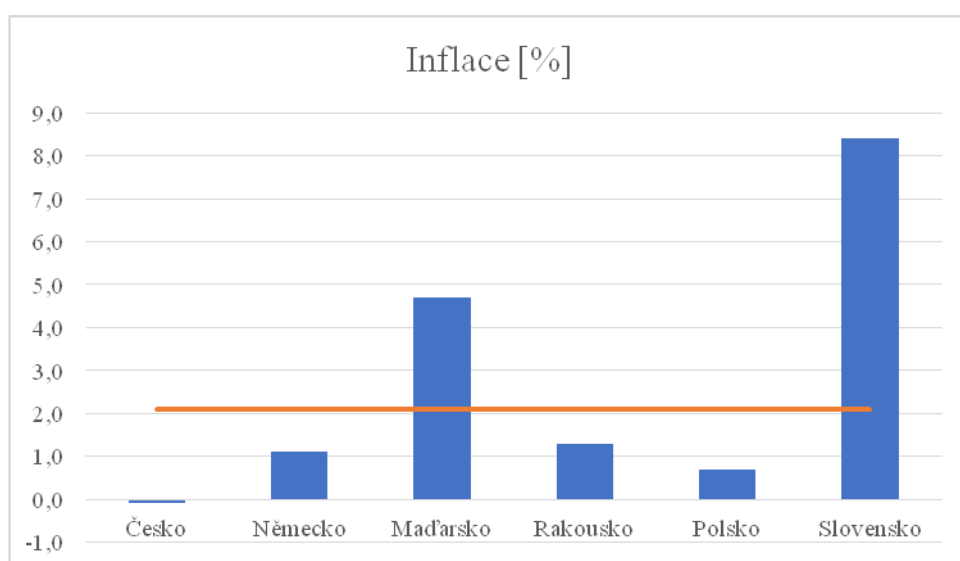
Graf 16 – Zaměstnanost v roce 2003 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 21

Zaměstnanost v roce 2003, vyjádřena procentuálním podílem z celé populace, dosahovala v ČR 70,7 %, zatímco průměr EU dosahoval 67 %. Na Slovensku byla v tomto roce zaměstnanost nižší, než tomu bylo v ČR, a to o 5,9 %, což bylo o 2,2 % méně než průměr EU. Zaměstnanost České republiky je v tomto ohledu srovnatelná s Německem či Rakouskem.

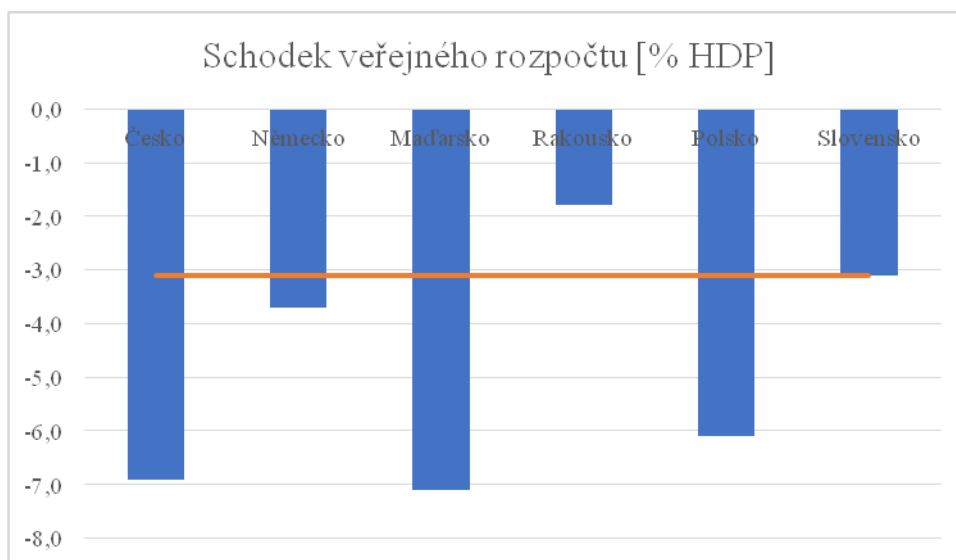
Graf 17 – Nezaměstnanost v roce 2003 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 21

Nezaměstnanost v roce 2003 byla České republice o 1,4 % nižší než průměrná nezaměstnanost v EU. Oproti tomu na Slovensku nezaměstnanost dosahovala vysoké hodnoty, o 9,9 % více než v ČR, tedy o 8,5 % více než v EU. Nejvyšší nezaměstnanost mělo Polsko a nejnižší Rakousko. Důvody jsou především politické změny po uskutečněných volbách v letech 2001-2002, které vedly k velkým změnám i v ekonomické oblasti. Dobrého výsledku dosáhlo Maďarsko. Průměr EU je vyjádřen oranžovou barvou.

Graf 18 – Inflace v roce 2003 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 21

Česká republika se v roce 2003 dostala do deflace na hodnotu -0,1 %. Nejvyšší inflaci mělo Slovensko 8,4 %. Nad průměr EU se dostalo ještě Maďarsko se 4,7 %. Jinak ostatní státy dosáhly celkem nízké inflace kolem 1 %.

Graf 19 – Schodek veřejného rozpočtu v roce 2003 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat tabulky č. 21

V roce 2003 Česká republika společně s Maďarskem a Polskem byly hluboko pod průměrem EU. Situace Maďarska a Slovenska je popsána v kapitole 4.2.5. a České republiky v kapitole 4.2.9. Polsko se nacházelo v obdobné situaci, kdy od roku 2000 docházelo k silné kritice Buzkovy vlády ze strany opozice, což mělo velký vliv na výsledek voleb v roce 2001. Po volbách se velice těžce hledala vládní koalice a nakonec vznikla vláda premiéra Belka, která byla brána jako nejmenší zlo bez velkých očekávání. Lehce pod průměrem bylo Německo, které snižovalo schodek po masivních investicích do nových východních zemí. Na hranici dosáhlo Slovensko a jediná země, která dosáhla lepšího výsledku, bylo Rakousko.

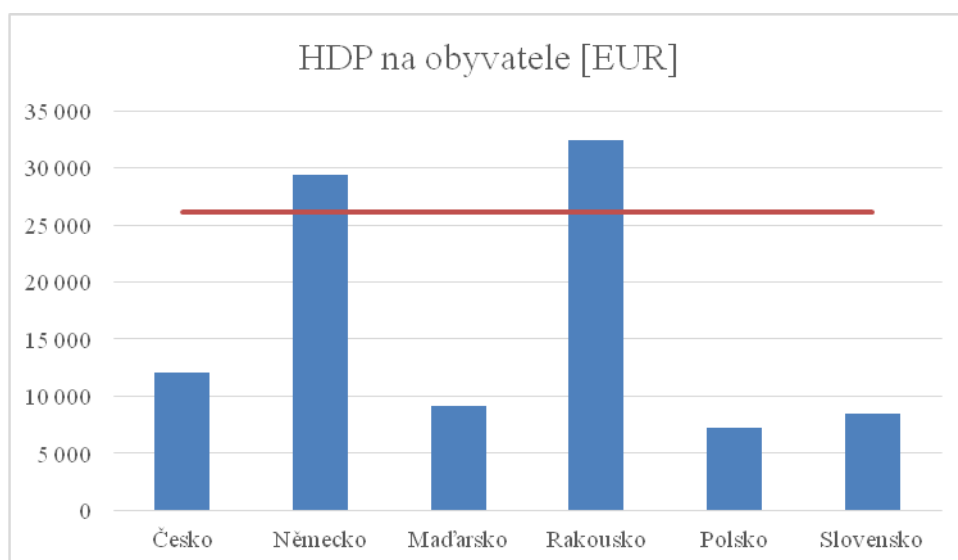
4.3.3 2008 – dva roky po vstupu ČR do EU

Rok 2008 byl rokem, kdy na podzim naplno vypukla hospodářská krize a rokem těsně před vstupem Slovenska do EMU. Analýza slouží i k provedení vyhodnocení prvních čtyřech let od vstupu České republiky a ostatních států V4 do EU.

Tabulka 22 – Vstupní údaje analýzy pro rok 2008

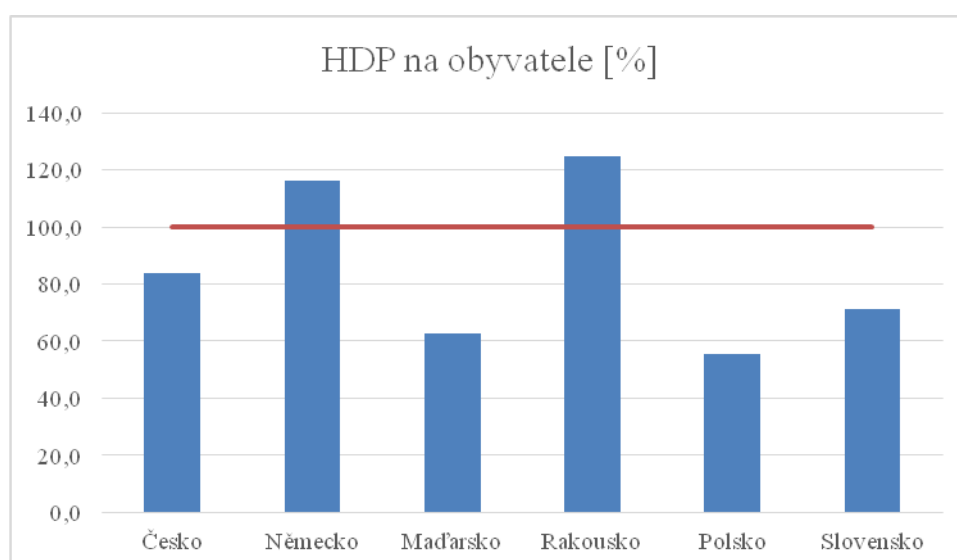
Ukazatel	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
HDP na obyvatele [EUR]	26 130	15 470	31 530	10 780	35 300	9 610	12 230
HDP na obyvatele PPS [%]	100,0	83,9	116,2	62,6	125,0	55,4	71,4
Zaměstnanost [%]	70,2	72,4	74	61,5	73,8	65,0	68,8
Nezaměstnanost [%]	7,0	4,4	7,4	7,8	4,1	7,1	9,6
Inflace [%]	3,7	6,3	2,8	6,0	3,2	4,2	3,9
Schodek [% HDP]	-2,5	-2,0	-0,1	-3,7	-1,5	-3,6	-3,6

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Eurostatu uvedených v tabulkách č. 1-19

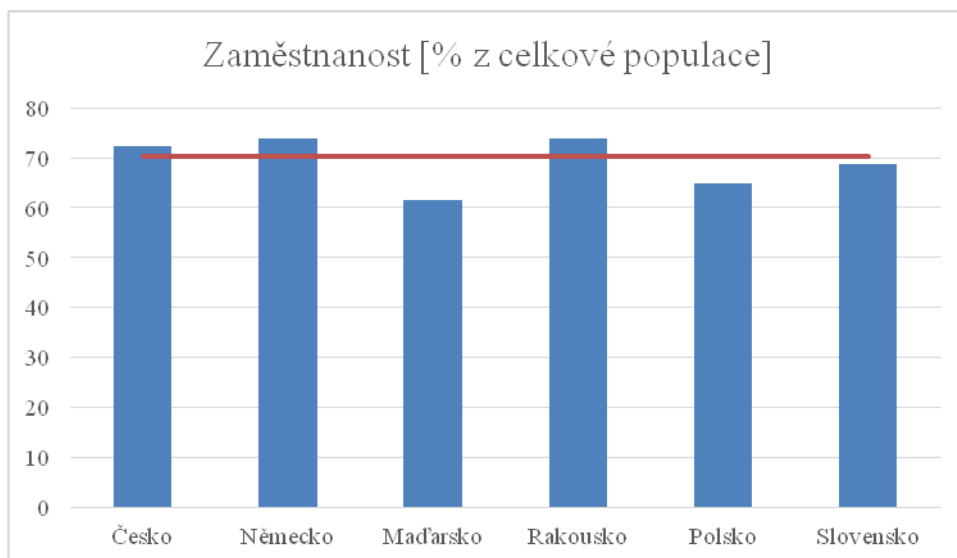
Graf 20 – HDP na obyvatele v roce 2008 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 22

Rozdíl v HDP na obyvatele vyjádřen v eurech se zemím V4 nedaří snížit, a pokud ano, tak jen nepatrně. Zatímco v roce 2003 byl rozdíl mezi ČR a průměrem EU 12 910 eur a rozdíl mezi SR a průměrem EU 15 960 eur, v roce 2008 došlo ke snížení tohoto rozdílu na 10 660 eur a u SR na 13 900 eur, což byly velké posuny. Posun zaznamenalo i Rakousko, a velice mírný Německo s Polskem. Naopak Maďarsko svůj rozdíl zvýšilo. Německo a Rakousko je stále nad průměrem, jen rozdíl se snižuje. Důvodem je vstup nových zemí do EU a propuknutí hospodářské krize. Záleželo na tom, kdy se tato událost začala promítat do ekonomik jednotlivých států. Velmi rychle se hospodářská krize projevila v Německu. Naopak u některých států se začala projevovat až na přelomu let 2008-2009.

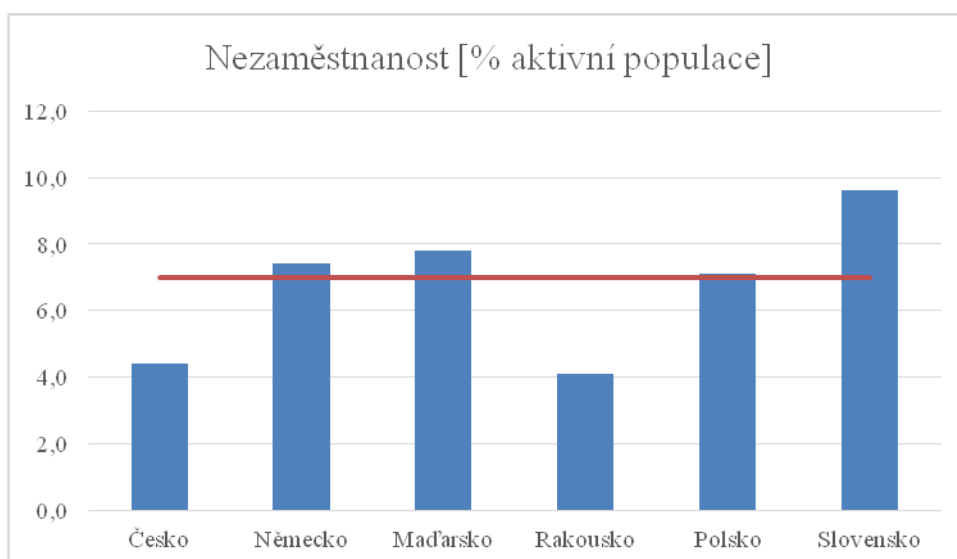
Graf 21 – HDP na obyvatele v roce 2006 ve vybraných zemích EU v paritě kupní síly a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 22

V paritě kupní síly si Česká republika v roce 2008 polepšila o 3 %, zatímco Německo kleslo o 3 %. Rakousko zůstalo přibližně na stejné hodnotě jako v roce 2003, stejně tak i Maďarsko. Polsko si polepšilo o 2,4 % a nejlépe si vedlo Slovensko, které si polepšilo o 5,4 %.

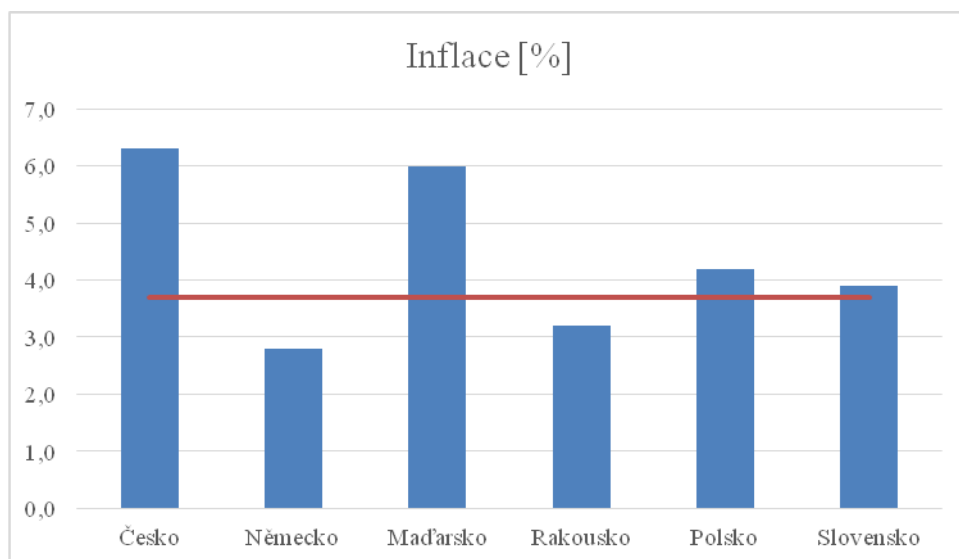
Graf 22 – Zaměstnanost v roce 2008 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 22.

V období pěti let po roce 2003 došlo k nárůstu zaměstnanosti. ČR o 1,7 %, SR o 4,0 %, Polsko nejvíce o 7,9 %. Naproti tomu Maďarsko zaznamenalo pokles o 0,9 %. V Rakousku zaměstnanost stoupla o 3,4 % a v Německu o 5,7 %.

Graf 23 – Nezaměstnanost v roce 2008 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 22

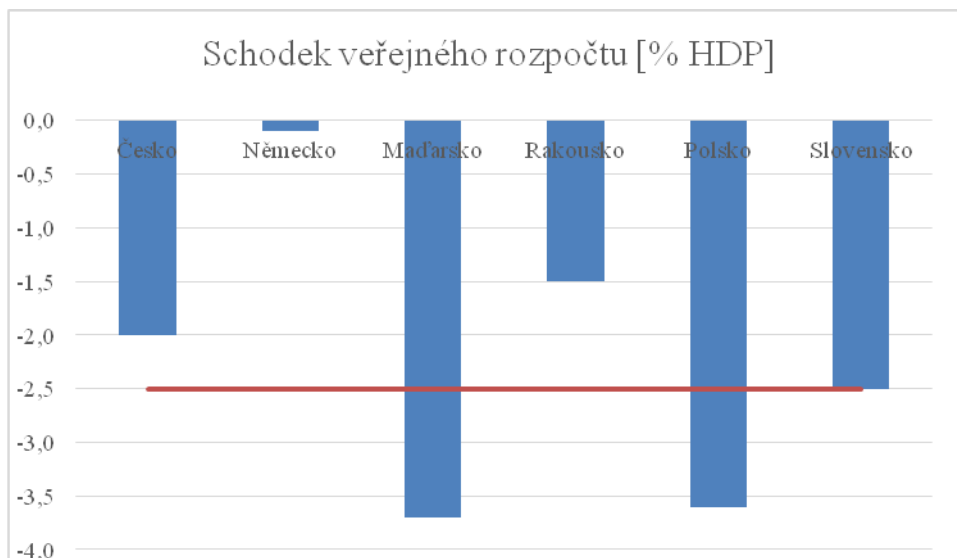
Nezaměstnanost v roce 2008 klesla oproti roku 2003 v ČR o 3,4 %, v Německu o 2,3 %, Rakousku. V Rakousku o 0,7 %, na Slovensku o 8,1 % a v Polsku klesla dokonce o 12,7 %. Pouze v Maďarsku stoupla o 2,0 %. Naopak o 1,4 % se zvýšila v Maďarsku. Slovensko, Maďarsko a Německo jsou však stále nad průměrem EU.

Graf 24 – Inflace v roce 2008 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 22

V roce 2008 proti roku 2003 inflace zpravidla vzrostla. Nejvíce v ČR, kde vzrostla z -0,1 na hodnotu 6,4 %, druhý největší nárůst vykázalo Polsko 3,5 %. Německo, Maďarsko a v Rakousku navýšilo inflaci mezi 1-2 %. Jedinému Slovensku se podařilo snížit inflaci o 4,5 % a dosáhlo nejlepšího výsledku ze zemí V4.

Graf 25 – Schodek veřejného rozpočtu v roce 2008 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 21

V tomto ukazateli si v roce 2008 výrazně polepšila ČR, která snížila schodek, oproti roku 2003, o 4,9 %. Polepšilo si i Německo o 3,6 %, Maďarsko o 3,4 % a Polsko o 2,5 %. Naopak si pohoršilo Slovensko o 0,5 %, Rakousko o 0,3 %. Toto snížení deficitů je možné dát do souvislosti s volbami v zemích V4, kde mimo Slovenska vznikly spíše pravicově zaměřené vlády a růstu světové ekonomiky. Ten však byl na podzim zastaven hospodářskou krizí.

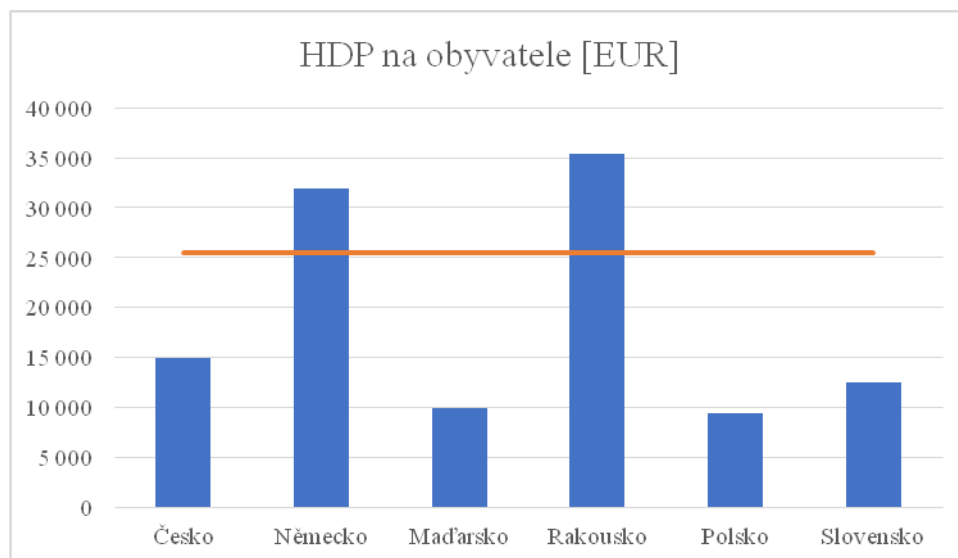
4.3.4 Rok 2010

Obdobně jako u předchozích let budou pro rok 2010 nejprve sumarizovány dosažené hodnoty jednotlivých ukazatelů. V tomto roce se začaly země vyrovnávat s následky hospodářské krize.

Tabulka 23 – Vstupní údaje analýzy pro rok 2010

Ukazatel	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
HDP na obyvatele [EUR]	25 500	14 900	31 940	9 900	35 390	9 390	12 540
HDP na obyvatele v PPS [%]	100,0	82,7	119,1	64,7	126,1	62,4	75,0
Zaměstnanost [%]	68,5	70,4	75	59,9	73,9	64,3	64,6
Nezaměstnanost [%]	9,6	7,3	7,0	11,2	4,8	9,7	14,5
Inflace [%]	2,1	1,2	1,1	4,7	1,7	2,6	0,7
Schodek [% HDP]	-6,4	-4,2	-4,4	-4,4	-4,4	-7,4	-7,5

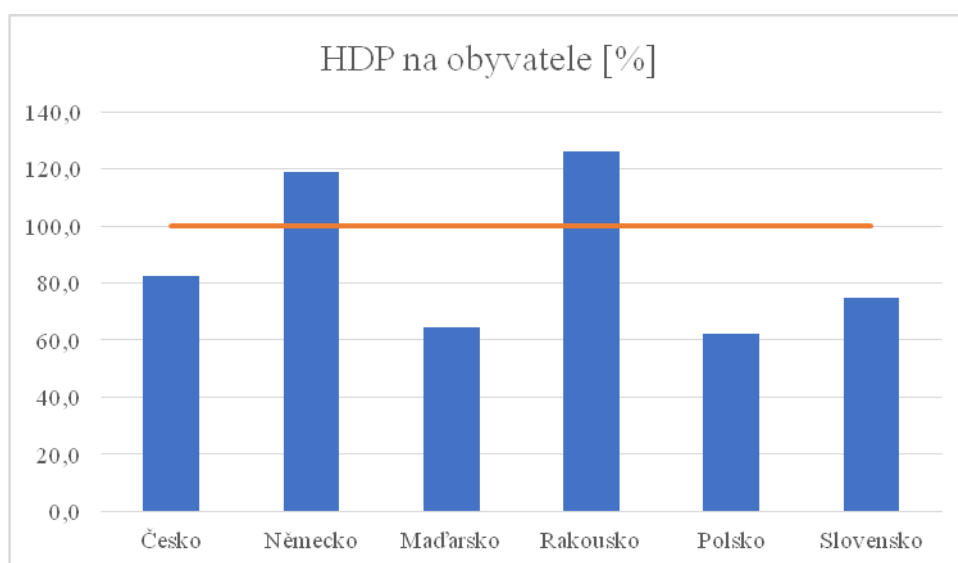
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Eurostatu uvedených v tabulkách č. 1-19

Graf 26 – HDP na obyvatele v roce 2010 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 23

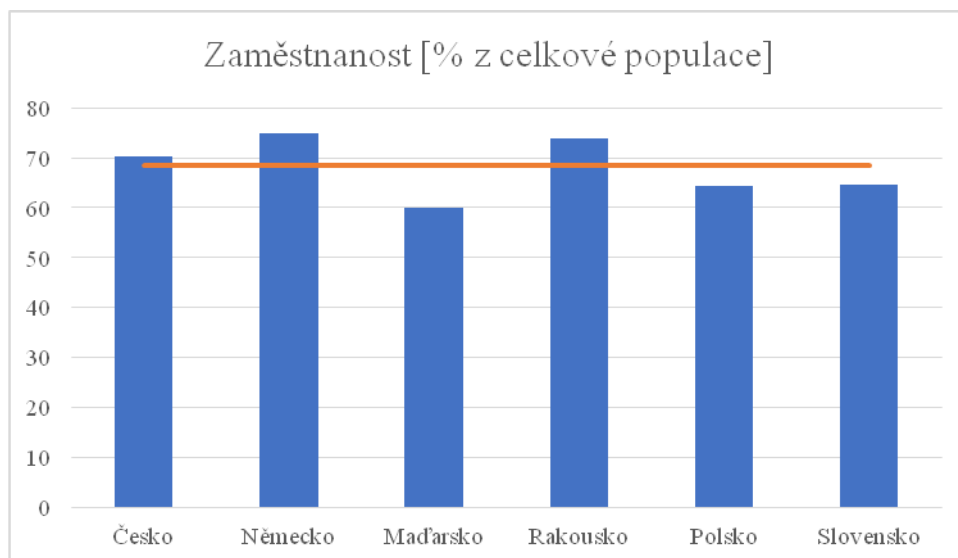
V roce 2009 bylo možné zaznamenat pokles HDP jednotlivých zemí, i průměru EU. Ve sledovaném roce 2010, kdy začíná stabilizace ekonomik po krizi, se situace obrátila a většina zemí mimo České republiky a Maďarska se vrátila na úroveň roku před krizí. ČR se sice dostala na nejnižší rozdíl s průměrem EU na 10.600 Euro, i přes pokles

hodnoty, ale to bylo způsobeno spíše poklesem průměru EU, který byl větší, než pokles ČR. Skutečnost, že ČR potřebovala delší dobu vypořádání se s krizí, bylo způsobeno jejím zaměřením a provázaností s Německou ekonomikou. Proto pro její růst je zpravidla důležitou podmínkou rozběhnutí německé ekonomiky. Důsledkem je také politická situace, kdy došlo k pádu vlády během Českého předsednictví EU a nastolení vlády úředníků do uspořádání předčasných voleb

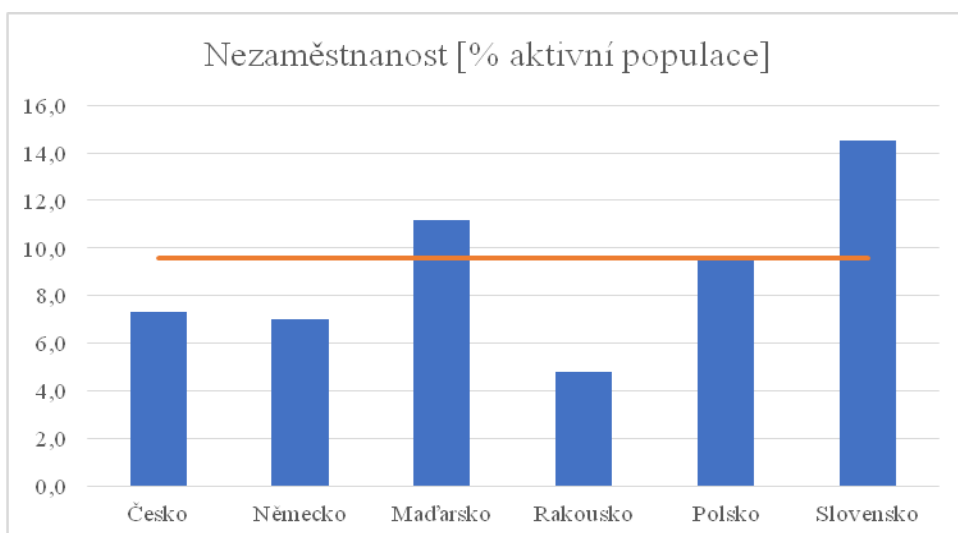
Graf 27 - HDP na obyvatele v roce 2010 ve vybraných zemí EU v paritě kupní síly a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 23

V roce 2010 je zřejmé, že většina zemí zaznamenává růst proti roku 2008, což naznačuje, že překonávaly neblahý vliv předcházející krize. Maďarsko rostlo o 2,1 %, Polsko dokonce o 7,0 %. Rakousko si polepšilo o 2,8 % na hodnotu 126,1 % průměru EU a Slovensko o 3,6 %. Česká republika si pohoršila o 1,2 % a Německo o 2,9 %. Stejně jako u ostatních ukazatelů jde o schopnost ekonomik vypořádávat se s hospodářskou krizí. V případě České republiky jde i o politickou krizi komentovanou výše.

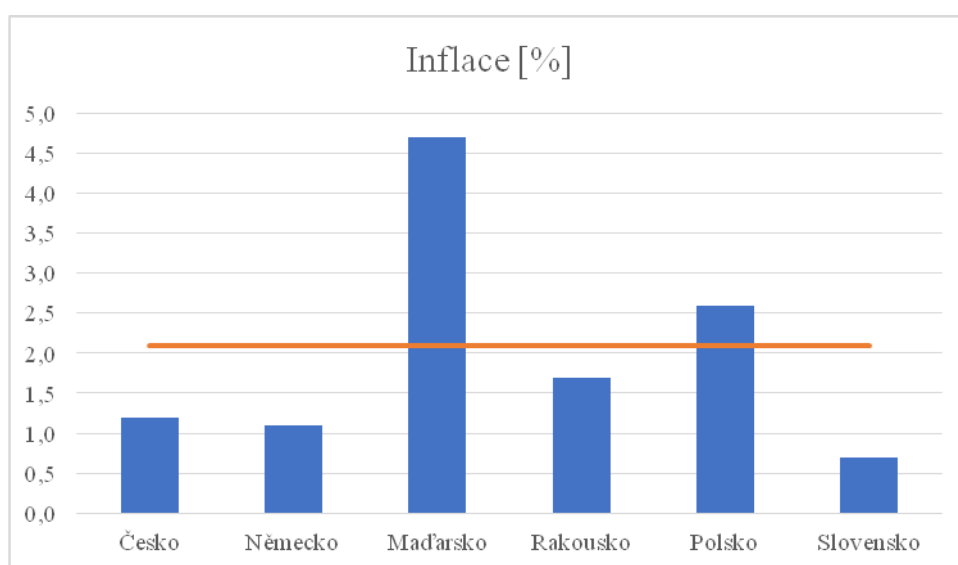
Graf 28 – Zaměstnanost v roce 2010 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 23

Zaměstnanost se proti roku 2008 u většiny sledovaných zemí snížila, což je pochopitelné vzhledem k období těsně po kulminaci krize. Podle MMF sice krize skončila v roce 2014, ale jednotlivé státy se s jejími následky vypořádaly různě. Většinou se na hodnoty před krizí dostávaly mezi lety 2011-2014. Největší snížení zaznamenalo Slovensko o 3,8 %, Česká republika o 2 %. Maďarsko o 1,6 % a Polsko o 0,7 %. Rakousko zůstalo téměř na stejné hodnotě, když přidalo 0,1 % a nejvíce si polepšilo Německo, a to o 1,0 %.

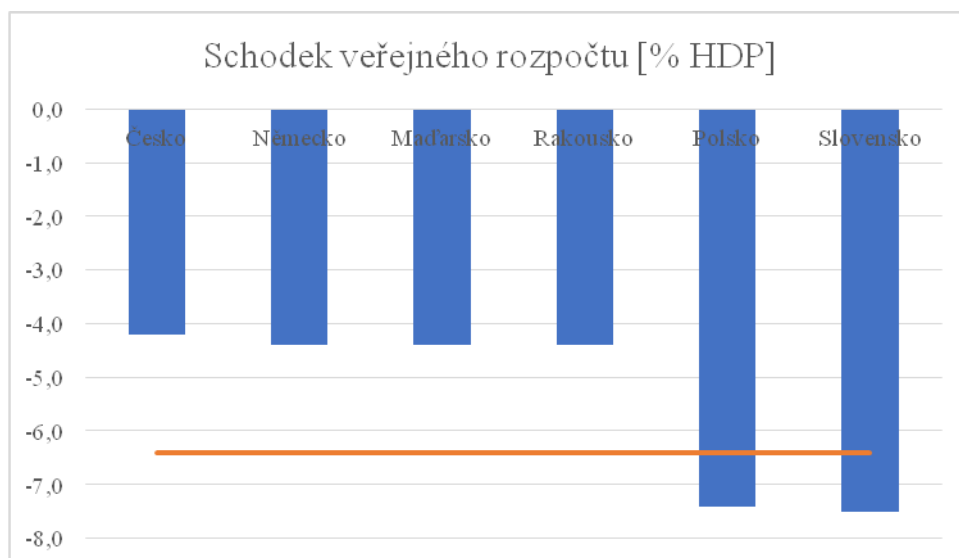
Graf 29 – Nezaměstnanost v roce 2010 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 23

Podstatně větší problém v EU je v roce 2010 nezaměstnanost. V celé EU se průměr zvýšil o 2,6 % proti roku 2008. V České republice stoupla nezaměstnanost od roku 2008 celkem o 2,9 %, v Maďarsku o 3,4 %. V Polsku o 2,6% a na Slovensku dokonce o 4,9 %. V Německu, po mírném vzestupu ve sledovaném období, poklesla nezaměstnanost o 0,4 a dosáhla dokonce na hodnotu nižší než před krizí. V Rakousku se nezaměstnanost mírně zvýšila o 0,7 %. Zde je patrné, že tradiční tržní ekonomiky jsou podstatně odolnější a jsou schopny se celkem rychle vypořádat s ekonomickými výkyvy.

Graf 30 – Inflace v roce 2010 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 23

Inflace v roce 2010 byla u všech sledovaných zemí nižší než před krizí v roce 2008. Největší pokles zaznamenala Česká republika o 5,1 %, Slovensko o 3,2 %. Ostatní země zaznamenaly pokles kolem 1,5 %. Inflace v tomto roce je přibližně na úrovni roku 2006. Z grafu je patrné, že průměr EU mírně převyšuje Polsko a výrazně Maďarsko. Tyto hodnoty jsou zřejmě důsledkem opatření, která země zavedly jako nástroj ke zmírnění následků krize.

Graf 31 – Schodek veřejného rozpočtu v roce 2010 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 23

Vývoj schodku veřejných rozpočtů měl samozřejmě stoupající trend v roce 2009 a naopak klesající v roce 2010. Je zřejmé, že proti roku 2008 si pohoršilo Slovensko, které zvýšilo schodek o 3,9 %, což je stejný výsledek jako průměr EU. Výrazněji se zvýšil schodek Německa o 4,3 %, což bylo způsobeno nutnými výdaji do východních zemí Německa. Ty nedosáhly úrovně západní části a byly výrazně více ohroženy krizí. Polsko zvýšilo schodek o 3,8 %. Rakousko o 2,9, ČR o 2,2 % a nejméně Maďarsko o 0,7 %, které si výrazně polepšilo vzhledem k průměru EU.

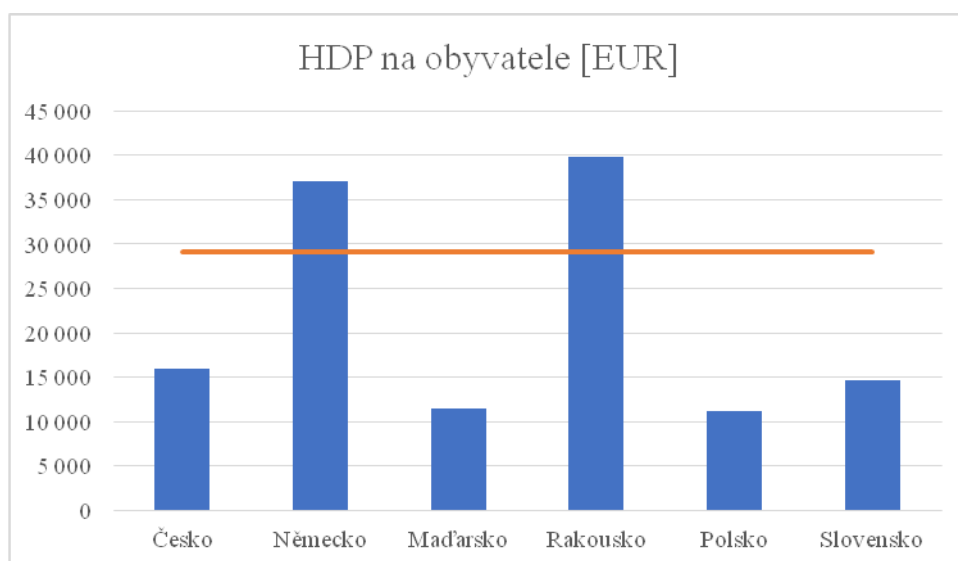
4.3.5 Rok 2015

Tabulka 24 – Vstupní údaje analýzy pro rok 2015

Ukazatel	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
HDP na obyvatele [EUR]	29 140	15 980	37 090	11 400	39 890	11 190	14 710
HDP na obyvatele PPS [%]	100,0	86,9	123,0	68,8	128,9	68,4	77,2

Zaměstnanost [%]	70,1	74,8	78	68,9	74,3	67,8	67,7
Nezaměstnanost [%]	9,4	5,1	4,6	6,8	5,7	7,5	11,5
Inflace [%]	0,1	0,3	0,7	0,1	0,8	-0,7	-0,3
Schodek [% HDP]	-2,4	-0,6	0,9	-2,0	-1,0	-2,6	-2,7

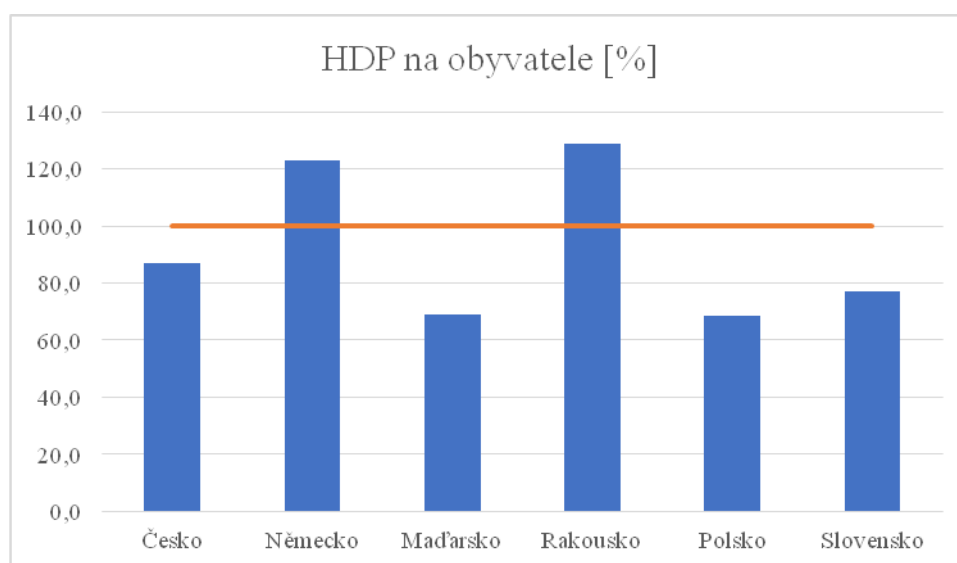
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Eurostatu uvedených v tabulkách č. 1-19

Graf 32 – HDP na obyvatele v roce 2015 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 24

Roku 2015 dosáhl u všech zemí rozdíl větších hodnot než v předešlém sledovaném období. Pro země V4 to samozřejmě znamená zvětšení ztráty na průměr EU, který je opět vyznačen oranžovou barvou a dosáhl přírůstek proti roku 2010 3 640 euro. ČR se z rozdílu na průměr EU v roce 2010, který dosahoval 10.600 euro propadla v roce 2015 na 13.160 euro. Takového propadu dosáhla i přes to, že za období od roku 2010 byl nárůst hodnoty o 1 080 euro. Na druhou stranu je nutné konstatovat, že šlo o nejmenší přírůstek ze všech sledovaných zemí. I v tomto období, mezi lety 2010-2015, došlo v ČR k pádu vlády, nastolení úřednické vlády a uspořádání nových parlamentních voleb v roce 2013. To samozřejmě nepřispělo k ekonomickému růstu. Vítězí ČSSD, vládnoucí ODS po špatném výsledku přechází do opozice a do vlády se dostává nové hnutí ANO Andreje Babiše. Vládu dotváří KDU-ČSL. Vláda navyšuje výdaje státu a vyznačuje se soubojem premiéra

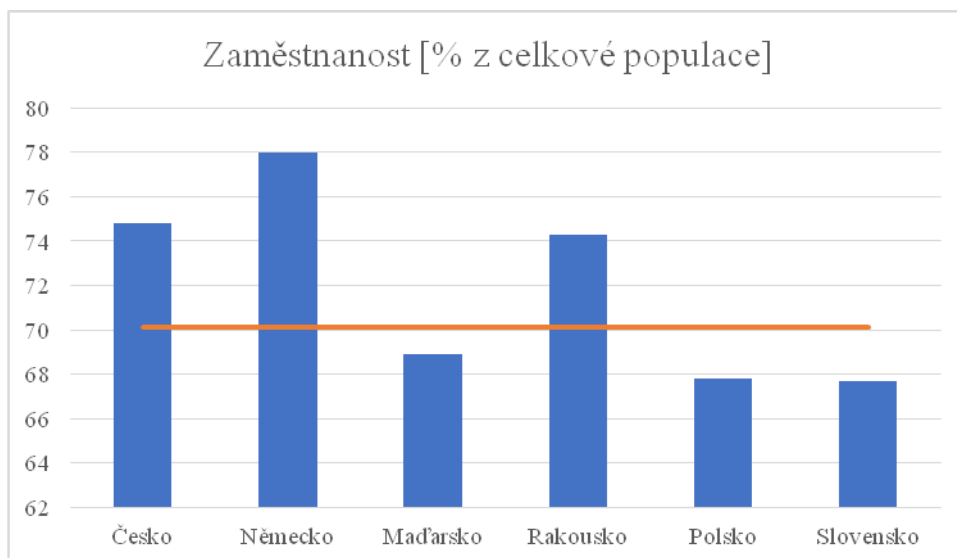
Bohuslava Sobotky a ministrem financí Andrejem Babišem a jeho marketingovým stylem politiky. Rostou Mandatorní výdaje, počet úředníků a represe státu, což má samozřejmě neblahý vliv na ekonomiku. Výhodu vláda má, že se k moci dostala při zvyšování výkonu ekonomiky a překonání krize v letech 2012-2013. Maďarsko zvyšuje hodnotu o 1 500 euro, Polsko o 1 800 euro, Slovensko dokonce o 2 170 euro. Německo s 5 150 euro a Rakousko s 4 500 euro rostou více, než průměr EU.

Graf 33 – HDP na obyvatele v roce 2015 ve vybraných zemích EU v paritě kupní síly a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 24

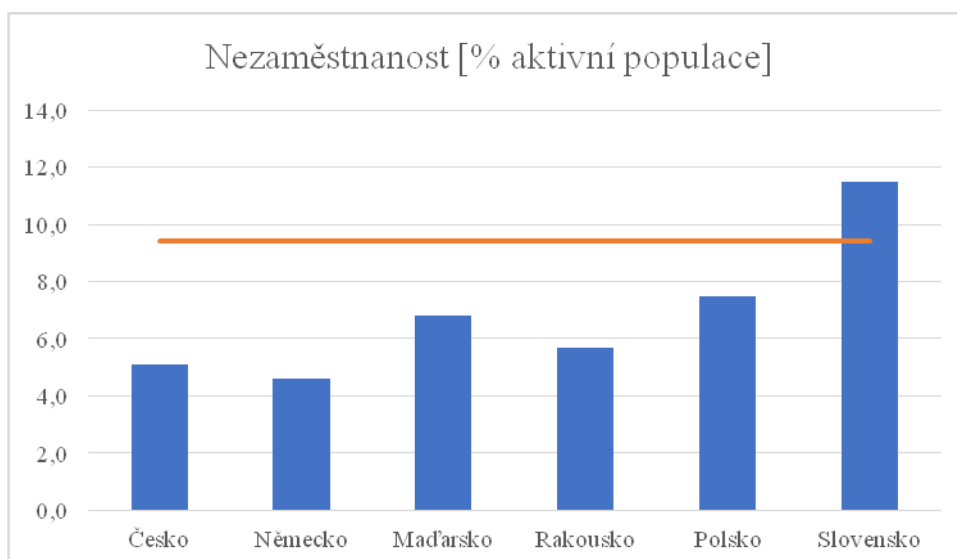
Z uvedeného grafu je zcela patrné, že země V4 neustále vylepšují svůj poměr k průměru EU, mimo Slovenska, které ztratilo 1,8 %. ČR dosahuje hodnoty 86,9 % a vylepšila hodnotu o 4,2 %, Německo o 3,9 %, Rakousko o 2,8 %. Maďarsko přidalo 4,1 % a Polsko dokonce 6,0 %. Přírůstky a pokles je brán vůči roku 2010.

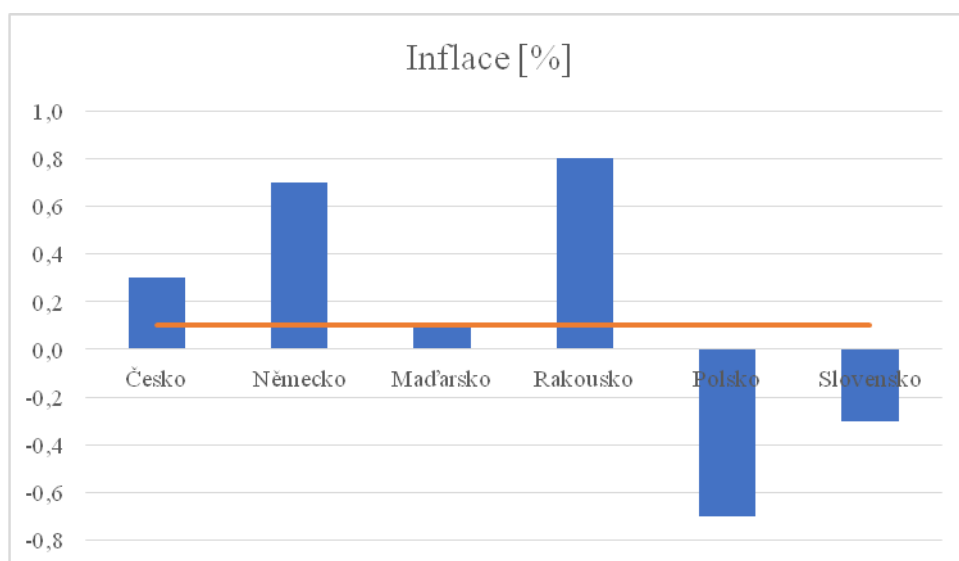
Graf 34 – Zaměstnanost v roce 2015 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 24

Zaměstnanost se zlepšila u všech zemí a mimo Rakouska dosáhla nejvyšších hodnot od roku 1995. Zejména u Maďarska došlo k výraznému zlepšení o 9,0 % a předstihlo Polsko i Slovensko, které navýšily zaměstnanost o 3,5 % resp. 3,1 %. Česká republika po navýšení o 4,4 % dosahuje na hodnotu 74,8 % a dostává se nad průměr EU. Německo zvyšuje zaměstnanost o 3,0 % na 78,0 % a Rakousko o 0,4 % na 74,3 %. Obě země jsou také nad průměrem EU.

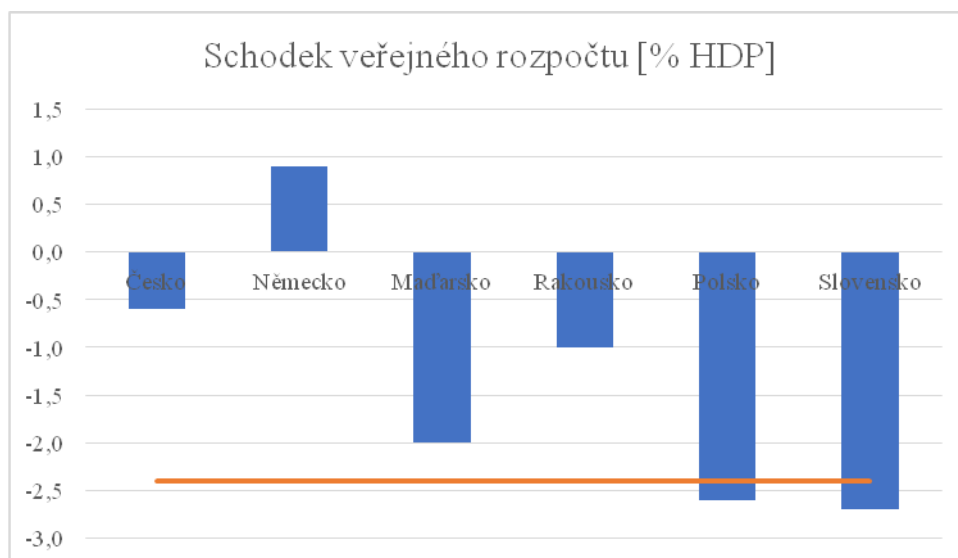
Graf 35 – Nezaměstnanost v roce 2015 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 24

Všechny země, mimo Rakouska, opět snížily v roce 2015 nezaměstnanost. Rakousko naopak zvýšilo hodnotu o 0,9 %. Nad průměrem, s hodnotou 11,5 %, je stále nejhorší zemí Slovensko, které od roku 2010 snížilo nezaměstnanost o 3,0 %. ČR a Polsko shodně snížilo nezaměstnanost o 2,2 %, Německo o 2,4 % a nejvíce Maďarsko o 4,4 %. Dobré výsledky jsou způsobeny překonáním krize, konsolidací ekonomik a nastolení sice pomalejšího, ale stabilního růstu.

Graf 36 – Inflace v roce 2015 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 24

U inflace se dá konstatovat, že všechny sledované země dosahují inflaci v roce 2015 nižší než 1 %. Nejvíce inflaci snížilo Maďarsko o 4,6 % a jen lehce se nedostalo do deflace. Té dosahuje Slovensko s výší -0,3 % a Polska s výší -0,7 %. Stejně hodnoty jako Maďarsko dosahuje i průměr EU 0,1 %, což je zřejmě nejnižší hodnota v její historii. Hodnotu roku 2010 snížila o 2,0 %.

Graf 37 – Schodek veřejného rozpočtu v roce 2015 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 24

I v tomto parametru došlo u všech zemí k výraznému zlepšení hospodaření, které je způsobeno celosvětovým růstem ekonomik. Německo dosahuje přebytku ve výši 0,9 %, když proti roku 2010 snížila schodek o 5,3 %. Česká republika dosáhla na 0,6 %, když hodnotu roku 2010 snížila o 3,3 %. Maďarsko dosahuje schodek 2,0 % po snížení o 2,4 % proti roku 2010. Rakousko je na 1,0 % po snížení o 3,4 %. Lehce nad průměrem se pohybuje Slovensko a Polsko, které shodně snížily schodek proti roku 2010 o 4,8 % a dosahují hodnoty 2,7 % resp. 2,6 %.

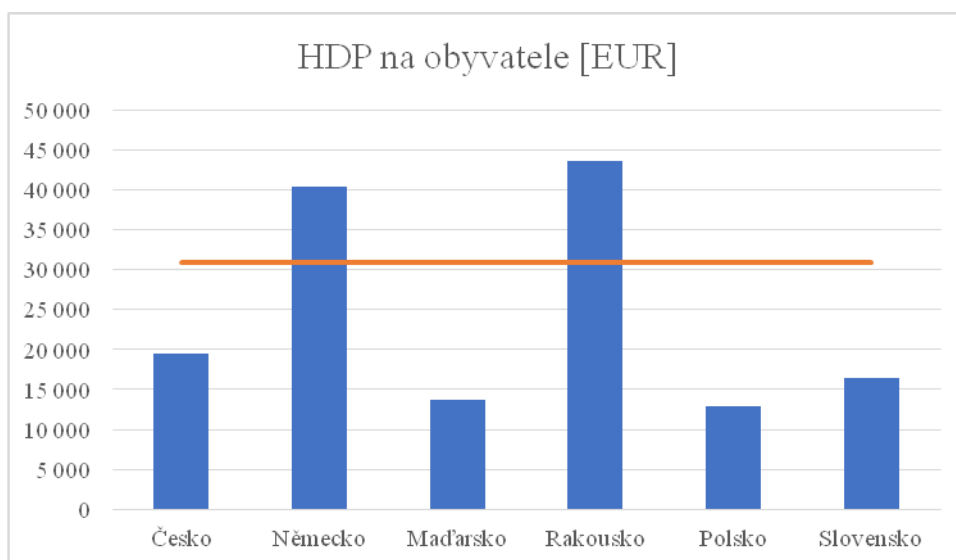
4.3.6 Rok 2018

Tabulka 25 – Vstupní údaje analýzy pro rok 2018

Ukazatel	EU	Česko	Německo	Maďarsko	Rakousko	Polsko	Slovensko
HDP na obyvatele [EUR]	30 960	19 530	40 340	13 690	43 640	12 920	16 470
HDP na obyvatele PPS [%]	100,0	90,9	122,0	70,7	127,4	70,3	73,1
Zaměstnanost [%]	73,2	79,9	79,9	74,4	76,2	72,2	72,4

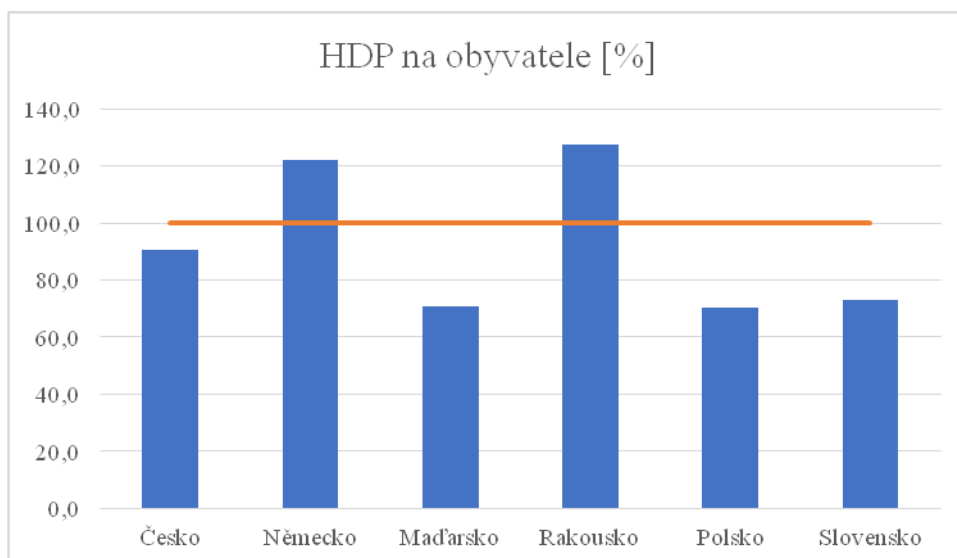
Nezaměstnanost [%]	6,8	2,2	3,4	3,7	4,9	3,9	6,5
Inflace [%]	1,9	2,0	1,9	2,9	2,1	1,2	2,5
Schodek [% HDP]	-0,7	1,1	1,9	-2,3	0,2	-0,2	-1,1

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Eurostatu uvedených v tabulkách č. 1-19

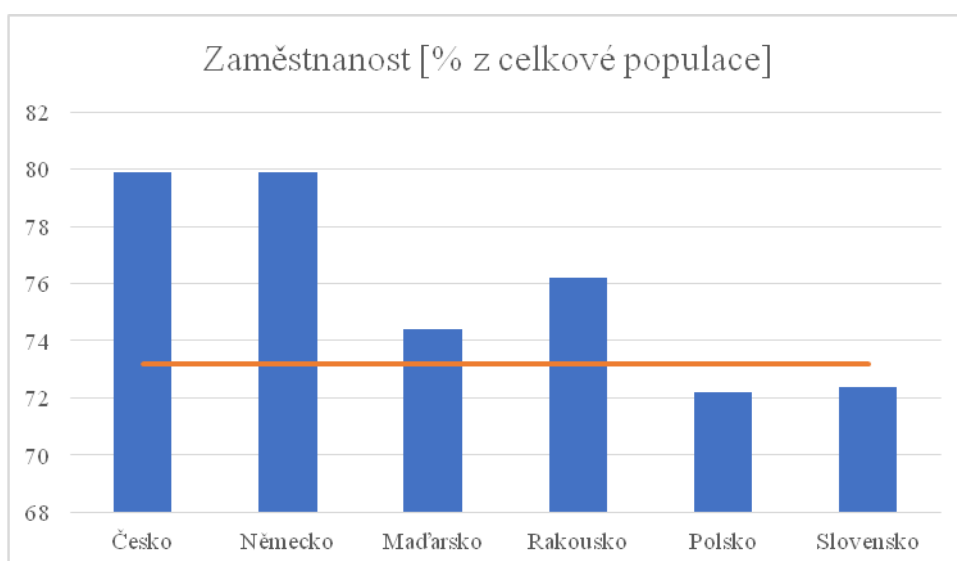
Graf 38 – HDP na obyvatele v roce 2018 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 25

V roce 2018 se opět zvyšuje rozdíl mezi Německem a Rakouskem na průměr EU proti roku 2015. Ta navýšila hodnotu o 1 820 euro, zatímco Německo o 3 250 euro a Rakousko dokonce o 3 750 euro. V tomto období 2015-2018 se tedy Rakousko vzdálilo od Německa o 500 euro. Výborného výsledku i Česká republika, která snížila rozdíl proti průměru roku 2015 o 1.730 euro na 11.430 euro, když za tři roky hodnota stoupla o 3 550 euro a předstihla dokonce Německo. Tomu zřejmě uškodila migrační krize 2015-2016, kdy na jeho území dorazilo přibližně 1 milion migrantů. Nad růstem EU je i Maďarsko, které navýšilo hodnotu o 2 290 euro. Slovensko a Polsko navýšily hodnotu o 1 760 euro resp. 1 730 euro a jen o pár desítek euro zůstalo pod růstem průměru EU. Všechny země těžily z nadstandardního růstu světového hospodářství, zejména pak v Evropě.

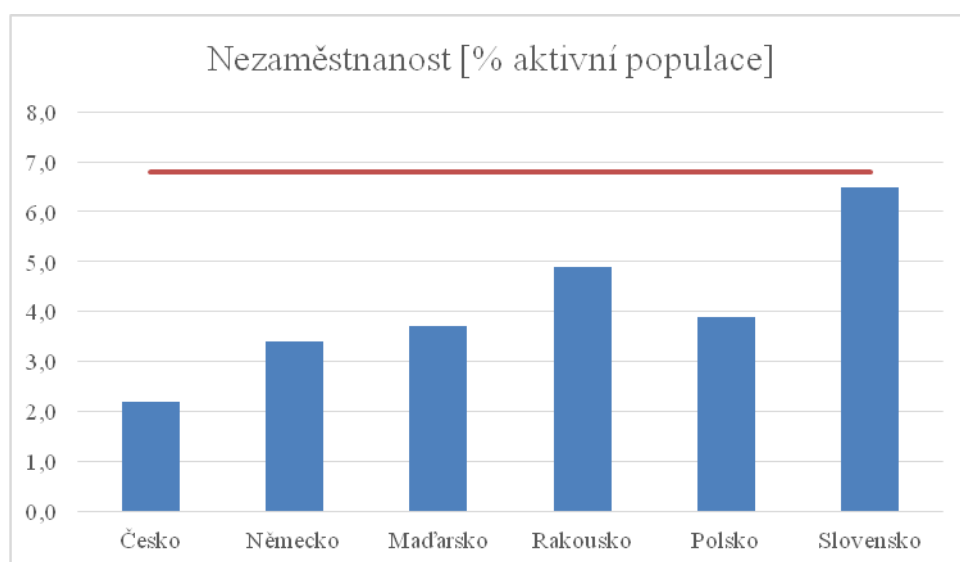
Graf 39 – HDP na obyvatele v roce 2018 ve vybraných zemích EU v paritě kupní síly a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 25

V tomto období přidala Česká republika 4,0 % a dostala se na 90,9 % průměru. Maďarsko a Polsko přidaly shodně 1,9 % a dostaly se tak pře 70 % hranici. Německo a Rakousko zaznamenaly pokles o 1,0 % resp. 1,5 %. Velký propad zaznamenalo Slovensko již v roce 2016, kdy z nejvyšší historické hodnoty 77,2 % spadlo na 72,3 %. Jeho hodnota ve sledovaném období je 73,1 %. Příčiny jsou spatřovány v politických událostech na Slovensku, které jsou popsány v kapitole 4.2.1.

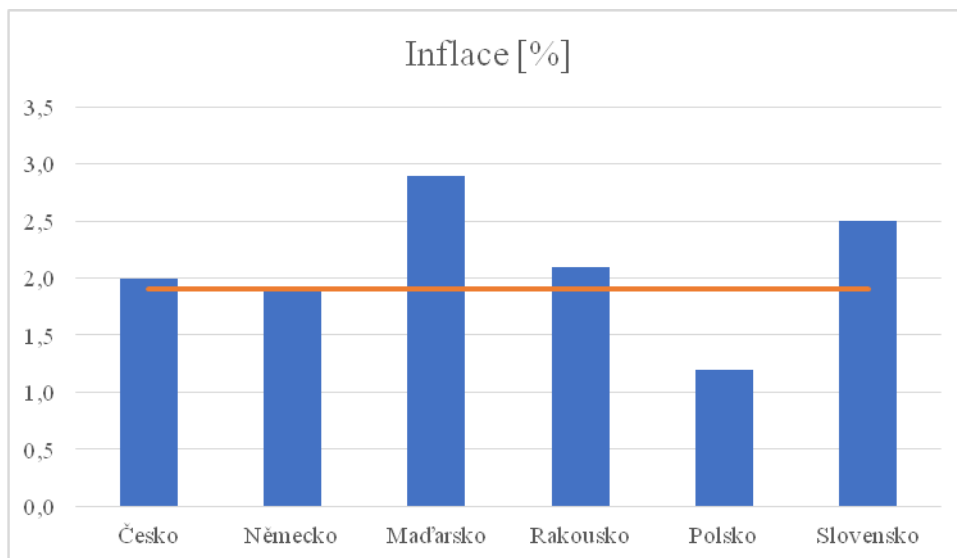
Graf 40 – Zaměstnanost v roce 2018 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 25

V zaměstnanosti dosáhly všechny státy v roce 2018 nejlepších výsledků v historii. Česká republika dokonce srovnala Německo a společně dosáhly hodnot 79,9 %, když Česká republika navýšila hodnotu o 5,1 % a Německo pouze o 1,9 %. Velmi dobrý růst zaměstnanosti dosáhlo Maďarsko 5,5 %, nejvíce ze sledovaných států, Slovensko 4,7 % a Polsko 4,4 %. Obě tyto země však stále zůstávají pod průměrem EU o cca 1 %. Rakousko zaznamenalo nárůst stejný jako Německo, tedy 1,9 %. Jedná se o přírůstky za období mezi lety 2015-2018 a potvrzují vysoký růst zemí V4 ve všech oblastech, které využívaly po krizové situaci spojené s velkým nárůstem spotřeby a modernizovaných ekonomik.

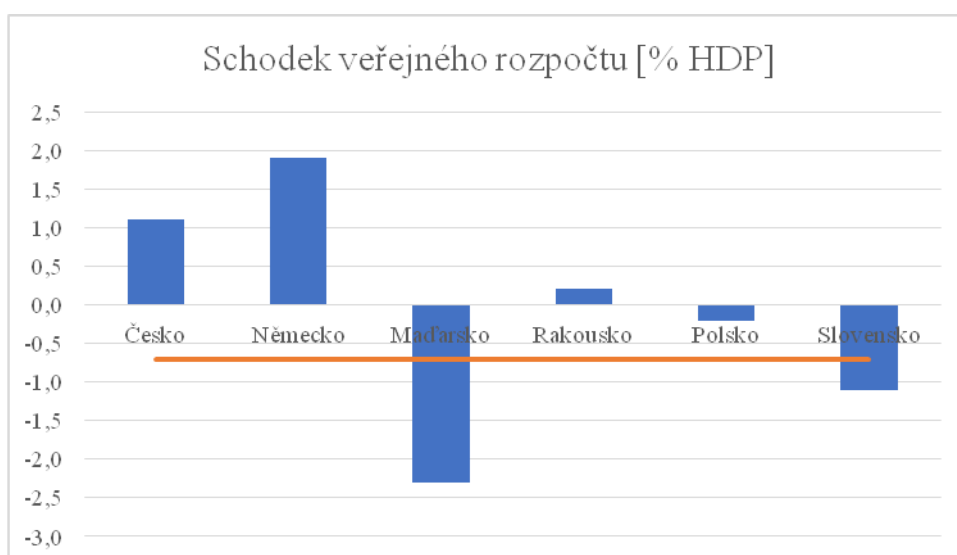
Graf 41 – Nezaměstnanost v roce 2018 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 25

I v oblasti nezaměstnanosti si pochopitelně sledované země vylepšily svá maxima a všechny sledované země jsou pod průměrem EU, který činí 6,8 %. Dokonce Česká republika po snížení o 2,9 % dosáhla na rekordní hodnotu 2,2 %, nejnižší nezaměstnanost v Evropě. Zajímavé je, že Rakousko se stále stabilně pohybuje kolem 5 %, v roce 2018 činí hodnota 4,9 %. Je zřetelný velký posun Polska a Maďarska, které snížily nezaměstnanost o 3,6 % resp. 3,1 %. Největší pokrok udělalo Slovensko, když snížilo nezaměstnanost o 5% a z dvouciferných hodnot se dostalo na 6,5 %.

Graf 42 – Inflace v roce 2018 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 25

Míra inflace se z velmi nízkých hodnot v roce 2015 u všech států zvýšila. Je patrné, že mimo Polska se ČR, Německo a Rakousko pohybují těsně kolem hranice průměru EU, když se uvedené země pohybují v rozmezí 1,2 – 2,1 %. Nejvíce inflaci navýšilo Maďarsko a Slovensko, a to shodně o 2,8 % a dosáhly hodnoty 2,9 % resp. 2,5 %.

Graf 43 – Schodek veřejného rozpočtu v roce 2018 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 25

Z grafu je zřejmé, že zde kladného hospodaření dosahuje opakovaně od roku 2016 Česká republika, která v roce 2018 dosahuje hodnoty 1,1 %. V kladných číslech se pohybuje Německo od roku 2014, které ve sledovaném roce dosáhlo na 1,9 % a Rakousko, které kladné hodnoty ve výši 0,2 % dosáhlo poprvé. Nad průměrem EU je ještě Polsko, kterému chybělo do nuly 0,2 %, když snížilo schodek o 2,4 %. I Slovensko se polepšilo na -1,1 % po snížení schodku od roku 2015 o 1,6 %. Maďarsko jako jediné zvýšilo schodek o 0,3 % a dosáhlo úrovně -2,3 %. Většina států tak dosáhla nejlepšího výsledku od roku 1995. Jediné Slovensko dosáhlo v roce 2017 na hodnotu nepatrně nižší 1,0 %.

4.4 Odhad vývoje v následujících dvou letech

Jelikož obě země prošly od doby rozdělení v roce 1993 rozdílným vývojem, který byl doprovázen výkyvy hodnot jednotlivých ukazatelů, budou pro regresní analýzy použita data z období od roku 2004 do roku 2018. Odhad bude proveden pro následující roky 2019 až 2025. Při využití dat 2014 až 2018 vycházely nesmyslné průběhy křivky u některých ukazatelů z důvodu mimořádného výkyvu v roce 2016 u Slovenské republiky. Proto bylo zvoleno delší období, ještě před vypuknutím krize, aby křivka zaznamenala veškeré změny v podobě růstu i krize.

Nejprve bude provedena predikce vývoje HDP na obyvatele, a to jak v hodnotě EUR na obyvatele, tak i v procentech z průměrné hodnoty HDP na obyvatele v paritě kupní síly.

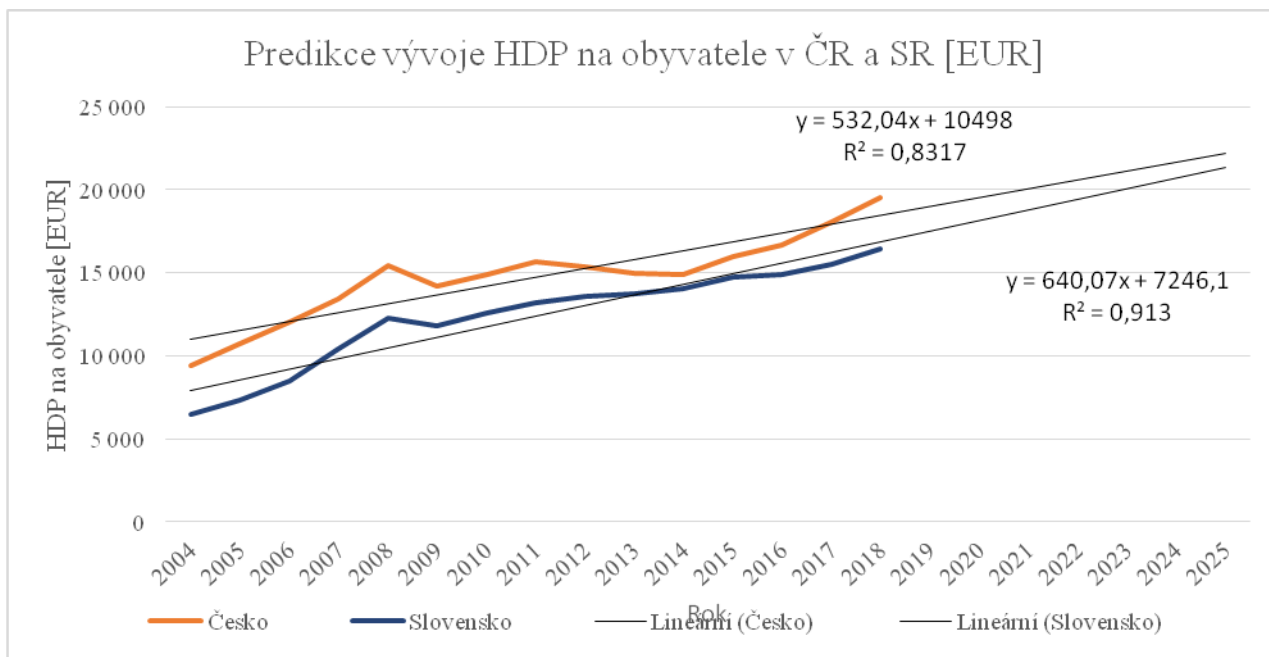
Tabulka 26 – Vstupní údaje pro predikci vývoje HDP (Euro)

HDP (mil. EUR)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ČR	9 410	10 710	12 070	13 400	15 470	14 170	14 900	15 630
SR	6 460	7 310	8 460	10 440	12 230	11 830	12 540	13 190

HDP (mil. EUR)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ČR	15 360	15 010	14 880	15 980	16 690	18 100	19 530
SR	13 590	13 740	14 070	14 710	14 920	15 540	16 470

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Eurostatu uvedených v tabulce č. 4.

Graf 44 – Predikce vývoje HDP na obyvatele v ČR a SR, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 26

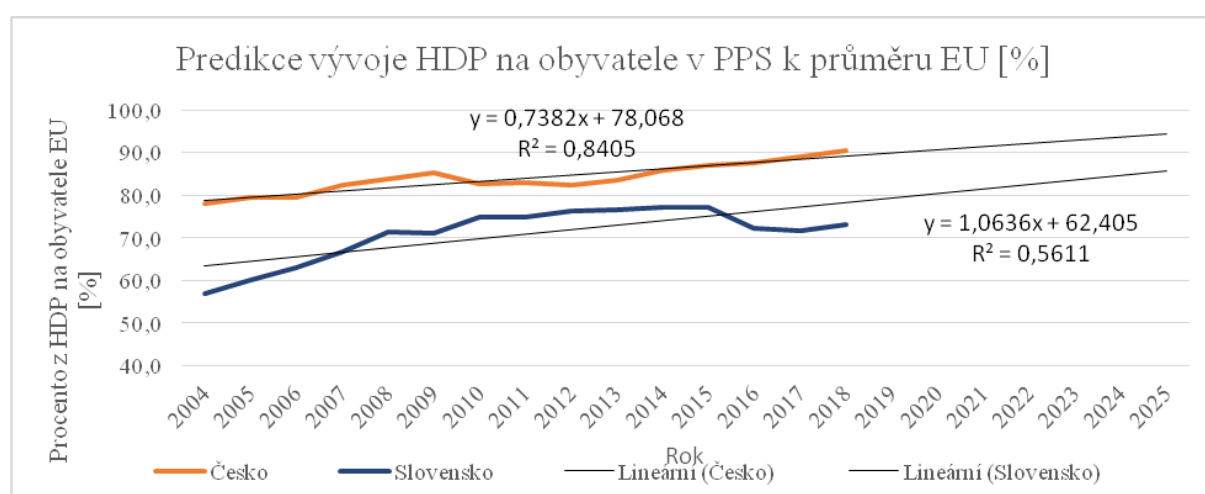
Pro predikci vývoje HDP v ČR i SR byla použita lineární regrese. Bylo zvoleno období 15 let. Při období 5 let vycházely zkreslené křivky. Hodnota spolehlivosti pro vývoj HDP na obyvatele v ČR dosahuje hodnoty 0,8317, tedy přibližně 83,17 % hodnot lze vysvětlit právě touto regresí. Obdobně u vývoje HDP na obyvatele v SR dosahovala hodnota spolehlivosti poměrně vyšší hodnoty, tedy 91,30 %. Z grafu č. 44 je patrné, že se přímky pomalu přibližují. Pokud by tento vývoj pokračoval stejným tempem, je naprosto zřejmé, že do roku 2025 nedojde k vyrovnání úrovně obou zemí vzhledem k průměru EU. Lze předpokládat, že k tomu nedojde ani do roku 2030. Avšak v důsledku uplatňování různých forem podpory je pravděpodobné, že bude HDP na Slovensku stoupat rychlejším tempem, čímž dojde k přibližování se.

Tabulka 27 – Vstupní údaje pro predikci vývoje HDP v PPS (%)

HDP v PPS (%)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ČR	78,0	79,4	79,4	82,4	83,9	85,2	82,7	82,9
SR	57	60,2	63,1	66,8	71,4	71,2	74,9	75,0

HDP v PPS (%)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ČR	82,3	83,5	85,8	86,9	87,5	89,2	90,5
SR	76,3	76,5	77,1	77,2	72,3	71,6	73,1

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Eurostatu uvedených v tabulce č. 5

Graf 45 – Predikce vývoje HDP na obyvatele v ČR a SR v paritě kupní síly vzhledem k průměru EU, vlastní zpracování na základě dat tabulka č. 27

U hodnocení HDP v paritě kupní síly na jednoho obyvatele, vzhledem k průměru Evropské unie, je zřejmé, že je ten rozdíl ještě o něco výraznější. Zejména zde má význam delší období, protože je patrné, že Slovensko zaznamenalo v roce 2016 velký propad, což u kratšího období znamenalo pokles křivky. Z důvodu větších výkyvů je z křivky patrné, že i přesnost regresní přímky Slovenské republiky je výrazně nižší a činí pouze 56,11 %. Proti tomu Česká republika má hodnotu spolehlivosti 84,05 %. Křivka ukazuje, že s největší pravděpodobností nedosáhne Česká republika průměru EU, který je vyjádřen hodnotou 100, ani během následujících 10 let. S velkou pravděpodobností lze vyslovit předpoklad, že ani do tohoto roku nedojde k vyrovnání úrovně obou zemí. Je zde však jedno „ale“. Je otázkou, kdy Slovensko vyrovná výpadek z roku 2016. K opatrnosti vede právě ta nízká pravděpodobnost o průběhu přímky. Může nastat opačný skokový růst, což může mít za následek prudší vzestup přímky. Proto je třeba určité opatrnosti k vyřknutí rezolutních

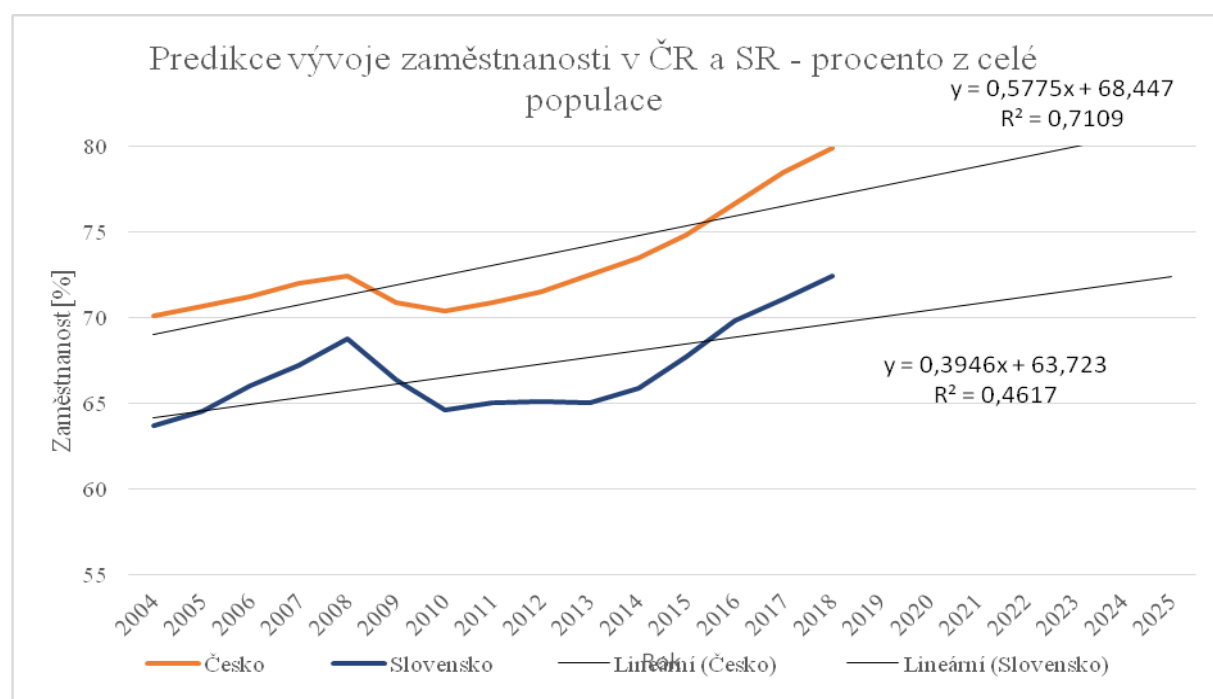
závěrů. Obdobně byla pro odhad vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v ČR a SR použita lineární regrese, která je předmětem grafu č. 46 a 47.

Tabulka 28 – Vstupní údaje pro predikci vývoje zaměstnanosti (%)

Zaměstnanost	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ČR	70,1	70,7	71,2	72,0	72,4	70,9	70,4	70,9
SR	63,7	64,5	66,0	67,2	68,8	66,4	64,6	65,0

Zaměstnanost	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ČR	71,5	72,5	73,5	74,8	76,7	78,5	79,9
SR	65,1	65,0	65,9	67,7	69,8	71,1	72,4

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Eurostatu uvedených v tabulce č. 17

Graf 46 – Predikce zaměstnanosti v ČR a SR, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 28

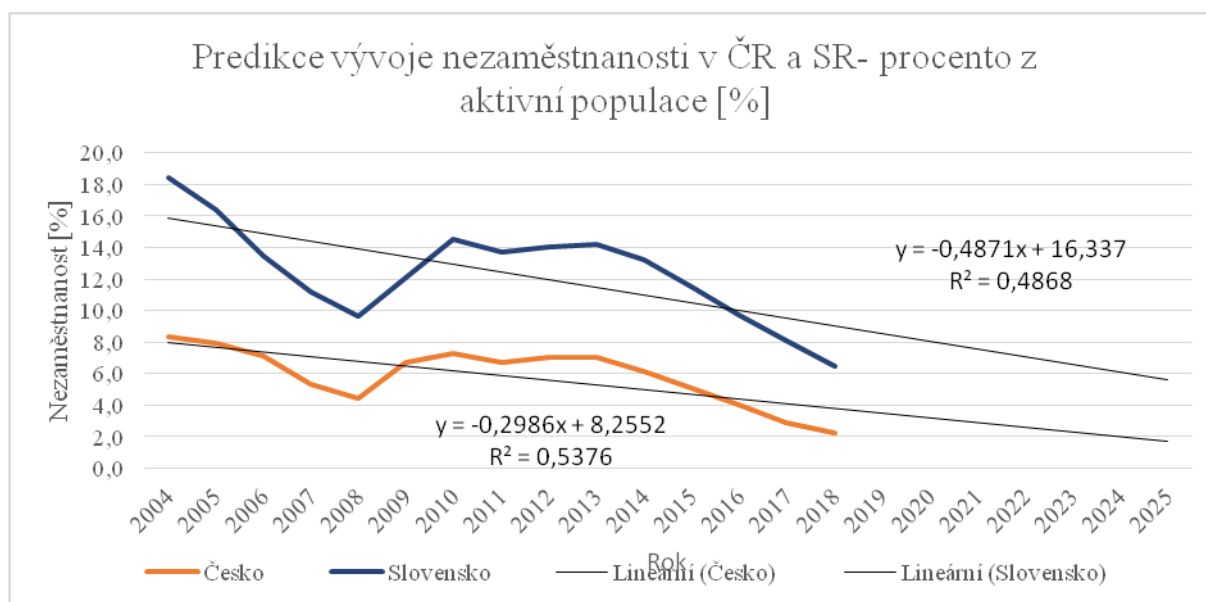
Z uvedeného grafu je opět patrný vývoj zaměstnanosti v obou zemích. Je zřejmé, že průběh křivky je podobný. Je však také zřejmé, že výkyvy jsou v případě Slovenska prudší a výraznější. Proto i pravděpodobnost přesnosti průběhu regresní přímky je menší a dosahuje hodnoty 46,17 %. Ani u České republiky není přesnost výrazná a dosahuje pouze

71,09 %. Je to však výrazně více než u Slovenské republiky. Je zřejmé, že Česká republika roste rychleji, a i přes růst, se zatím Slovensko České republice nepřibližuje a při zachování současného trendu ani v následujících letech tak činit nebude. I zde je však třeba si uvědomit, že existuje určitá limitní hranice, za kterou již není prakticky možné, aby zaměstnanost rostla. To samozřejmě předpokládá, že Slovensko má prostor k dalšímu snižování rozdílu, a nakonec úrovně v ČR v zaměstnanosti dosáhnout. I zde je spousta faktorů, které tento růst ovlivňují. Demografický vývoj, technologická vyspělost, výše investic, politická stabilita, sociální a zaměstnanecká politika a podobně.

Tabulka 29 – Vstupní údaje pro predikci vývoje nezaměstnanosti (%)

Nezaměstnanost	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ČR	8,3	7,9	7,1	5,3	4,4	6,7	7,3	6,7
SR	18,4	16,4	13,5	11,2	9,6	12,1	14,5	13,7
Nezaměstnanost	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
ČR	7,0	7,0	6,1	5,1	4,0	2,9	2,2	
SR	14,0	14,2	13,2	11,5	9,7	8,1	6,5	

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Eurostatu uvedených v tabulce č. 18

Graf 47 – Predikce vývoje nezaměstnanosti v ČR a SR, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 29

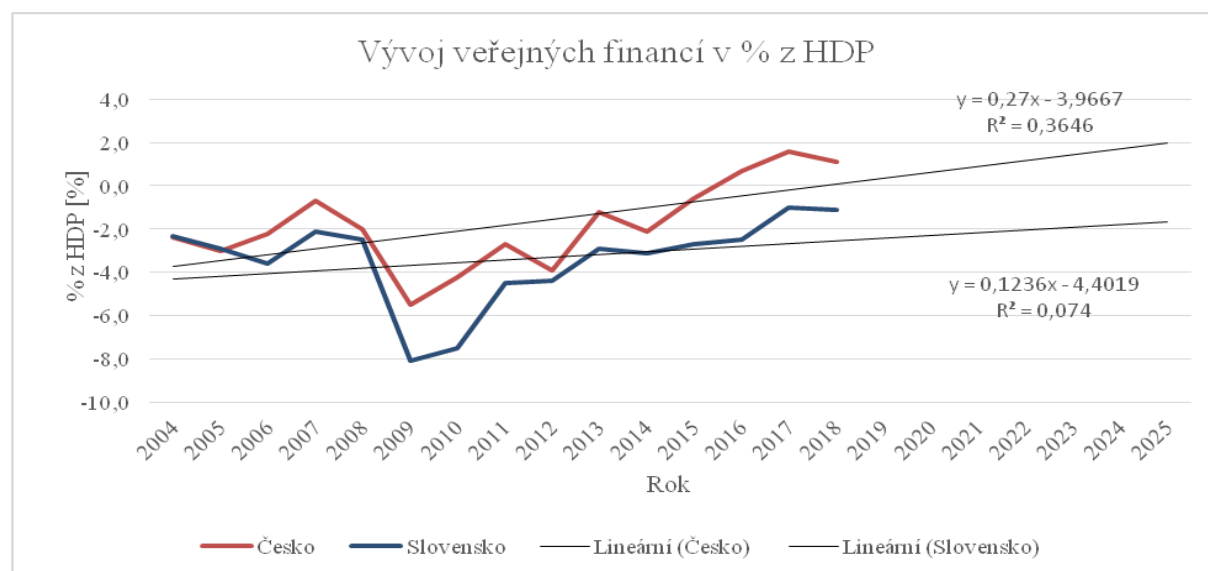
V případě nezaměstnanosti je patrný obdobný vývoj jako u zaměstnanosti. Obě křivky mají obdobný průběh u obou zemí a obdobný charakter jako u zaměstnanosti. U České republiky je však zřejmá nepatrná změna v roce 2011, což vedlo ke snížení hodnoty přesnosti průběhu přímky. Pro hodnocení platí to samé, co u zaměstnanosti, včetně skutečnosti, že nezaměstnanost má také svoji limitní hranici, kterou je nula. Té však není možné prakticky dosáhnout. V případě přesnosti průběhu přímky je tentokrát rozdíl nepatrný, i když hodnota přesnost je velmi nízká.

Tabulka 30 – Vstupní údaje pro predikci vývoje schodku veřejného rozpočtu (%)

Schodek (%)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ČR	8,3	7,9	7,1	5,3	4,4	6,7	7,3	6,7
SR	18,4	16,4	13,5	11,2	9,6	12,1	14,5	13,7

Schodek (%)	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
ČR	-3,9	-1,2	-2,1	-0,6	0,7	1,6	1,1
SR	-4,4	-2,9	-3,1	-2,7	-2,5	-1,0	-1,1

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat Eurostatu uvedených v tabulce č. 13.

Graf 48 – Predikce vývoje schodku veřejného rozpočtu v ČR a SR, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 30

Na vývoji veřejných financí jsou zřejmé stejné tendence, ale s výrazně vyššími propady a nižšími vzestupy na straně Slovenské republiky. Ta však od roku 2009 dosáhla výrazného posunu. Je třeba konstatovat, že Česká republika se zase dostala do kladných čísel, kterých dosahovala poslední 3 roky sledovaného období. Z regresní přímky je patrné, že obě stoupají, i když díky pomalejšímu vzestupu Slovenské republiky se spíše od sebe vzdalují. Je potřebné zdůraznit, že přesnost korelačních koeficientů je velice nízká!! To je dáno především výraznými změnami v krátkém čase, což určuje velké korelační rozptyly. V případě Slovenské republiky je hodnota 7,1 % a u České republiky 36,46 %. Je to způsobené relativně dlouhou dobou predikce a délkou vyhodnocovacího období, během něhož docházelo k celé řadě velkých výkyvů. Zejména se to týká období let 2009-2010 v období krize a bezprostředně po ní. Bylo však zvolené stejné období jako u ostatních predikcí vývoje různých ukazatelů.

5. Závěr

Evropská unie je největším integračním uskupením, které vzniklo na základě mírové spolupráce a snahou zamezit dalším konfliktům na území Evropy. Postupným rozšiřováním a integrací se stala jedním z nejsilnějších ekonomických celků. Fungování této organizace je založeno na spolupráci, díky níž dochází k rozvíjení chudších oblastí a tím posilování a zvyšování úrovně a vlivu celé unie. Nejdůležitějším prvkem v plnění těchto cílů je proces integrace, tedy začlenění nových členů do struktur Evropské unie a jejich obchodní, ekonomická, ale i částečná politická integrace.

Z analýzy nejdůležitějších ukazatelů jednoznačně vyplývá, že podpora a začlenění zemí do EU je rozhodující pro jejich ekonomický růst. Je to patrné na růstu DPH v jeho přepočtu na obyvatele a zejména pak v přepočtu na obyvatele v paritě kupní síly a jeho porovnání s průměrem EU. Toto je asi nejrelevantnější údaj sledování vyrovnávání se nových zemí s EU. V roce 1995 ČR byla na 76%, SR na 48%, Maďarsko na 50,7% a Polsko na 42,7%. V roce 2018 dosáhla ČR na hranici 90,5%, SR 73,1%, Maďarsko 70,7% a Polsko 70,3%. Dalšími analyzovanými ukazateli je sledování růstu obyvatel a jeho spojitost s migrační krizí, vývoj exportu a importu, kde zejména roky 2004 - 2006 vykazují vysoký nárůst hodnot u všech sledovaných zemí. Zajímavé jsou ukazatele dotací z rozpočtu EU, kde je patrné, že tyto prostředky byly poskytovány jednotlivým zemím od roku 1995, jako předvstupní pomoc a jejich následný růst na investice a do zemědělství po roku 2004. S tím souvisí i přehled odvodů jednotlivých zemí do rozpočtu EU. Zde je možné vyzorovat, kdo je čistým plátcem a kdo příjemcem. Tyto údaje dokresluje vývoj platební bilance. Dalšími ukazateli je vývoj zaměstnanosti a nezaměstnanosti, kde je jednoznačně vidět velice pozitivní vliv po roce 2004. ČR v zaměstnanosti dohnala Německo a v nezaměstnanosti dosahuje nejlepšího výsledku v rámci celé EU. Posledními ukazateli jsou schodek veřejných financí a míra inflace. I zde je vidět pozitivní vývoj u všech sledovaných zemí. Pro dokreslení vývoje jsou provedeny analýzy ve vybraných letech. První rok, pro který se podařilo získat kompletní statistické údaje, byl 1995. Dále se jedná o rok 2003, tedy rok před vstupem do EU, dále rok 2006, 2 roky po vstupu. Následuje rok 2010, tedy rok po hospodářské krizi. Poté ještě roky 2015 a 2018.

Při porovnání vývoje České republiky a Slovenské republiky je patrné, že v řadě ukazatelů se průběh křivky téměř shoduje, když s měnící se intenzitou v jednotlivých letech. V případě HDP a HDP v přepočtu na obyvatele je rozdíl prakticky konstantní a

v roce 2003 dosahuje SR v přepočtu na obyvatele 64,7 % výkonu ČR. V roce 2008 se rozdíl posunul na 79,1 % a za dalších 5 let dokonce na 91,5 %. Po propadu SR v roce 2016 dosahovala SR v roce 2018 úrovně 84,3 % ČR. Pokud se týká HDP přepočítán na paritu kupní síly, dosahuje SR lepších výsledků a během let 1995-2003 hodnoty stoupají z 63,2 % na 72,9 % výkonu ČR. To svědčí o zlepšující se kupní síle obyvatel SR. V roce 2008 dosahuje SR 85,1 %, v roce 2013 - 91,6 %. Po poklesu 2016 dosahuje v roce 2018 hodnoty 80,8 %. Zajímavé je porovnání vývozu a dovozu. V letech 1995-2003 byl vývoz na stejném poměru, a sice SR dosahovala objem vývozu na úrovni 86,3 % ČR. Velkou částí se podílela automobilka WV, která je v provozu od roku 1991 v Bratislavě a byla 1. Automobilkou na Slovensku. V roce 2006 se zahájila výroba u Žiliny, a sice značky KIA a Citroen spolu s Peugeotem. Poslední továrna Jaguar byla spuštěna v roce 2018. To přispělo k velkému nárůstu objemu exportu, což se projevilo již v roce 2008, kdy SR dosáhla prakticky úrovně ČR 99,9 %. V roce 2013 překonává ČR a objem exportu dosahuje 111,6 % ČR, pokles způsobil snížení na 103,2 %. Slovensko je dnes světovou velmocí s objemem výroby 202 vozů na 1 000 obyvatel!! Velice je podobná situace v dovozu. Z 81,2 % v roce 1995 dosahuje v roce 2008 úrovně 102 % a v roce 2013 106 %. Poslední známá hodnota objemu dovozu SR je na úrovni 110 % v roce 2018. Slovenská republika se od počátku samostatnosti potýkala s velkou dvoucifernou nezaměstnaností, která se blížila i 20%. Ovšem díky zahraničním investicím, levné pracovní síle, státních poptávek se podařilo zaměstnanost snižovat a v současné době sice dosahuje více jak dvounásobek ČR, což není tak vypovídající. ČR má nejnižší nezaměstnanost 2,2 % a Slovensko dosáhlo na 6,5 %, což je velice dobrý výsledek a má perspektivu a prostor na další snižování, zejména pokud se podaří realizace stavby 5. továrny na automobily na východě země. V míře inflace Slovensko dosahovalo v letech 1995-1998 lepších výsledků než ČR. Pak však stoupla na hodnotu přesahující 12 % v roce 2000 aby postupným snižováním dosahovala přijatelné úrovně pohybující se mezi 2-3 %. V letech 2016-2016 se dokonce dostala do mírné deflace. V roce 2018 mělo Slovensko inflaci 2,5 % a Česká republika 2,0 %.

Z výše uvedených podkladů je patrné, že SR zaznamenala rychlejší růst, ale je třeba podotknout, že měla nižší výchozí úroveň. Přesto se v řadě ukazatelů výrazně přiblížila k úrovni ČR. Z původního rozdílu mezi oběma zeměmi 21 % v roce 2004 se SR přiblížila ČR až na hodnotu 6mezera% v roce 2012. Pak však došlo ke stagnaci a propadu SR v roce 2016. V těchto letech 2012 - 2018 ČR stále roste a rozdíl v roce 2018, kdy SR obrací trend,

činí 17,4 %. Nebýt slabého růstu v letech 2013-2015, ztráty v roce 2016 a pomalého obnovení růstu v následujících letech, mohl být rozdíl mezi ČR a SR určitě menší.

SR přijala euro v roce 2009. Bohužel v roce krize, tak že účinky jsou jistě ovlivněné, protože v tomto období poklesly všechny sledované státy včetně celé EU. V oblasti nezaměstnanosti je patrné, že ji SR měla vždy vysokou. Ale po odeznění krize a změně trendu vývoje, dochází v roce 2014 k obratu a nezaměstnanost výrazně klesá. Období od podpisu závazku o přijetí společné měny bylo velmi důležitým signálem pro investory, pro které se Slovensko stalo lukrativní zemí. Nemuseli totiž řešit problémy se směnným kurzem měn a navíc se podařilo vyjednat velmi příznivou hodnotu zafixování na poměru 1:30. Jistě zavedení nové měny vede i ke zvýšení inflace, ale nárůst zase nebyl nějak dramatický. Je ale zřejmé, že euro SR, jako slabé ekonomice, pomohlo v mírnění následků krize, které by byly nepochybně horší. Jedná se zejména o odolávání otřesů na finančních trzích. Data v letech 2010-2015 jednoznačně ukazují, že pro Slovenskou ekonomiku byla společná měna přínosem, což se projevilo pozitivně ve většině sledovaných ukazatelů a zároveň přispělo k rychlému vypořádání se s následky hospodářské krize.

Při provádění predikce dalšího vývoje mezi ČR a SR bylo zvolené období od roku 2004. Při období 5 let vykazovala regresní přímka výrazně jiné směřování, právě kvůli výkyvu v roce 2016. Při predikci HDP na obyvatele v eurech je patrné, že ČR vykazuje v posledních 5 letech celkem vyrovnaný růst, který je vyšší než u SR. Ovšem trend průběhu regresních přímek je jednoznačně přibližující se. Je zde patrný delší a větší pokles u ČR po krizi, což jistě ovlivnilo průběh křivky. Predikce vývoje HDP v paritě kupní síly nevykazuje v případě ČR takové výkyvy průběhu, je patrné přibližování SR poté snížení růstu a náhlý propad v roce 2016. To ovlivnilo i nízkou pravděpodobnost průběhu regresní přímky v případě SR, která dosahuje pouhých 56,11 %. Přesto se obě přímky přibližují. V případě zaměstnanosti a nezaměstnanosti je patrný velice podobný vývoj. Obě přímky vykazují obdobný průběh u obou zemí i při porovnání obou ukazatelů. U České republiky je však patrná nepatrná změna v roce 2011 u nezaměstnanosti, což vedlo ke snížení hodnoty přesnosti průběhu přímky. V případě zaměstnanosti se SR nepřibližuje ČR a při zachování současného trendu ani v následujících letech tak činit nebude. Je však třeba zdůraznit, že v některých ukazatelích SR vykazuje výraznější změny, což ovlivňuje přesnost odhady křivky, která v tomto ukazateli dosahuje pouhých 46,17 %. Také je třeba si uvědomit, že existuje určitá limitní hranice, za kterou již není prakticky možné, aby

zaměstnanost rostla, což dává SR prostor pro její zvyšování a tím i snižování rozdílu vůči ČR. Jiná situace je v ukazateli nezaměstnanosti. Zde se přímky přibližují, i když přesnost jejich průběhu se pohybuje kolem 50 %. I zde platí omezení limitní hranicí 0 %. Proto je teoreticky možné, že se SR jednou s ČR srovná na stejné hladině. V případě schodku veřejných financí je patrné, že se země od sebe vzdalují. Z důvodu velkých výkyvů u obou zemí jsou však přímky téměř nepravděpodobné. U ČR je pravděpodobnost přesnosti jejího průběhu na úrovni 36,46 % a u SR dokonce 7,4 %. Je však třeba konstatovat, že tento ukazatel je ve velké míře ovlivněn i rozpočtem jednotlivých zemí, jejich fiskální a investiční politikou.

Z bližšího pohledu na predikce vývoje jednotlivých ukazatelů je zřejmé, že v nejbližších minimálně 10 letech nedojde k vyrovnání úrovně České a Slovenské republiky. S největší pravděpodobností k tomu nedojde ani v období následujících 20 let. Je zřejmé, že obě země nedosahují technologické, ekonomické ani politické úrovně vyspělých starých zemí EU. Nové země nedosahují takové úrovně, aby byly schopné reagovat na možné krize, a tím u nich dochází k výrazným výkyvům v jednotlivých ukazatelích. Velký vliv na nové země má i politická nevyspělost a nestabilita, která se výrazně promítá do jejich ekonomické stability. Je otázkou, jak budou obě ekonomiky reagovat na další možné krize ekonomické, ale i politické. Náhlý propad Slovenské republiky v roce 2016 může nastat i v České republice, což může způsobit náhlý pokles ekonomiky, a tím vyvolat i změnu v jejich vzájemném poměru.

6. Seznam použitých zdrojů

Seznam použité literatury

1. BALDWIN, R., WYPLOSZ CH.: 2013. *Ekonomie evropské integrace*. Praha: Grada Publishing, a.s., 580 s. ISBN 978-80-247-4568-8.
2. BALLA, J.: 2000. *Evropská integrace*. Ostrava: Advertis, 88 s. ISBN 80-900907-0-2
3. CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J. A KOL.: 2004. *Evropská integrace – Evropská unie*. 1.vydání. Praha: Oeconomica, 377 s. ISBN 80-245-0854-0
4. CIHELKOVÁ, E. A KOL.: 2011. *Evropská ekonomická integrace: procesy, politiky, governance*. 1.vydání. Praha: Oeconomica, 335 s. ISBN 978-80-245-1835-0.
5. DUŠEK, J.: 2011. *Historie a organizace Evropské unie*. 2. přepracované a doplněné vydání. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 284 s. ISBN 978-80-86708-95-9.
6. EVROPSKÁ KOMISE V ČR: 2002. *Evropská unie: Rozšiřování pokračuje*. Luxembourg: Evropská komise, 24 s. ISBN 80-238-8524-3
7. FIALA, P., PITROVÁ, M.: 2003. *Rozšiřování ES/EU*. 3. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 258 s. ISBN 80-210-3041-0
8. FIALA, P., PITROVÁ, M.: 2009. *Evropská unie*. 2. doplněné a aktualizované vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 803 s. ISBN 978-80-7325-180-2
9. FIALA, P., PITROVÁ, M.: 2018. *Evropská unie*. 3. Aktualizované, rozšířené a doplněné vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 990 s. ISBN 978-801-7325-450-6
10. GOŇCOVÁ, M. A KOL.: 2010. *Evropská integrace Úvod do studia*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 176 s. ISBN 978-80-210-5347-2
11. GOŇCOVÁ, M. A KOL.: 2012. *Evropská integrace Od projektů k realizaci*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 201 s. ISBN 978-80-210-6059-3.
12. GONĚC, V.: 2003. *Od „malé Evropy“ k „velké Evropě“ Dějiny rozšiřování Evropských společenství / Evropská unie 1950 - 2002. Svazek 2*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 236 s. ISBN 978-80-210-3255-2
13. GONĚC, V.: 2001. *Evropská idea. II., 1938-1950: idea mírové, kooperující a sjednocující se Evropy*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 271 s. ISBN 978-80-210-2750-3
14. HOŘČÍČKA, V., KOVÁŘ, M.: 2006. *Dějiny evropské integrace II*. 1. vydání. Praha: Triton: 159 s. ISBN 80-7254-741-0
15. JANKŮ, M., JANKŮ, L.: 2010. *Politické a právní základy evropských integračních seskupení*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 234 s. ISBN 978-80-7400-323-3

16. KOSTKA, V.: 2007. *Historie a organizace Evropské unie*. 2. doplněné vydání. České Budějovice: VŠTE, 126 s. ISBN 978-80-903888-3-3
17. KÖNIG, P., LACINA, L., PŘENOSIL, J.: 2007. *Učebnice evropské integrace*. 2. aktualiz. vydání. Brno: Barrister and Principal, 402 s. ISBN 978-80-7364-044-6
18. LACINA, L., KÖNIG, P., OSTŘÍŽEK, J. A KOL.: 2011. *Učebnice evropské integrace*. 3. přepracované a rozšířené vydání. Brno: Barrister and Principal, 468 s. ISBN 978-80-8747-431-0
19. LACINA, L., STREJČEK, P., BLIŽOVSKÝ, P.: 2016. *Učebnice evropské integrace*. 4. přepracované a aktualizované vydání. Brno: Barrister and Principal, 359 s. ISBN 978-80-7485-104-9
20. LOUŽEK, M.: 2004. *Rozšiřování EU z pohledu teorie veřejné volby*. Praha: Vydavatelství ČVUT, 105 s. isbn 80-86729-12-5
21. MACH, P., PILIP, I., ŽÁK, J.: 2011. *Evropská unie*. Vysoká škola ekonomie a managementu, 115 s. ISBN 978-80-86730-72-1.
22. MEZIHORÁK, F.: 2003. *Evropanství a integrace*. 2. Vydání (doplněné). Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 127 s. ISBN 80-7182-154-3
23. PITROVÁ, M. A KOL.: 2014. *Postlisabonské procesy v Evropské unii*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita, 379 s. ISBN 978-80-210-7777-5
24. SCHELLE, K., VESELÁ, R., VOJÁČEK, L., HLOUŠEK, J.: 2007. *Historie integračních koncepcí a jejich vyústění v realitě EU*. 1. vydání. Brno: Arch – polygrafické práce, spol. s r.o., 214 s. ISBN 80-87071-53-3
25. SYLLOVÁ, J., PALDUSOVÁ, H., PÍTRVÁ, L.: 2010. *Lisabonská smlouva: komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 1299 s. ISBN 978-80-7400-339-4
26. ŠÍMA J.: 2008. *Sjednocování Evropy O hledání evropské identity a zneužití myšlenky Evropy bez hranic*. Praha: Liberální institut, 150 s.
27. TUNKROVÁ, L.: 2013. *Ekonomická integrace Evropské unie*. 1. vydání. Olomouc: Palackého univerzita, 186 s. ISBN 978-80-244-3659-3
28. VESELÝ, Z.: 2010. *Dějiny mezinárodních vztahů*. 2. upravené vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 605 s. ISBN 978-80-7380-278-3
29. VEBER, V.: 2012. *Dějiny sjednocené Evropy: od antických počátků do současnosti*. 3. doplněné vydání. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 830 s. ISBN 978-80-7422-183-5.
30. ZAHRADNÍK, P.: 2003. *Vstup do Evropské unie: přínosy a náklady konvergence*. Praha: C. H. Beck, 359 s. ISBN 80-7179-472-4.
31. European council. 2020. [Cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/european-council/>

32. Council EU. 2020. [Cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/council-eu/>
33. European Commission. 2020. [Cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.ec.europa.eu>
34. European Parliament. 2020. [Cit. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu>

Seznam Internetových zdrojů

1. Eurostat. *GDP and main components (output, expenditure and income)*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_gdp&lang=en
ČR 1993 a 1994 - https://www.czso.cz/csu/czso/hmu_cr
2. Eurostat. *Main GDP aggregates per capita*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_pc&lang=en
ČR 1993 a 1994. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hmu_cr
3. Eurostat. *Main GDP aggregates per capita*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_pc&lang=en
4. Eurostat. *Population on 1 January by age and sex*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=demo_pjan&lang=en
5. Eurostat. *Exports and imports by Member States of the EU/third countries*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=namq_10_exi&lang=en
6. Eurostat. *Exports and imports by Member States of the EU/third countries*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=namq_10_exi&lang=en
7. Eurostat. *GDP and main components (output, expenditure and income)*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nama_10_gdp&lang=en
8. Eurostat. *Schodek / přebytek veřejných financí*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/tec00127>
9. Eurostat. *General government deficit/surplus*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=gov_10dd_edpt1&lang=en
[n](#)

10. Eurostat. *Balance of payments by country - monthly data (BPM6)*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=bop_c6_m&lang=en
11. Eurostat. *Balance of payments by country - annual data (BPM6)* [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=bop_c6_a&lang=en
12. European Commission. *EU Budget 2009 Financial Report*. [online]. 2009. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/library/biblio/publications/2009/fin_report/fin_report_09_en.pdf
13. European Commission. *EU Budget 2010 Financial Report*. [online]. 2010. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/library/biblio/publications/2010/fin_report/fin_report_10_en.pdf
14. European Commission. *EU Budget 2011 Financial Report*. [online]. 2011. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/library/biblio/publications/2011/fin_report/fin_report_11_en.pdf
15. European Commission. *EU Budget 2012 Financial Report*. [online]. 2012. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/financialreport/2012/pdf/financialreport-2012_en.pdf
16. European Commission. *EU Budget 2013 Financial Report*. [online]. 2013. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/financialreport/2013/lib/financial_report_2013_en.pdf
17. European Commission. *EU Budget 2014 Financial Report*. [online]. 2014. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/financialreport/2014/lib/financial_report_2014_en.pdf
18. European Commission. *EU Budget 2015 Financial Report*. [online]. 2015. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/financialreport/2015/lib/financial_report_2015_en.pdf
19. European Commission. *EU Budget 2016 Financial Report*. [online]. 2016. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/54f1389f-b79e-11e7-837e-01aa75ed71a1>
20. European Commission. *EU Budget 2017 Financial Report*. [online]. 2017. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/budget/library/biblio/publications/2018/financial-report_en.pdf

21. European Commission. *EU Budget 2018 Financial Report*. [online]. 2018. [Cit. 2020-02-02]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/about_the_european_commission/eu_budget/financial_report_web.pdf
22. Eurostat. *Employment and activity by sex and age - annual data*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=lfsi_emp_a&lang=en
23. Eurostat. *Unemployment rate - annual data*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: <https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tipsun20&plugin=1>
24. Eurostat. *HICP - inflation rate*. [online]. 2019. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=prc_hicp_a&lang=en
25. Český statistický úřad. *Základní ukazatele národního hospodářství v České republice*. [online]. 2017. [Cit. 2019-11-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/46173161/32018117_0401.pdf/e98cdd8f-6ef4-412f-9ae1-c5df2dbef29e?version=1.2

7. Seznam obrázků, tabulek a grafů

Seznam obrázků

Obrázek 1- Mapa Evropy	38
------------------------------	----

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Vývoj HDP – milion Euro	49
Tabulka 2 - Vertikální analýza změny HDP mezi jednotlivými roky - %	50
Tabulka 3- Horizontální analýza podílu zemí na HDP EU - %	52
Tabulka 4 – Vývoj HDP na obyvatele – Euro	54
Tabulka 5 – Vývoj HDP na obyvatele v PPS vzhledem k průměru EU - %	56
Tabulka 6 – Vývoj počtu obyvatel	59
Tabulka 7 – Vertikální analýza změny počtu obyvatel v dané zemi	60
Tabulka 8 – Vývoj importu – milion Euro	63
Tabulka 9 – Vertikální analýza ročního vývoje importu - %	64
Tabulka 10 – Vývoj exportu – milion Euro	65
Tabulka 11 – Vertikální analýza ročního vývoje exportu - %	66
Tabulka 12 – Vývoj dotací – milion Eur	68
Tabulka 13 – Schodek veřejných financí – milion Euro	69
Tabulka 14 – Vývoj veřejných financí v % z HDP	70
Tabulka 15 – Vývoj platební bilance – milion Euro	72
Tabulka 16 – Odvody států do rozpočtu EU – milion Euro	74
Tabulka 17 – Vývoj zaměstnanosti - % z celé populace	76
Tabulka 18 – Vývoj nezaměstnanosti - % z aktivní populace	78
Tabulka 19 – Vývoj míry inflace - %	80
Tabulka 20 – Vstupní údaje analýzy pro rok 1995	83
Tabulka 21 – Vstupní údaje analýzy pro rok 2003	88
Tabulka 22 – Vstupní údaje analýzy pro rok 2006	93
Tabulka 23 – Vstupní údaje analýzy pro rok 2010	98
Tabulka 24 – Vstupní údaje analýzy pro rok 2015	102
Tabulka 25 – Vstupní údaje analýzy pro rok 2018	107
Tabulka 26 – Vstupní údaje pro predikci vývoje HDP (Euro)	112
Tabulka 27 – Vstupní údaje pro predikci vývoje HDP v PPS (%)	114

Tabulka 28 – Vstupní údaje pro predikci vývoje zaměstnanosti (%).....	115
Tabulka 29 – Vstupní údaje pro predikci vývoje nezaměstnanosti (%).....	116
Tabulka 30 – Vstupní údaje pro predikci vývoje schodku veřejného rozpočtu (%).....	117

Seznam grafů

Graf 1 – Vývoj HDP na obyvatele, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 4	55
Graf 2 – Vývoj HDP na obyvatele v PPS k průměru EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 5.....	57
Graf 3 – Vývoj přírůstku obyvatel, vlastní zpracování na základě Tabulky č. 7.....	61
Graf 4 – Vývoj veřejných financí v % z HDP, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 14.....	71
Graf 5– Vývoj zaměstnanosti – procento z celé populace, vlastní zpracování na základě dat tabulka č. 17.....	77
Graf 6 – Vývoj nezaměstnanosti – procento z aktivní populace, vlastní zpracování na základě tabulky č. 18	79
Graf 7 – Vývoj míry inflace, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 19	81
Graf 8 – HDP na obyvatele v roce 1995 ve vybraných zemí EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 20	84
Graf 9 – HDP na obyvatele v roce 1995 ve vybraných zemí EU v paritě kupní síly a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 20	84
Graf 10 – Zaměstnanost v roce 1998 ve vybraných zemích EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 20.....	85
Graf 11 – Nezaměstnanost v roce 1998 ve vybraných zemích EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 20.....	86
Graf 12 – Inflace v roce 1996 ve vybraných zemích EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 20.....	87
Graf 13 – Schodek veřejného rozpočtu v roce 1995 ve vybraných zemích EU, vlastní zpracování dat z tabulky č. 20	87
Graf 14 – HDP na obyvatele v roce 2003 ve vybraných zemí EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 21	89
Graf 15 – HDP na obyvatele v roce 2003 vybraných zemí EU v paritě kupní síly a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 21	89

Graf 16 – Zaměstnanost v roce 2003 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 21	90
Graf 17 – Nezaměstnanost v roce 2003 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 21	91
Graf 18 – Inflace v roce 2003 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 21	91
Graf 19 – Schodek veřejného rozpočtu v roce 2003 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat tabulky č. 21	92
Graf 20 – HDP na obyvatele v roce 2006 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 22.....	93
Graf 21 – HDP na obyvatele v roce 2006 ve vybraných zemí EU v paritě kupní síly a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 22	94
Graf 22 – Zaměstnanost v roce 2006 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 22.....	95
Graf 23 – Nezaměstnanost v roce 2006 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 22.....	95
Graf 24 – Inflace v roce 2003 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 22	96
Graf 25 – Schodek veřejného rozpočtu v roce 2006 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 21	97
Graf 26 – HDP na obyvatele v roce 2010 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 23.....	98
Graf 27 - HDP na obyvatele v roce 2010 ve vybraných zemí EU v paritě kupní síly a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 23	99
Graf 28 – Zaměstnanost v roce 2010 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 23.....	100
Graf 29 – Nezaměstnanost v roce 2010 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 23.....	100
Graf 30 – Inflace v roce 2010 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 23	101
Graf 31 – Schodek veřejného rozpočtu v roce 2010 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 23.....	102

Graf 32– HDP na obyvatele v roce 2015 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 24	103
Graf 33 – HDP na obyvatele v roce 2015 ve vybraných zemí EU v paritě kupní síly a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 24	104
Graf 34 – Zaměstnanost v roce 2015 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 24	105
Graf 35 – Nezaměstnanost v roce 2015 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 24	105
Graf 36 – Inflace v roce 2015 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 24.....	106
Graf 37 – Schodek veřejného rozpočtu v roce 2015 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 24	107
Graf 38 – HDP na obyvatele v roce 2018 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 25	108
Graf 39 – HDP na obyvatele v roce 2018 ve vybraných zemí EU v paritě kupní síly a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 25	109
Graf 40 – Zaměstnanost v roce 2018 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 25	109
Graf 41 – Nezaměstnanost v roce 2018 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 25	110
Graf 42 – Inflace v roce 2018 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 25.....	111
Graf 43 – Schodek veřejného rozpočtu v roce 2018 ve vybraných zemích EU a porovnání s průměrem EU, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 25	111
Graf 44 – Predikce vývoje HDP na obyvatele v ČR a SR, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 26.....	113
Graf 45 – Predikce vývoje HDP na obyvatele v ČR a SR v paritě kupní síly vzhledem k průměru EU, vlastní zpracování na základě dat tabulka č. 27.....	114
Graf 46 – Predikce zaměstnanosti v ČR a SR, vlastní zpracování na základě dat z.....	115
Graf 47 – Predikce vývoje nezaměstnanosti v ČR a SR, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 29.....	116
Graf 48 – Predikce vývoje schodku veřejného rozpočtu v ČR a SR, vlastní zpracování na základě dat z tabulky č. 30.....	117

